

กรม ศึกษาธิการ

บันไดทองเล่ม ๑

แบบ หนังสือ อ่าน เทียบ

เพื่อ เรียนแบบเรียนเร็ว เล่ม ๑

พิมพ์ โดย รับสั่ง

พระเจ้าลูกยาเธอ พระองค์เจ้ากนิษฐาธิราช วรดิษณ์

อธิบดี กรม ศึกษาธิการ

พิมพ์ ครั้ง ที่ หนึ่ง ๕๐๐ ฉบับ

ราคา ๕๐ สต.

ที่ โรงพิมพ์พิศาล บวรณ นิต์

วัดน โกลิณทร ศก ๑๑๙

คำแนะนำ วิธี สอน

อ่าน ๑ การอ่านที่แรกนั้น คือ ในแบบเรียนเร็วเล่ม ๑ ตามในวิธีเรียน ซึ่งมีบทวางสระ แด พยัญชนะ ไว้ให้ท่องบ่น ให้จำได้แต่ หายตัว แด คำตามสระทุก ๆ ตัว พยัญชนะ ทั้งวิธีผันวรรณยุกต์ อักษร หน้า คอมน ถัดมาตาม มาตรา แต่ให้รู้ชัดว่า มาตรา คือ อย่างที่เรียกว่า แม่ กอกา, กง, กน, กม, เกอຍ, เกอว, กก, กต, กบ, ให้แม่นยำ ถ้อยคำตัว สกนนั้น หนังสือเล่มนี้ ก็เป็น แต่แบบอ่าน เทียบสำหรับ สอน ว่า เด็ก จะ จำ ถ้อยคำที่ เรียน มา แล้ว ได้ หรือ ยัง เท่านั้น

แต่คำที่ อธิบายวิธี สอน ต่อ ไป นี้ หาได้ จำ เป็น แก่ ครู ผู้หนึ่ง ผู้ใด ที่ รู้ วิธี สอน แล้ว ก็ดี หรือ ตำรา เรียน ฉบับ ใด ที่ อธิบาย แล้ว นั้น ไม่เคย เป็น แต่ หาก ว่า ครู จะ หา ทาง ออก ไป อีก บ้าง ก็ ได้

ก ก็ แด การ สอน เด็ก ให้ อ่าน ก ข หรือ สระ ที่ แรก นี้ เป็น การ ยาก ที่ สุด ที่ เด็ก จะ จำ แด หาย ตัว ได้ เพราะ ว่า เด็ก ก็ เป็น เด็ก ยัง เด็ก ๆ ตัว หนังสือ ก็ เป็น ของ ครั้ง แรก ซึ่ง เด็ก ยัง ไม่ เคย เห็น เคย การ จำ รูปวาง ตัว หนังสือ ก็ เป็น ยาก อย่าง ยิ่ง ถ้า ครู ฉลาด ครู ก็ ทำ วิธี ต่าง ๆ พ้อง ใจ เด็ก ด้วย อุบาย เป็นต้น ว่า เขียน รูปภาพ กำกับ หนังสือ ให้ เด็ก อ่าน หรือ เรียก ชื่อ ให้ พ้อง กับ ชื่อ สิ่ง ของ ที่ คำ ตรง ตัว หนังสือ นั้น เป็นต้น ว่า ก ไก่ ข ไข่ ที่มี อยู่ใน ตำรา แบบเรียนเร็ว เป็นต้น ก็ดี หรือ ให้ เด็ก จะ เขียน ตัว พยัญชนะ ลง ใน แผ่น

กระต่ายให้ตัว อะ หลาย ๆ ๑๐ แผ่น จนถึง ตัว ๕๐ ทำเป็น ฉลาก
ระคน กัน ให้เด็ก หลายจน เลือก แล้ว ครู ทาย ว่า ถ้า ใคร เลือก ตัว กอ
ได้ มาก จะ รางวัล ปาก หรือ ตัวใจ ตัวหนึ่ง ก็ ตามแต่ จะ เลือก แบ่ง ให้
คนหนึ่ง เลือก ตัว กอ คนหนึ่ง เลือก ตัว ขอ จน ตลอด ตัว ๕๐ คนใด จะ
เลือก เร็ว ใน ที่นั้น มินิค แต่ ใคร จะ เลือก ได้ มาก กว่า กัน ใน
เวลา กำหนด เลือก อยู่ ถ้า ใคร พบ ตัวใด เป็น ของ คนใด ให้ ช่วย
หยิบ ส่ง ให้ กัน ด้วย ดังนี้ ก็ ดี เห็น ว่า นักเรียน จะ จำ กอ ขอ ได้ เร็ว
เพราะ เล่น สนุก ด้วย จำ ตัว หน้า เลิก ได้ ด้วย

๗ ก็ แด่ เด็ก เด็ก ๆ ยัง ไม่ เคย เห็น ตัว ก ข แต่ ยัง ไม่ เคย เรียก ก ข
เลย ก็ เรา จะ ให้ เด็ก เรียก ของ ที่ ไม่ เคย เห็น เคย เรียก นั้น ยาก นัก
ทั้ง ของ ที่ ให้ เรียก นั้น ก็ ไม่ มี เนื้อหา มา ให้ เข้าใจ ว่า อะไร จึง เป็น
การ ยาก แก่ ครู ผู้ สอน อย่าง นี้ เพราะ นั้น แด่ ครู ต้อง ให้ รู้ จาก
นิสสัย เต็ก ทุกคน ว่า เป็น อย่างไร ถ้า ตรวจ ดู ให้ ดุ อีต จะ รู้ ได้ ว่า
นิสสัย เต็ก นั้น แบ่ง ออก เป็น ๓ พวก ๆ หนึ่ง ว่า ง่าย มี ญญา ตี ตั้งใจ จำ
บอก ให้ แล้ว ก็ ยาน ไป ส่ง ให้ ไม่ ต้อง ขุม ครู พุท อย่างไร ก็ เข้าใจ
ง่าย ๒ ต้อง มั่งคั่ง ให้ แข็งแรง แด่ กะเทศ ให้ ได้ ทำง เป็น ส่วน มนต
จน ขึ้น ใจ จึง จะ จำ ได้ นิสสัย เต็ก พวก นี้ อยู่ ข้าง เหนือ ขย แรง แด่ เสีย
เวลา มาก ๓ ไม่ เข้าใจ คำ สอน จะ มั่งคั่ง อย่างไร ไม่ รู้ ภาษา ครู
เลย เป็น การ ยาก มาก ครู ต้อง พ้อ ด้วย วิธี ต่าง ๆ เป็น ต้น ว่า จะ บอก
ให้ ได้ ว่า “ ก ” ก็ ว่า ไม่ ถู เพราะ ยัง ไม่ เคย เรียก ยัง ไม่ เคย
ได้ยิน เลย ครั้น ว่า ตาม ไป ว่า “ ก ” แล้ว ก็ ดิน จะ นึก ว่า ดิ ดิ

ไม่ได้ ไม่รู้จะว่า อย่างไร ไม่รู้จะจำ ตรงไหน เป็น หลัก เป็น เก้า พัน
 เพื่อ เต็มที่ ครู ต้อง เขียน ลงไว้ ใน กระดาน คำ ให้ จน จบ แล้ว
 หา รูป สิ่ง ของ ที่ เด็ก เคย เรียก เคย เห็น ให้ มี ชื่อ พ้อง กับ ตัว “ ก ” มา
 ให้ ดู เป็นต้น ว่า เขา รูป “ กา ” หรือ ตัว “ กา ” จริง ๆ มา
 ให้ เห็น แล้ว ถาม เด็ก ว่า นี่ ตัว อะไร เด็ก ก็ คง บอก ได้ ว่า “ กา ”
 แล้ว ครู จึง ย้อน มา ชี้ ให้ ดู คำ ที่ เขียน ว่า “ กา ” ไว้ ให้ เด็ก เห็น
 ตัว หนึ่ง ชื่อ แล้ว บอก ว่า คำ นี้ เขา เรียก ว่า “ กา ” เหมือน ตัว “ กา ”
 นั้น แล้ว เขา ตัว “ กา ” ไป เก็บ เสือ จึง มา ถาม คำ ว่า “ กา ” นั้น
 ต่อ ไป ถ้า เด็ก ตอบ ว่า “ กา ” ได้ แม่นยำ แล้ว ก็ ชี้ ปีก สระ ตัว “ กา ” นั้น
 ๔ ถาม ว่า ตัว นี้ เหมือน กับ ตัว หนึ่ง ชื่อ ใน กระดาน คำ ใหญ่ นั้น ตรง
 กับ ตัว ไหน จง ไป ชี้ ให้ เห็น เด็ก คง จะ ไป ชี้ ตัว “ ก ” ที่ เรา เขียน
 ไว้ แล้ว จึง เปิด สระ “ อา ” ที่ ปิด ไว้ นั้น ออก เสือ ให้ อ่าน สอด อีก
 เด็ก คง จะ ว่า “ กา ” เรา จึง ถาม ว่า ตัว “ กา ” คำ นี้ เหมือน ตัว
 หนึ่ง ชื่อ ตัว ไหน เด็ก คง จะ ชี้ ตัว “ ก ” เรา จึง บอก อธิบาย แล ชี้
 ให้ เห็น ว่า นี้ เขา เรียก ว่า “ กา ” ครั้น เปิด สระ “ อา ” เสือ รูป ก็
 เหมือน ตัว ไหน เข้า ก็ เรียก ว่า “ ก ” ตรง นี้ เรียก ว่า “ กา ” ตรง
 ไหน เรียก ว่า “ ก ” ถ้า เปิด สระ “ อา ” ที่ “ กา ” เสือ ก็ เป็น
 “ ก ” เหมือน ตัว ไหน

๕ เมื่อ ครู ทำ ท่าทาง อธิบาย ดัง นั้น นั้น ต้อง ให้ นักเรียน ชื่น เตียว
 กัน นี้ ได้ ดู อยู่ พร้อม กัน ทุกคน แล้ว ถาม สอด พวก นั้น ทุก คน
 ให้ ตอบ ให้ อ่าน ทุกคน ด้วย แต่ ถาม เพียง ตัว “ ก ” เท่านั้น ไม่ ต้อง

ถาม หรือ ทำวิธีเหมือนคน ก่อน เพราะ นักเรียน เหล่านั้น ได้เห็น
ได้ยิน คน ก่อน ทำ แล อ่าน แล้ว จง ถาม จำเพาะ ตัว “ ก ” ที่เดียว
เกิด ถ้าคนใด ตอบ ไม่ถูก ก็ จง ถาม คน ที่ ตอบ ถูก นั้น ให้ ตอบ แทน
แล้ว จึง ให้คนนั้น ตอบ บ้าง ดังนี้ ถึง ตัว พยัญชนะต่อไป ก็ จง ทำ
โดย ในวิธีนี้เหมือนกัน แต่ต้อง กำหนด ลง ไว้ว่า วันหนึ่ง หรือ ชั่วโมง
หนึ่งนี้ จะควร ให้จำได้กี่ตัว จะควร วัน ละตอน กี่ได้ เพราะว่า ยก
ตัว ที่เสียง ซ้ำ เจ้น ไว้ก่อน ก่อน สอน ต่อ เมื่อ อ่าน ออก แล้ว ก็ได้ ก็คือ—
ตอน (ก) ที่มี ๔ ตัว ตอน (จ) ที่มี ๔ ตัว ตอน (ต) ที่มี ๔ ตัว
ตอน (บ) ที่มี ๗ ตัว ตอน (ย) ที่มี ๘ ตัว ถ้าวัน ละ ตอน
อยู่ใน ๕ วันเท่านั้น

๖ ก็ ถัดมา จะ วาด ภาพ หรือ สิ่งของ ประจำ ตัว หนังสือ ดัง ได้
กล่าว แล้ว ใน ข้อ ๑ นั้นต้อง วาด ดังนี้ ให้เด็ก เห็น แล ตัว หนังสือ
ตัว ๑ ต้อง มีรูปภาพ ที่ชื่อ พ้อง กัน กับ อักษร ดัง ๒-๓ อย่าง
เพื่อ สิ่งของ นั้น เด็ก จะยังไม่ รู้จัก จะได้ ชี้ ให้เห็น แล ของ ที่ รู้จัก
จึง จะ คล่อง ใจ เด็ก แต่ ไม่จำเป็น จะ ถาม คำ พ้อง ตัว หนังสือ ตัว
เดียว นั้น ทุก ๆ ภาพ เลย จง ถาม แล คำ ที่ เด็ก รู้จัก ชัด แล คำ เดียว
ถ้า คำ ใน ภาพ นั้น เด็ก ไม่เข้าใจ ครู ต้อง หา คำ ภาพ หรือ สิ่งของอื่น
ที่ ตรง ต่อ ตัว อักษร นั้น จง ได้ จึง ให้ ทำวิธี ดัง ตัว “ ก ” ใน
แผนก ๗ ข้อ ๓, ๔, ๕, นั้น ทุกตัว ไป

ค

รูปภาพหรือ สิ่งของ

ก	ไก่	กา	กุ่ม
ข	ไข่	ขัน	แข่ง
ค	คน	คาน	คิม
ง	งู	เงิน	งา
จ	จาน	แจ็ก	จอก
ฉ	ฉิ่ง	ฉาบ	ฉาก
ช	ช้าง	ชี	ชาม
ฌ	ไข่	ชอ	ช่อม (ส้ม)
ด	เด็ก	กระดาศ	ดาว
ต	เต่า	เตียง	ตู้
ถ	ตุ่ง	ถ้วย	โต
ท	ทหาร	คนโท	เทียน
น	หนู	หนอน	น้ำ
บ	ใบไม้	บอน	เบี้ย
ป	ปลา	บ้าน	แป้ง
ผ	ผึ้ง	ผม	ผ้า

ฝ	ฝา	ฝน	ฝ้าย
พ	พาน	พระ	แพ
ฟ	ฟัน	ไฟ	ฟัน
ม	ม้า	หมา	หมู
ย	ยักษ์	ยาม	ยุ้ง
ร	เรือ	เรือน	ร่วม
ด	ดึง	ดาว	แดง
ว	แหวน	ว่าว	วัว
ส	เสือ	เสื้อ	เสือ
ห	หีบ	ห่าน	หิน
อ	อ่าง	อัฐ	อัฐ
ช	นกชุก		

บรรดารูป ก. ข. เหล่านี้ เป็น ของทำไว้พอให้เห็น เป็นอย่าง
แต่ครูต้องเลือกสอน แล้วยี้ แต่รูปเที่ยวตามความชอบใจของเด็ก
ถ้าจำได้ตลอดดี จึงจัดวิธีประสมสระ ต่อไป

ก วิธีเด็กยังเยาว์ที่จะอ่านหนังสือไทย ในชั้นเบื้องต้นนี้ เป็น
การยากนัก ด้วยตัวพยัญชนะ ก ข ข ค ค ง. จ ฉ ช ซ ฌ
ญ. ฎ ฏ ฐ ท ฒ ณ. ฒ ฑ ฒ ฒ ณ. บ ปร ปร ปร ปร ปร.

สระ มาตรา ก็ไม่จำเป็น ถ้าสระ อะ อา ๑๓๑ เออ อ้า ดังนั้น
 เหมือนกันเพราะ สระนั้น มาก ถึง ๒๘ คำ ทำให้เวลา มาก เบื่อ ๆ
 คัดเอา สระ อะตัวเดียว มา ตั้ง ประจักษ์นิยม ใน สระ อะ คำหนึ่ง ก็ จะ
 เป็น ๒๘ คำ ตามตัว หนังสือ คิด หัก ตัด คำ ที่ ไม่ จำ เป็น ออก เสีย
 หากำที่ เป็น หัว หน้า ดัก ๖ คำ ก็ พอ สำหรับ ที่ จะ ชัก นำ ให้ เด็ก
 เห็น เป็น พยาน ประจักษ์อื่น ตามลงใน สระ อะ นั้น แต่ พยายาม
 ที่ จะ ประจักษ์ สระ นั้น ต้อง ให้ ครอบคลุม ทั้ง อักษร สูง กลาง ต่ำ สำหรับ
 ให้ เด็ก เข้าใจ จำ เนือง ที่ แปลก กัน ด้วย ดังนี้ ก ะ กะ จ ะ จ
 ฉ ะ ฉะ, ต ะ ตะ, ช ะ ชะ, ถ ะ ถะ, แล้ว ให้ อ่าน สระ อา ต่อไป
 ก ำ กา, ต ำ ตา. ข ำ ขา, ฝ ำ ฝา. น ำ นา, ม ำ มา,
 ดังนี้ แต่ ต้อง คิดหา ตัว อักษร ที่ จะ ประสม ใน สระ ต่อไป ข้าง หน้า ทุก ๆ
 ตัว นั้น ไม่ ให้ ซ้ำ ตัว ที่ ลง ใน สระ ข้าง ต้น แล้ว ได้ เป็น อย่าง ดี

วิธี ประสม สระ นี้ ถ้า จะ ลด ให้ สั้น เพื่อ เป็น กำหนด สำหรับ ให้
 นัก เรียน ดัง เกต ง่าย อีก พแนก หนึ่ง ก็ ควร คัด ตอน สระ แบ่ง เป็น
 ตอน ๆ ดังนี้ ๑ อะ กา อี อี, ๒ อี อี อู อู, ๓ เอะ เอะ แอะ แอะ,
 ๔ โอะ โอะ เออะ ออ, ๕ อัวะ อัวะ เอียะ เอียะ, ๖ เอือะ เอือะ
 เออะ เออะ, ๗ โอ โอ โอเอว้า. เป็น ลำดับ มา ๗ ตอน ๆ ละ วัน
 ๗ วัน ก็ อ่าน จบ มาตรา กะ กา แต่ ใน ตอน หนึ่ง ๆ นั้น ต้อง
 หากำ ให้ อ่าน เสีย ทุก ตอน ดังนี้ ปะ ตะ อะ ฉะ ฝะ หะ, กา ฆา หา ซา ตา,
 ตี นิ ลี นิ ลี, คี คี ปี คี คี. ลอง ทาย ให้ อ่าน ดู ดังนี้ ตาม แต่

ครูจงเข้าใจ อธิบายวิธีแจก ถูก ประสงค์ มาตราวิธี ความดำทับ บท
ทั้งคำ มี เปนตัว อย่าง ทุก ๆ บท ไปนั้น.

๓ ใน บท หนึ่ง ๆ สระ คู่ หนึ่ง ๆ นั้น ครู อธิบายให้เด็กจนเข้าใจ
มาตรา แด่ สระ ได้ เปน คู่ ๆ นั้น แล้ว จึง ให้เด็ก หา คำ เทียบ มา
อย่าง ละ เท่า ไหว ๆ ก็ ได้ สุด แล้ว แต่ ครู เห็น ว่า พอ แก่ ความ เข้าใจ
ของ เด็ก แล้ว ก็ ให้ อ่าน นิทาน ต่อ ไป เมื่อ อ่าน แล้ว ก็ ควร ที่ ครู
ให้เด็ก เขียน ตาม บอก อีก พวก หนึ่ง แล้ว จะ ใช้ ให้ หัก ดาย มี
ตาม เรือง นั้น ก็ได้

๔ การ ที่ กระจาย สระ ออก ไป เช่น นี้ เพื่อ ความ จะ ให้ เด็ก
เห็น คำ ตาม มาตรา ให้ แจ่ม แจ้ง ถ้า ครู ได้ อธิบาย ให้ เด็ก เข้าใจ
มาตรา แล้ว จะ ดัก อ่าน เขา บท ไหว บท หนึ่ง ก็ ได้ ใน มาตรา นั้น ๆ ไม่
จำ เปน ที่ จะ ให้ เด็ก อ่าน ทุก ๆ บท เลย

หลวงประเสริฐ อักษรนิษฐ์ (แพ) เปรียญ

ปลัดกรม ๆ ศักดาธิการ

สารบัญ

มาตรา	กกา	อ่าน สระ อะอา	เรื่อง กาแก่ กับ เต็ก	หน้า ๑
อ่าน	สระ	อีอี	เรื่อง ยายชี เผ้า กะทะ	หน้า ๒
”	”	อีอี	เรื่อง คน จุงควาย	หน้า ๓
”	”	ออุ	เรื่อง คน จับปู	หน้า ๔
”	”	เอะเอ	เรื่อง คน ขัมเสภา	หน้า ๕
”	”	แอะแอะ	เรื่อง พระ กับ แกะ	หน้า ๖
”	”	โอะโอ	เรื่อง คน ชี โศ	หน้า ๗
”	”	เออะเอะ	เรื่อง คน ชี ช้าง	หน้า ๘
”	”	อ๊ะอ๊ะ	เรื่อง ปู่ เผ้า กอบัว	หน้า ๙
”	”	เอียะเอียะ	เรื่อง คน ตามขุด	หน้า ๑๐
”	”	เอือะเอือะ	เรื่อง คน พา เสือ แดแพะ มะเขือ ข้าม ฟาก	หน้า ๑๑
”	”	เออะเอะ	เรื่อง พี่น้อง สองคน	หน้า ๑๒
”	”	ไอไอ	เรื่อง คน ขัม กระบือ โคนา	หน้า ๑๓
”	”	เอาฮา	เรื่อง สำเภา จอด ตื้นเขา	หน้า ๑๔
อ่าน	ไม้ ๗. ๘.		เรื่อง ขุนนาง เจ๊ก	หน้า ๑๕
อ่าน	ไม้ ' "		ลงใน อักษร สูง เรื่อง เต็ด สู้ กับ ห่า	หน้า ๑๖
อ่าน	ไม้ ' "		ลงใน อักษร กลาง เรื่อง ไผ่ทุ้ง ๒	หน้า ๑๗
อ่าน	ไม้ ' "		ลงใน อักษร ต่ำ เรื่อง ลูกตา ทั้ง ๒	หน้า ๑๘

อ่านอักษร ที่ หอนำ	เรื่อง ครู เทศนา แก่ ศิษย์	หน้า ๑๙
อ่าน อักษร ถั่ว	เรื่อง คน ยืน บน ยอด ภูเขา	หน้า ๒๑
อ่าน อักษร ควม	เรื่อง ครู เทศนา แก่ นักเรียน คอย ฟัง	หน้า ๒๒
อ่าน มาตรา กง เพียง	กึ่งทาง เรื่อง ระวัง	หน้า ๒๔
๖๖	๖๖ กึ่งกึ่ง เรื่อง ถึง กับ ป	หน้า ๒๕
๖๖	๖๖ กึ่งกึ่ง เรื่อง ผง แด รัง ผง	หน้า ๒๗
๖๖	๖๖ กึ่งกึ่ง เรื่อง ตัว กึ่ง	หน้า ๒๘
๖๖	๖๖ กึ่งกึ่ง เรื่อง เลื้อ กับ กึ่งกึ่ง	หน้า ๒๙
๖๖	๖๖ กึ่งกึ่ง เรื่อง แร้ง กับ กา	หน้า ๓๑
๖๖	๖๖ กึ่งกึ่ง เรื่อง คน ยิง เลื้อ	หน้า ๓๒
๖๖	๖๖ กึ่งกึ่ง เรื่อง กัดของ ของ ระวัง	หน้า ๓๓
๖๖	๖๖ กึ่งกึ่ง เรื่อง ตาของ กับ กวาง	หน้า ๓๔
๖๖	๖๖ กึ่งกึ่ง เรื่อง นักเลี้ยง ชี ควาย	หน้า ๓๖
๖๖	๖๖ กึ่งกึ่ง เรื่อง คน ถีบ กระต๊อ	หน้า ๓๗
๖๖	๖๖ กึ่งกึ่ง เรื่อง เรือน ไฟไหม้	หน้า ๓๘
อ่าน มาตรา กง เพียง	กึ่งกึ่ง เรื่อง กึ่งกึ่ง	หน้า ๔๐
๖๖	๖๖ กึ่งกึ่ง เรื่อง ครู กับ ลูกศิษย์	หน้า ๔๑
๖๖	๖๖ กึ่งกึ่ง เรื่อง เด็ก นม เบี้ย ครู ทาย	หน้า ๔๒
๖๖	๖๖ กึ่งกึ่ง เรื่อง นัก ชุนทอง	หน้า ๔๔
๖๖	๖๖ กึ่งกึ่ง เรื่อง เด็ก นม เบี้ย เรียง ขา	หน้า ๔๖

ญ

๖๖	๖๖	แค้นแค้น	เรื่อง แค้นตา	หน้า	๔๗
๖๖	๖๖	กนโกน	เรื่อง หม้อ ทน	หน้า	๔๘
๖๖	๖๖	ก๊อมนกอน	เรื่อง งูท่า กับ พังพอน	หน้า	๕๐
๖๖	๖๖	ก๊อมนกอน	เรื่อง กระตาน ชะนวน	หน้า	๕๒
๖๖	๖๖	เกียนเกียน	เรื่อง คน จับ ปลา	หน้า	๕๓
๖๖	๖๖	เกียนเกียน	เรื่อง จันทรรคา	หน้า	๕๕
๖๖	๖๖	เกียนเกียน	เรื่อง คน ถือ ตราช้าง ทอง	หน้า	๕๗
๖๖	๖๖	ก้านก้าน	เรื่อง เรือใบ	หน้า	๕๘
๖๖	๖๖	กิมกิม	เรื่อง ปลา ถอกคราบ	หน้า	๖๑
๖๖	๖๖	กิมกิม	เรื่อง คน ทอหูก	หน้า	๖๓
๖๖	๖๖	กุ่มกุ่ม	เรื่อง แมตง มุม ทำรังอยู่	หน้า	๖๒
๖๖	๖๖	เก้มเกม	เรื่อง น้ำฝน	หน้า	๖๔
๖๖	๖๖	แก้มแก้ม	เรื่อง พระจันทร์	หน้า	๖๕
๖๖	๖๖	กมโกม	เรื่อง ของ จุกไฟ	หน้า	๖๗
๖๖	๖๖	ก้อมก้อม	เรื่อง คน ด่าน พ้อม	หน้า	๖๘
๖๖	๖๖	ก้อมก้อม	เรื่อง น้ำ ถ้วม บ้าน	หน้า	๗๑
๖๖	๖๖	เกี่ยมเกี่ยม	เรื่อง เสียม ตกบ่อ	หน้า	๗๒
๖๖	๖๖	เก้อมเก้อม	เรื่อง งูเหลือม	หน้า	๗๕
๖๖	๖๖	เก้มเกม	เรื่อง ครุ กับ คิมย้ง พุดกัน	หน้า	๗๖

อ่านมาตราเกยเพียง	กัยกาย	เรื่อง กระต่าย ตื่น คุม	หน้า ๗๗
„	„ กุยกุย	เรื่อง เสือ ตกถึง	หน้า ๗๘
„	„ โกยโกย	เรื่อง คน ทำโป๊ะ ปลาทุ	หน้า ๘๐
„	„ ก้อยกอย	เรื่อง คน เลี้ยง ไก่ต้อย	หน้า ๘๑
„	„ ก้วยกวย	เรื่อง ชน ตัก น้ำ	หน้า ๘๒
„	„ เก้อยเก้อย	เรื่อง เครื่องมือ	หน้า ๘๔
„	„ เกยเกย	เรื่อง คน ช้อนกุ้ง	หน้า ๘๕
„	„ ก้าวก้าว	เรื่อง หัวเมือง ดาว	หน้า ๘๖
„	„ กัวกัว	เรื่อง คน หัน หมา	หน้า ๘๗
„	„ เก้วแก้ว	เรื่อง คน จับ นก เค้แมง	หน้า ๘๘
„	„ เกี้ยว	เรื่อง เบี้ยว	หน้า ๘๙
อ่านมาตรากกเพียง	กักกาก	เรื่อง กิน หมาก	หน้า ๙๐
„	„ กักกัก	เรื่อง ไร่พริก	หน้า ๙๒
„	„ กักกัก	เรื่อง ปลาปัก	หน้า ๙๓
„	„ กุกกุก	เรื่อง ปลาตุก	หน้า ๙๔
„	„ เก็กเกก	เรื่อง เครื่องเหล็ก	หน้า ๙๕
„	„ แก็กแกก	เรื่อง แรกนา	หน้า ๙๖
„	„ กกโกก	เรื่อง คน ถังควด ชน ภูเขา	หน้า ๙๗
„	„ กือกอก	เรื่อง หมาโน	หน้า ๙๙
„	„ กือกกวก	เรื่อง หมวก กับ ร่ม	หน้า ๑๐๐

„	„	เกี้ยกเกี้ยก	เรื่อง ตัน ตำเจ๊ก	หน้า ๑๐๑
„	„	เกือกเกือก	เรื่อง นกเงือก	หน้า ๑๐๒
„	„	เก๊กเก๊ก	เรื่อง ต่อน ศิษย์	หน้า ๑๐๓
อ่านมาตรากตเพียง	กักกาท	เรื่อง ตาแก่ ด้าน กระจาด	หน้า ๑๐๔	
„	„	กิดกิด	เรื่อง ของ เกิด ไฟ	หน้า ๑๐๕
„	„	กิดกิด	เรื่อง ครู ต่อน ศิษย์	หน้า ๑๐๖
„	„	กุกกุก	เรื่อง เรือ ตำรา	หน้า ๑๐๗
„	„	เก็ดเก็ด	เรื่อง ฝูง เป็ด	หน้า ๑๐๘
„	„	แก๊กแกด	เรื่อง พราน ยิงแรด	หน้า ๑๑๐
„	„	กทโกท	เรื่อง ลูก มะนาว	หน้า ๑๑๑
„	„	ก้อตกอด	เรื่อง คน ทาหม้อ	หน้า ๑๑๓
„	„	ก๊วดกวด	เรื่อง ๗ ขั้ว บุษ	หน้า ๑๑๕
„	„	เกียตเกียต	เรื่อง เขียต	หน้า ๑๑๖
„	„	เกือตเกือต	เรื่อง หัวใจ มนุษย์	หน้า ๑๑๗
„	„	เก็ดเก็ด	เรื่อง คน ต้ เกิดพัง	หน้า ๑๑๘
อ่านมาตรากตเพียง	กัททาว	เรื่อง คน ช่าง ทอง ปลดอม	หน้า ๑๒๐	
„	„	กิบกิบ	เรื่อง นับ สิบ	หน้า ๑๒๒
„	„	กุกกุก	เรื่อง ลูก	หน้า ๑๒๓
„	„	เก็บเกบ	เรื่อง คน เก็บ ลูก เขีย	หน้า ๑๒๔

๖	,, แก้มแกม เรื่อง หญิงถูกข่มขืน ๒ คน	หน้า ๑๒๖
๖	,, กบโกบ เรื่อง คน บังปดากาบินมา โดบ	หน้า ๑๒๗
๖	,, ก๊อบกอบ เรื่อง คน ด้าน หมวกงอบ	หน้า ๑๒๘
๖	,, ก๊วบกวบ เรื่อง คน ควนม้า โคตข้านรวิ	หน้า ๑๒๙
๖	,, เกี่ยมเกียบ เรื่อง เจ้าเวียบ	หน้า ๑๓๑
๖	,, เก็อมเก็อม เรื่อง แมลงวัด	หน้า ๑๓๐
๖	,, เกินเกิน เรื่อง เต็ก กิน เจ้า	หน้า ๑๓๓

การรวม ธรรมการ

๑

มาตรากะกา

บทที่ ๑

อ่านสระ

ะ ๑

กะ จะ ปะ ชะวา กา

ตาทา นา พา มา

ลา हा आ

นิทานคำสระ อะอา เรื่อง ตาแก่กับเด็ก

ตาทา พา ชะวา มาหาอา ปะอามานา. อามานา
กะตา ๑ ตา, ตาจะ มาหาตา. ตาพาอา มากะตา ๑ ตา,
ตา มากะตา มาปะ กา, พาอา กา กะตา มา นา กะตา. ชะวา
มากะตา มาปะอา; อาพาตา กะกามาณา, ตากะ ชะวา
ตาอา, จะมาหา ตาทา.

มาตรา กะกา

บทที่ ๒

๑๑

อ่าน สระ

กะที กะปี่ ผิ ติ อาดี

มี ฝาละมี ติ ชีลี

นิทาน คำสระ อี อี้ เรื่อง ยาย ชู้เผ้า กะทะ

ทาทา พา อาดีมา, จะมาหา กะปี่ มาปะ กะ ทะ มีกะที.

อาดี มา ปะทะ ฝา ละมี กะปี่, กะปี่ จะ ปะ ทะ ทาทา.

ทาทา ที่ อาดี ๒ ที่; อาดี จะพา ชู้ลี มาหา มะ ลี, ชู้ลี

จะมา กะ อาดี. ผิตาทา จะมาหา ชู้ลี, ทาทาที่จะ ที่ ชู้ลี

๓

มาตรา กะกา

บทที่ ๓

อ่าน สระ

๖ ๖

กะบ็อ ท็ทะ ย็ยะ หาร์อ ค็อ

ถ็อ กะท็อ จะล็อ ฝม็อ

นิทาน คำ สระ อี้ อี้ เรื่อง คน จุง กววย

ตาทา พา กะ บ็อ มา นา, กะบ็อ ที่ จะ ท็ทะ. ตาทา จะ ย็ยะ
กะ บ็อ, อาตี มา ปะ ตาทา กะ กะบ็อ. อาตี มา หา ช็ลั
จะ หาร์อ ค็อ ตาทา ปา กะ บ็อ ๓ ที่, ช็ลั ถ็อ กะท็อ จะ มา หา
ตาทา, ม็อ ช็ลั ถ็อ กะท็อ มา จะ หา กะบ็อ ตาทา; ค็อ ช็ลั
หา กะท็อ มา จะ หา หา กะ บ็อ; ที่ ตาทา จะ ถ็อ ฝม็อ ยา ช็ลั.

๔

มาตรา กะกา

บทที่ ๔

อ่าน สระ

๑ บ

ยุบดา บู้บนา ดบ หารบ งบ จบ

นิทาน คำ สระ อุ อุ เรื่อง คน จับ ปู

ตาบทา พาบ ยุบดา มาบหา บาบตี, บาบตี พาบ ตาบทา มาบ นาบ.

ยุบดา ปะบ บู้บนา; ถือบ มาบ กะบ ตาบทา, มาบปะ ชีบตี มาบนา, ชีบตี

ตบบู้บนา. บู้บนา จะบ หารบ, รบบู้บนา จบ ๔ บบ. ชีบตี ปะบ ยุบดา

ถือบ บู้บนา ๓ บบ; ชีบตี จะ ที่บ ยุบดา, ยุบดา จะ มิบ ตี. ตาบทา กะ

บาบตี ที่ จะ พาบยุบดา มาบหา ชีบตี มาบปะ รบง, ตาบทา ที่ จะ มิบมา

หา ชีบตี

๕

มาตรา กะกา

บทที่ ๕

อ่าน สระ

ะ เ

เล่ภา เฮภา เปะอะ เฮะยะ

นิทานคำสระอะเอ เรื่อง ขับเล่ภา

สุมา นากะตุ ๆ จะ พาสูตูละภา. เล่ภา ทามาตี, จะ พาสู
ตุ. สจะตุตตุกา มิตี, ขี้สี้ มา ประตุ จะ ตีส. สุมาทู
เล่ภา; สู่เฮยะ มิตี สู่จะเฮชะ อะอะ ประ ทะ กะ ทาทา,
ทาทา จะ ตีส ๕ ที่. เฮะเฮะ; สู่ตุเล่ภาขี. ขี้สี้ จะ มาตุ
เล่ภา, เขาจะ ตี ขี้สี้. ฉิเขา จะ ถือ ขี้สี้ มาตุเล่ภา ขี้สี้จะมิตี.

๒

มาตรา กะกา

บทที่ ๒

อ่าน สระ

ตาแปะ ปะแพะ ปะทะ แกะ แลดู_{บุ}

นิทาน คำสระ อะ แอ เรื่อง แพะ กับ แกะ

ตาทา พาตาแม่ มาดูนา, ตาแม่จะดูบุ_{บุ}นา, แลตาแม่
มาปะแพะ, แลแกะ ๕, ถา ๔, บุ_{บุ}นา ๓, งู ๒, ภู_{ภู} ๑;
ตาแม่หา_{บุ}ภู_{บุ}มิปะ ตาแม่จะมากดูแพะ, มาปะทะแกะ
ตามา แกปะเตะ ตาแม่, เขมา ปะทะ ถาอาตี. อาตี
ตีแกะตามา ๓ ที่, ชี_{ชี}ตีแลดู_{ดู}ปะอาตี, ตีแกะ, ชี_{ชี}
ตีอาตี กะตาทา คือตีแพะ ตีแกะมีตี.

๗

มาตรา กะกา

บทที่ ๗

อ่าน สระ

โอะ โ

ตาโพ พาโค ตะโกนา

ยิโถ โหระพา ชะโด

โลมา โผมา โมโห

นิทาน คำสระ โอะ โ เรื่องคน ชี โ

ทา โต พา โคมา, จะ มาหา ตะ โก นา, มา ปะ นา ตา ทา,
แล ตู ปะ ยิ โถ ๗ แล โห ระ พา ๒, โย ทะ กา ๓, ตา ทา
พา ตา โพ มา นา ตา มา, ตู นา ตา มา มี ชะ โด ๔, แล โลมา
๕, แล เหวา ๖ โค ตา โพ โผ นา ปะ เทะ กะ บือ ตา ทา; ตา ทา
ชูมือ มา ตี ตา โพ ๓ ที, ตี โค ๔ ที, ตา โพ มี โม โห
มุ มะ, ตู ตา ทา; แะ แะ ๙ ที โค ตู, ตู จะ หา ชี สี่ มา จะ ตู ๙.

๘

มาตรา กะกา

บทที่ ๘

อ่าน สระ

เาะ อ

ลือตอ ขอ เคะ คอ งอ

กะเจาะ เหาะ รอ พอ

นิทานคำสระ เาะ ออ เรื่องคนขี้ขำ

เวลา ๑ ลือตอ มาหา ตาหา, ตาหา มาปะ ลือตอ, ตาหา
ถือ ขอ เคะ คอ ลือตอ ๆ เหมหา ไค ตาหา, ไค งอ ขา
เตะ คอ ลือตอ, ปะทะ คอ ลือตอ ตากะเจาะ ลือตอ จะ เหาะ มาหา
ขี้ลือ, ตาหา รอ ขอ เคะ คอ ลือตอ; ลือตอ ที่จะมี เหาะ มาหา
ขี้ลือ; พอ ขี้ลือ มาดู ลือตอ, ปะ ตาหา ถือ ขอ เคะ คอ ลือตอ
๘ ที่, ขี้ลือแบ มือ ที่ ตาหา; แะแะ ตาหา; ลูถือ ขอ ที่
ลือตอ จะ มีที่.

มาตรา กะกา

บทที่ ๘

อ่านสระ วั ะ ัว

มัว หัว บัว

วัว ตัว

นิทาน คำ สระ อัว อัว เรื่องปู่เฒ่าบัว

มี; มานา กะ ัว, ัว มี ปะ หัว บัว ๘ หัว. มี; ถือมา ๕ หัว,
 ัว มี พา มา ๔ หัว, มาปะ ตาช, ถือ ปูมา ๓ ตัว. มี; แ
 มี; มาขอปูตาช; ตา ช ปา ปู ๒ ตัว, ปะทะมีมี ๑ ตัว;
 มี; โผมา หากอบัว, ปูมาปะทะชา ัว มี. ัว มี งอชา
 จะ ถือ ปู, ปูมาปะ รปู, ปูจะ มีมาหา ตาช; ตาช
 จะ ขอ หัว บัว กะ มี, ตามีตุที่ ตาช จะขอ หัว บัว. ตามี
 หัว เวระหาช แด ตีตาช, แนะ ตาช ษา, ตาจะ ขอ หัว บัว กะ ต.
 ตที่ จะ มี ตี

๑๐

มาตรากะกา

บทที่ ๑๐

อ่านสระ เียะ เีย

ตาเบีย ตาเลีย

เลีย เลีย

นิทาน คำสระเอียะเอีย เรื่อง คน ตา มอ

ตาเบียตาเลีย, หัวแกมีเบีย. แกมีหัว ๑๐ ตัว, หัวตัว
๑ ตัว, มาหาตาเบีย, ที่จะดูตาเบีย; แลเลียหัวตาเบีย.
ตาเบีย แลดูหัวมิปะ; แกแบมือมาเคาะ หัวหัว, มือตาเบีย
ปะทะขาหัว; หัวปะทะตาเบีย, ตาเบียมืองอขาเก;
แกมาหาขี้ดีชอกะทือหามือ. ขี้ดีติตาเบีย; แะตาเบีย,
ตาแกเลียจะดูหัวมิปะ, แกจะชูมือเกะกะ, เคาะเคะ
ระขาหัว, จะมีตี

มาตรา กะกา

บทที่ ๑๑

อ่าน สระ เ ือ เ ือ
 มะ เ ือ เ ือ
 เ ือ

นิทาน คำ สระ เอื้อเอื้อ เอื้อ เอื้อ คนข้าม ฟาก

ทา ทาหามะเอื้อมา ๑ กะ ฐ, แถพาเสื้อมา ๑ ตัว แพะ ๑ ตัว.
 จะหาที่สี่. มาปะคณาคะเน ๑๑ วา พอกี้, แถแถตุ จะหาเอื้อ.
 พอ มา ปะเอื้อ ๑ วา เอื้อ ๒ พอกี้; ตาทา จะมาเอื้อ กะ
 กะ ฐ มะเอื้อ, เื้อจะ กอ แถแพะ. ตาทา จะมาเอื้อ กะเสื้อ,
 แพะ จะ แทะมะเอื้อ, ตา ทามาเอื้อกะแพะ; แถมา จะ พา
 เื้อ มา หาแพะ, เื้อ จะ กอ แถ แพะ, แถ มิ พาเสื้อ มา.
 แถ จะพาเสื้อ มา กะ กะ ฐ มะเอื้อ, มาเอื้อมาหาแพะ; แพะปะ
 กะ ฐ มะเอื้อ, แพะ จะ แทะ มะเอื้อ ตาทา อื้อจะหาตาดี,
 ที่ จะ มิ มา หา ที่สี่.

มาตรา กะภา

บทที่ ๑๒

อ่าน สระ

เ อะ เ

เขอะชะ

เจอ

เคอะ

กะเขอ

นิทาน คำ สระ เขอะเขอ เรื่อง สอง พี่น้อง

นารี พายูมา มาหา. ยูมาเจอ เสือ ทุ. ยูมาจะมานารี
 มิปะ, ยูมาเขอะชะ มา กะ โค. โค พายูมาเจอ เสือ,
 โคจะ งอ ขาเตะ เสือ, เสือชูมือจะเคาะ หัว โค, ยูมาที่จะ
 ละ โคมาหา นารี. นารี ถือขอมายะเคาะ หัว เสือ, เสือละ
 โค ไผมาหา ยูมา. ยูมา หัว เวาะแฮะ; แ่น เสือเคอะ; จะกะ
 เขอ มาหา ตู มิติ; ตูจะ ตี ตู. นารี แด ตู ยูมา จะตี เสือ,
 นารี มาพายูมา ละ เสือ เสือ, แด พามาหา ตาหา.

๑๓

มาตรา กะกา

บทที่ ๑๓

อ่านสระ

ไ

ตาไท ไบมะกา ไถนา

ไปไบนนา ใจดี

นิทาน คำสระ ไอไอ เรื่องคนไถนา

นาตา ไทมี ไบ มะกา, ตาที่จะหา ไบ มะกา, มาปะตาไท
ไถ นา, พอ กะบือ ตาไท ๒ ตัว, แล ตูมือ ตาที่,
กะบือ ตา ไท พาไถ เกะกะระ ไป ไบนนา, จะ ไปหา กะบือ
๑๓ ตัว ไบนนา ตาหา, มือ ตาไท ถือไถ, ระ กะบือ; กะ บือ
มิวตาไท, ตาไท โมโห มุมะ ตูตาที่, ตา ที่ขอ ตัว
กะตาไท; ตาไท ใจดี ละโมโหเสีย. ตาที่ใจดี ถือ ไบ
มะกา มาหา ชีดี.

มาตรา กะกา

บทที่ ๑๔

อ่าน สระ

เก อ

ลำเกา ตัวดำ ภูเขาไฟ
ทำยา ระบาย

นิทาน ลำ สระ เอ ออ เรื่อง ลำเกา

ชีสี พา ยุกามา ลำเกา ไป ตู ทะเล, ยุกา แล ตู ปู ทะเล แล โด มา
กะ แห ตัว โต โต. ปะ เหวา กะ ชะ โต โผ มา จะ หา ปู, ปู ตัว
โต จะ หา, มา ปะ ชะ โต ตัว ดำ, ปู ดำ ไป เสีย;
ชีสี ละ ลำ เกา เสีย; พา ยุกามา ตู ภูเขา ไฟ, ยุกา ปะ
เขา ชะ วา แล กะ ส่า จะ ตี กะ ทา. กา ดำ มา หา กะ ทา, กะ ทา จะ
ไป หา ไน รี่; ยุกา ตู ตู ปะ เพ กา แล มา ปะ ไบ มะ กะ; ชีสี
จะ หา ไบ มะ กา มา ทำ ยา, มา เจอ รุ ภูเขา โต แล ทะ ลุ ไป
ปะ ไฟ ใน รุ ภูเขา. โอ ไฟ มา ปะ ทะ ตา ยุกา, ยุกา แล ตู โอ
ไฟ, ชีสี มี คำ กะ ยุกา, แะะ ยุกา สู้ จะ ตู โอ ไฟ มี ตี
ทา จะ มัว แล จะ เสีย ตา, มา ตู เขา ว่า ระบาย จะ ตี

๑๕

มาตรา กะกา

บทที่ ๑๕

อ่าน คำไม้ ๗, ๘,

อาเจี๊ว เจี๊วสัวโป๊ว, ตาแป๊ะ

ดูโป๊ะ ก็ โต๊ะ

เก๊า กะ

นิทาน คำไม้ ๗, ๘. เรื่อง ขุนนางจัน

อาเจี๊ว เจี๊วสัวโป๊ว, พาทาแป๊ะไป ดู โป๊ะ ๆ มี ชะโต แด กะ
แห้ว โต ๆ, เจี๊วสัว โป๊ว ก็ พาอาเจี๊วมาสำเภาไป บำเบ; แด
แหวหา โต๊ะ ขามลายู, เจี๊วสัว โป๊ว ก็ ไป ดู มลายู เตื่อวัว,
วัว ตัวดำ ๆ มี ๓๒, ทา ๒, หู ๒, ขา ๔, อา เจี๊วขอ
เขา วัว กะมลายู. เจี๊วสัว ก็ ตี อาเก๊าแฮะ ๆ อาเก๊า; ถือจะ
มาขอเขา วัว กะมลายู มีดี. มลายู ก็ จะ ขอ อี แป๊ะ อาเก๊า,
อาเก๊า ก็ มี อี แป๊ะ ๑๔ แด ๑๕ แป๊ะ, เราจะมีพอ กะระยะ
จะไป ในเรือ; แด จะ แหวบำนเบ, อาเก๊า ก็ ขอ; จ๊ะ ดี ละคะ

ถ่อเรือ ขนไม้ ลงในอักษรสูง
 งูเห่า ลู้ ผู้ดี เข้า
 ถ้ำ เลื้อย ให้ ถ้า

นิทาน คำ ใหม่ ' ~ เรื่อง เกี่ยวกับ

ผู้ที่ถ่อเรือมา ประชุมหา, งูเห่าจะสู้ผู้ที่ ๆ ก็ถ่อเรือเสีย;
ถ่อถ่อมากะสู้ตัว ๑, งูเห่าก็มาจะเจอผู้ใด. ผู้ใดจะ
ตั้งหา, ถ้าผู้ใดจะตั้งหา ๆ ก็จะมีสู้. เขาสู้ละเสีย.
ให้งูเห่า ๆ ก็เข้าไปในเรือ, ชูหัวงอคอเข้าเกาะ ๆ เสีย
ก็ที่จะมีอะไร, งูเห่าก็เหวี่ยง; ที่ผู้ใดจะไปแหวะหาถ่อ.
งูเห่าก็มาหาถ่อ, เสือดำเผ่าถ่อก็จะมาหาแพะแพะแะ,
พอมาเจองูเห่า ๆ ก็ฟู ๆ เข้าสู้เสือ ๆ ก็สู้. ผู้ที่
ก็รอดเสือสู้งูเห่าในถ่อ, ถ้าผู้ใดเขาจะตั้งเกาะเสือ ๆ
ก็จะมีสู้. ถ้าเสือไปเสีย; งูเห่าก็จะเข้าสู้ผู้ใด.
เขาพอใจเสียมีดีเสีย, เขาก็ถ่อเรือมา.

๑๗

คำไม้ ' ๒ อักษรกลาง

บทที่ ๑๗

อ่านไม้ ' ๒ ลงในอักษรกลาง

แต่ ไ้ แก่

นิทานคำไม้ ' ๒ เรื่อง ใบหู

ถ้า สู้ จะ หาดีใส่ตัว, สู้ ก็ละมิตีเสีย. สู้จะ หาคำดี ๆ,
สู้จะ ตีเขามิตี. ถ้า สู้ตีเขาคำใด ๆ คำมิตี ก็จะมาเข้าหู สู้,
ใจสู้จะ หา คำดี; แต่หู สู้จะหาคำมิตี, หูจะใจสู้ก็จะ ตี
สู้ได้, คือ สู้มี ทำ ใจกะหูให้ดี. ถ้า หู ได้ คำมิตีมา ให้ สู้,
สู้จะพา คำมิตีไป ให้ใจ. ใจสู้ก็จะตีหูได้; ถ้าทำหู สู้
ให้ดี ๆ. แถ ประผู้ใดก็มีตืเขา, ถ้า สู้มีตืเขา, สู้ก็จะ
หาคำดีให้เขา, ถ้า สู้ให้ คำดี เขา ๆ ก็จะ ให้ คำดีแก่ สู้;
หู สู้ ก็จะ ได้ คำดี ๆ มา ให้ใจ; ถ้า หูหา คำดีมา ให้ใจได้,
ใจ ก็จะใสดี. ถ้าใจ สู้มี เสรว้ามัว, สู้ก็จะ ดี ได้,

คำไม้ ' ' อักษรท่า

คือให้ดูเข้าใจ ทัวเรทัวเขา; สุมิติเขา ๆ
ก็มีตีสู ๆ ให้คำตีเขา ๆ จะให้คำตีแก่ส.

บทที่ ๑๘

อ่านไม้ ' ' ลงในอักษรท่า

คู่ ชั่ว ไม้ เชื้อ ชื้อ น้า แเน
เท่า ที่ เล่า เพอ เมื่อ ว่า ชี
นั้ แท้ น้า รุ้ ไว

นิทานคำไม้ ' ' เรื่อง ตูคา

ตากะ หูกู่นี้ แลจะพาสู ให้ได้ตีได้ชั่ว, สูจะเชื่อหูกู่นี้
จะเชื่อตากู่นี้, ถ้าสูจะเชื่อหูกู่นี้ไม่ได้, จะมิเชื่อตากู่นี้
ก็ไม่ได้. ให้สู ใจดูว่าหูกู่นี้ ๒ คู่; สูจะพอใจ
เชื่ออะไรแน่. สูจะชี้ให้สูเข้าใจไว้, คือ ใจสูนี้และ
ผู้นำ, ที่ใจพาให้สูได้ตีได้ชั่ว, ถ้าสูไปบ่ไปปะเลื้อ
แลสูจะไม่รู้ ว่า สูเลื้อจะทำไม สู. ถ้าสูนา ประเพ

คำ หอ นำน

แล้ว, สู้ก็จะ มีรู้ ใต้ ว่า จัว แด แพะจะ กุ แด ไม่ กุ. ที่ นี้ สู้จะ
 เชื้อ ผู้ ไต เล่า; ถ้า จะ เชื้อ ใจ ๆ สู้ ก็ จะ มีรู้ เท่า เลือ กะ งู
 แด แพะ กะ จัว ไม่, ที่ นี้ ให้ สู้ เชื้อ คำ ผู้ เล้า เก่า ๆ เล้า ว่า
 อะไร ๆ, ให้ สู้ จ้า ไล่ ใจ ไว้; เมื่อ สู้ มา ปะ เลือ แล้ว สู้ ก็ จะ
 เชื้อ ใจ สู้ ใต้ ว่า เลือ กุ; จัว ไม่ กุ เท่า เลือ. แต่ สู้ จะ เชื้อ
 น้ำ ใจ สู้ ไม่ ได้ แท้, เพื่อ สู้ ไป ปะ ตัว อะไร ที่ สู้ ไม่ เข้า ใจ
 แด จะ รู้ ชื่อ ไม่ ได้; สู้ จะ ไว้ ใจ สู้ ไม่ ได้ แท้. ให้ สู้ จ้า
 มา เล้า ให้ ผู้ เล้า ว่า ให้ สู้ รู้ ชื่อ เลือ ให้ ได้

บท ที่ ๑๘

อ่าน อักษร ที่ หอ นำน

ผู้ใหญ่ หนา หน้า ใหม่ ใหม่
 กอหญ้า หรี หรือ ไหล

นิทาน คำ หอ นำน เรื่อง ทรู เทศนา

มือ แด ขา ๒ คู่ นี้; ผู้ใหญ่ ว่า ไว้ ให้ เรา ได้ รู้ ว่า ขามี หน้า

คำ หอ นำ

ที่จะพาตัวเราให้ไปได้. มือนี่หน้าที่จะทำอะไร ๆ พอแก่ใจ
 เราแท้. ถ้าแต่เราเข้าใจได้ว่า; ซากี่ มีหน้าที่ มือก็
 มีหน้าที่. แลบำ ไหล่ ก็มีหน้าที่ จะนำหรือจะพา อะไร ๆ
 ไปได้, เราก็จะได้ใช้ให้ดี. ผู้ที่ทะเลาะจะดูอะไรก็
 ไม่รู้แน่ เท่าตาดี; แล หน้า ตามผู้ที่มิได้ใส่น้ำตื้น, ก็ให้
 เราดูได้ว่าผู้นี้มีน้ำใจดี. ผู้ที่พอใจบุญหรือ; ก็ชื่อว่า
 หาชั่ว ไส้ตัว, คือฆ่าใหม่ใหม่ ๆ ไฟก็จะไหม้ผ้า. บุญ
 ก็จะพาให้สิ้น หน้า ตามัว, แล ในคอ ก็จะไอ; น้ำดีใน
 หัวใจ ก็จะเสีย. ผู้ที่ ใบหูหนา ๆ ตาโต ๆ ผู้ใหญ่
 ชูไว้ให้รู้ ว่าผู้ที่มีน้ำใจในใจดี; แต่จะทุแท้, ถ้าจะไป
 ใน ถ้าแต่บ่า หรือจะไปในที่ไร่นาที่ใด ก็ดี, ถ้าปะกอดญาติ
 มีอยู่ก็ให้รู้; ที่นี้จะมีน้ำไหลหรือไอน้ำมาในได้กอด
 ญาติ, หรือไอน้ำฟ้ามาฉ่ำแฉะใน ถ้า แลกอดญาติ นี้.

คำอักษรรเกล้า

บทที่ ๒๐

อ่านอักษรรเกล้า

ไฉน เลื่อนะ ลวะ ไสว

นิทาน คำ อักษรรเกล้า เรื่องคนขึ้นเขา

ผู้ใหญ่ผู้ ๑ รู้ทำรยาแลเข้าใจเล้าคำดี ๆ ที่เลื่อนะใจ
 ให้ผู้ที่ไม่เข้าใจได้รู้แลมีน้ำใจที่ดี, ผู้ใหญ่เล้าว่า
 “แฮะสุเจ้าจะเข้าใจคำที่แท้แต่คำที่ไม่แท้ นี่ไฉนเล้า?
 เราจจะว่าแต่ที่สุพอใจ; ที่สุได้ดูได้แล; คือถ้าสุไปปะ
 เสภาว่าฮาเฮสุจะเข้าใจว่าเสภาที่น่าดู, สุกี้จะจำลำน่าเสภา
 มาใส่ใจไว้; แต่สุจะว่าลำน่าเสภาให้ดีไม่ได้. ถ้าผู้ใด
 มาดูสุว่าลำน่าเสภา เขาจะติสุว่าสุลำน่าเก๋ไม่ได้นี่,
 ก็คือสุไปจำมาไว้ใหม่แลสุจะทำให้ดีสุเก๋ไม่ได้. ลำน่า
 เสภาที่สุไปดู, จจะว่าดีไพเราะเลื่อนะก็ไม่ได้. ถ้าสุจะไป
 อยู่เหนือภูเขาใหญ่จะแลดูไปในที่นาป่าไม้ก็ดี, สุกี้จะ

แต่นี้ไป เหล่าสูกเจ้าก็จะใหญ่โต ต่อไป; ให้ รู้ ตั๋ว ชั่ว ไว้,
 จะทำตัวสูกเจ้า ให้ดีต่อไป. คือว่าชั่ว ๆ ที่สูกเจ้า ไม่ได้ทำ;
 ก็อย่าไปทำเข้า, ถ้าสูกเจ้า ได้ทำชั่วไว้ แก่ตัว มีอยู่ แก่ตัว
 สูก; ก็ให้สละละเสีย; อย่าทำต่อไป. ถ้าดี ๆ ที่เหล่าสูกเจ้า
 ไม่ได้ทำไว้; ก็ให้สูกเจ้าทำดีใส่ ตัว ไว้ให้ ได้. เมื่อได้
 ทำดี ๆ ใส่ตัวไว้ มีอยู่; ก็ให้สูกเจ้าถือไว้ให้ดี; คือจำ
 ใส่ใจไว้, แลให้รู้ไว้ว่า ได้ทำดี ไว้ มีอยู่ในตัวเรา
 เสมอ ๆ. ถ้าแฉะไร ๆ ก็ดี, ที่สูกไม่ได้ทำไว้, แลมานี้
 น้ำใจจะโกรธทำ, คือ จะว่า คำ อะไร, หรือจะทำอะไรก็
 ดี ให้สูกมีใจ ทำหริณนี้ แลที่จะทำหริ กข นี้จะพาให้ จำได้ดี
 ๑ก ๒ข ๓ข ๔ค ๕ค ๖ข ๗ง, ๑จ ๒ฉ ๓ช ๔ช
 ๕ฉ ๖ญ, ๑ฎ ๒ฏ ๓ฐ ๔ท ๕ฒ ๖ณ, ๑ก ๒ก ๓ก ๔ท
 ๕ธ ๖น, ๑บ ๒ป ๓ผ ๔ผ ๕พ ๖ฟ ๗ภ ๘ม, ๑ย ๒ร
 ๓ก ๔ว ๕ศ ๖ษ ๗ถ ๘ห ๙พ ๑๐ช ๑๑ย. เมื่อ สูกทำ
 หริณนี้ จำได้ ก็ให้สูกทำหริ ที่สูกจะว่าหรือจะทำต่อไป, ถ้าทำหริ
 ไม่ได้ ก็อย่าว่าต่อไปจะไม่ดี. ให้ ทำหริ ข้างต่อไปนี้

มาตรา กง

คือหมู่ กอ๗, หมู่ จอ๑, หมู่ ฏอ๑, หมู่ ตอ๑, หมู่ บอ๑,
 หมู่ ยอ๑๑, แดดำหริเข้าไว้ ใน ๑, หมู่ นี้จะได้ เท่าไร,
 คือ ๑, หมู่ นี้ ได้ ก็ ตัว เมื่อ ทำ รู้แน่ ได้ว่า เท่านี้ ตัว; ที่นี้จะ
 ทำอะไรจะว่าต่อไป ก็ได้.

บท ที่ ๒๒

อ่านมาตรา กง เพียง ัง ว

ระฆัง วาง ค้าง อย่าง ดัง

หงั ง ๆ หง่าง ๆ พัง

ลึง ลำพัง หนึ่ง ลือ

นิทาน คำ มาตรา กง เรื่อง ระฆัง

เมื่อ ครุ ฐมือชี้ ให้สุเจ้า ตูระฆัง ใบใหญ่; ที่วางอยู่ข้าง
 ฝา; สุเจ้า จะเข้าใจ อย่างไร; ครุจะ ว่าให้ เหล่าสุเจ้า
 เข้าใจ, ระฆัง ใบใหญ่นี้, เขาเอามาไว้ เพื่อจะให้สุเจ้า
 รู้เวลา. ถ้าครุ จะที่ ระฆัง ๆ ก็จะ ดัง หง่าง ๆ แดดำหริเข้า

มาตรา กง

เข้า ก็ จะต้ง ห่งง ๆ ๆ วัเข้า; เมื่อสุได้พัง ระฆัง
 ต้งห่งง ๆ ๆ ก็ให้สุรู้ตัวไว้, ถ้าครุที่ วั ต้ง ห่งง ๆ ๆ,
 ก็ให้เหล่า สุเจ้า มาหาครุ. ครุจะ มีคำสั่งให้สุเจ้าจำไว้.
 คือถ้าสุ ไปปะ ระฆัง ที่ใด ๆ ก็ดี; ให้สุ ใ้ใจดูเวลาที่สุ
 จะ อยู่ หรือจะ ไป จะทำ หรือจะไม่ทำให้แน่ ใจไว้. แลขอให้
 เข้าใจว่า ระฆังนี้; ถ้าไม่ต้งจะต้งแต่ลำพังไม่ได้, ฉนใด
 หนังสือ นี้ ไม่ดูแลแล้ว วัก็ ไม่เข้าใจ. ใคร ๆ เล่าหนังสือ
 ว่ากะไร เราก็ฟัง ไม่รู้.

บทที่ ๒๓

อ่าน มาตรา กง เพียง หนึ่ง-

ลึง ตลึง วัง

ต้ง กิ่งไม้ ขิง

มาตรา กง

นิทาน คำ มาตรา กง เรื่องถึง จับ ปู

ถึงตัวใหญ่ มานั่ง อยู่ ที่หัวตถึง ไกลฝั่ง น้ำ, ถึงนั่ง แดกน้ำ
 ในทะเลปะ แต่ หมู เต่า ปลา ปู ต่าง ๆ; เมื่อ แด มาตุ ที่ไกล ๆ
 ตัวถึง ก็ ปะรู ปู ทะเล ใหญ่ รู ๑ มีปูอยู่ในรู ๑๕ ตัว; ตัวผู้
 ๗ ตัว ๆ เมีย ๘, ปู แสม ก็มีปูนา ก็มี. ถึงจะ ไคร่ ได้ ไข่ปู,
 ก็เอาหาง แหย่เข้าไป ในรูปู; เพราะหวังใจว่าจะให้ ปูวิ่งมาหา;
 เมื่อหางถึงหย่งเข้าไป ปะนางปู. นางปูเข้าใจว่าจะเอาไข่ไป;
 ก็เกาะหาง ถึงเข้า ไข่. ถึงจะ วิ่งไปก็ไม่ได้. ทำหน้า
 ตาบื้อ หลอ อยู่, แดเอาขา หลัง แหย่ซ้ำเข้าไป. นางปู ได้
 ที่เกาะ ขาถึง ซ้ำเข้า ไข่, ถึงจะ ไป ก็ไม่ได้; พอเวลา
 น้ำทะเล เอ่อ มา ไกล ถึง ๆ ไม่รู้ที่ จะ ทำอย่างไร. กู้หา
 หมูถึงก็ ไม่มีใครมาหา, ตั้งใจมานะ โผผวาไป ทั้ง ตัว.
 นางปูกำ ถึงผลอ ไม่รู้ตัว ก็เกาะ หาง ถึง ไข่ รู โผผมาเกาะหาง
 ถึง. ถึงดีใจว่าปู มานั่ง ที่ถึง ไม่เกาะถึง แทะ ดูไข่ปู.

อ่าน มาตรา กงเพียง หนึ่ง-หนึ่ง

ฝั่ง อออิง หนึ่ง

นิทาน คำ มาตรา กง เรืองฝั่ง

ฝั่งทำรัง อยู่ ที่กิ่ง ไม้; บางอย่างก็ ทำ รัง อยู่ ใน รู,
 จึงมีชื่อ ว่าฝั่ง รัง แด ฝั่ง รู; ฝั่ง รัง ตัว ไม่ เท่า ฝั่ง รู,
 ฝั่ง รู ตัว ใหญ่ กว่า, ฝั่ง รัง ๗ ที่ใหญ่ โตกว่า ฝั่ง รู ที่มี,
 ชื่อ ฝั่ง ใหญ่. หมู่ ฝั่ง เหล่า นี้, มี น้ำ ใจ ตู แด กล้า ไม่
 กลัว ใคร, ใน รัง หนึ่ง ๗ มี เจ้า ตัว หนึ่ง เฝ้า รัง อยู่ เสมอ;
 แต่มิ เหล่า ฝั่ง ที่หา เขี้ยว อย่าง หนึ่ง; เหล่า หมู่ ฝั่ง ที่ เฝ้า รัง
 อย่าง หนึ่ง, เหล่า ฝั่ง ที่หา เขี้ยว ก็ หามา ไว้ ใน รัง, เพื่อ
 จะ สู้ หมู่ ฝั่ง ที่ เฝ้า รัง ๗ ก็ ตั้ง ใจ ระ วัง เจ้า แด ระ วัง รัง อยู่ เสมอ.
 ฝั่ง หมู่ นี้ ใจ คอ ตู แท้. ถ้า ใคร จะ มา เหา รัง ไป หรือ มา ไกล ๗
 ฝั่ง ก็ ออ อิง เฮะ อะ ต่อ สู้ ต่ หรือ จี เอา เรา มี ร เข้า ไป ใน เนื้อ.
 แผลง เนื้อ ก็ จะ ฆา เหลือ ก่า ถึง ที่ เรา จะ สู้ ฝั่ง ได้. จำ ใจ ที่

มาตราง

ไต่จะ ครุ พอนั่งดูหนังสือ อยู่ได้ ครุหนึ่ง; ในฟ้าก็มี
 มีไอน้ำฟ้ามา ใน หน้า ต่าง แดมาเกาะ อยู่ ที่ตัว, หนูเพ็ง กะ
 ยี่เส็ง ทั้ง ๒ แดดูที่ ตัวมีแต่ น้ำ ค้าง น้ำเฉอะ อยู่, เขาทั้ง ๒
 ชาดัวเหลือ กำลัง. แต่ไม่กล้าจะ ขอดัว ะครุ; เพราะเกรง
 ใจครุ. ครุ แดดูก็มีใจปรานี. จึงชูเสื้อ กะกุงเกงที่ ครุ
 ใส่จะ ให้ แก เขาทั้ง ๒; แต่ครุ ก็ ไม่รู้ ที่จะ ให้เสื้อ หรือ
 กุงเกง แก่ ใครดี, ครุ ก็วาง ไว้ ที่ไต่. จึงว่า แน่
 หนูทั้ง ๒; เสื้อ กะ กุงเกงนี้ ใคร พอ ใจ สิ่งใด ก็เอาไป แ่
 อย่างหนึ่ง, ยี่เส็งก็คว้า กุงเกง เข้านั่ง; หนูเพ็ง ก็ใส่เสื้อ.
 ใครก็ไม่ชิง ใคร, ต่าง ถือ เอา แต่สิ่งที่ ตัว พอใจ สิ่งที่เรา
 ได้ แดดูเขาทั้ง ๒ ก็มี ใจ ปรานีเขา อย่าง ยิง.

อ่าน มาตราคงเพียง แฉ่งแฉ่ง

แก่ง แด่ง แฉ่ง แฉ่ง

นิทาน คำ มาตรา คง เรื่อง แฉ่งกับ กา

แฉ่ง นึกตัวใหญ่ ๆ ก็จริง, แต่ว่า ไม่สู้ กา ได้. เรา ได้ แดตุ ผูก มา แฉ่ง ซึ่ง เนื้อ ที่ แฉ่ง; แด แฉ่ง ก็ นี้ ไม่ สู้ กา นี้. เรา เข้าใจ ว่า แฉ่ง จะ ที่ สู้ กา ไม่ ได้ หรือ ๆ จะ ว่า แฉ่ง ใจ ไม่ กล้า. ถ้า จะ ว่า ใจ ไม่ กล้า ก็ ไม่ ได้; เพราะว่า เวลา ที่ แฉ่ง จะ ตู ก็มี. ถ้า เวลา ไต แฉ่ง มี ใจ ตุมุมะ เข้า แด ทำ ทำ จะ ตี กา ๆ ก็ หิน ไม่ สู้ ได้. ข้อ ที่ แฉ่ง ไม่ สู้ กา นี้ ก็ คือ เรา เข้าใจ ได้ ว่า; แฉ่ง ไม่ พอ ใจ จะ แฉ่ง ซึ่ง เขี้ยว อย่าง หนึ่ง, ไม่ พอ ใจ จะ ทำ แด ผูก กา ที่ สู้ ตัว ไม่ ได้ อย่าง หนึ่ง, ไม่ พอ ใจ ทำ แด ผู้ ที่ ยัง เขียว กว่า ตัว อย่าง หนึ่ง, นี่ แด พึง ให้ เรา เข้าใจ ได้ ว่า แฉ่ง ตัว ใหญ่ กว่า กา แด จะ มา ย่ำ แฉ่ง เกรง กา นี้

มาตราง

ไม่มีแท้. แต่ทะว่า แร้ง ซึ่ง ทำท่า อย่าง นี้ ก็ คือ ว่า แร้ง มี
น้ำ ใจ ดี ที่ ไม่ พอ ใจ สูง สิ่ง แก่ ใคร.

บทที่ ๒๘

อ่านมาตราง เพียง —ง—

โพล้ง โรง ดง ลง พง โก่อ่ง
โกอง โพง โป้ง โผง โพรง

นิทาน คำ มาตรา กงเรื่อง คน ยิง เสือ

ตาโพล้งผู้นี้ หน้าตาแก่ทำตุทะ มึงทิ้ง, แกสรวงโรง
อยู่ในดง. พอใจทำหน้าไม้ ไว้ยิง กวางเขาเนื้อมาแกง,
เวตาหนึ่งแกถือ หน้าไม้ไม่ไปถึงกลางดง. ปะเตื่อนั่งแลดู
ฝูงลิงที่ลงมา อยู่ในสระ น้ำ ข้าง บ่าพง, เสือ ทำท่าทาง
โก่อ่งหางถลึงตาตุเขงแรง, ตาโพล้ง ประหม่า “ฮือ เสือ
นี้ ที่จะเก่ง โกงแน่ละ, แกจึง โก่อ่ง หน้าไม้จะยิง เสือ ๆ
แก มาปะตาโพล้งเสือกก็ กลัว ไม่สู้ตาโพล้ง; จึงทะโพงหนี

มาตรา กง

เข้าตงไม้ โกงทางไป, ไม่แกตข้างหลัง. ฝูงค่าง
ถึงแกปะเสื่อวิ่งก็ประหม่าในใจ. นิ่งอยู่ไม่ได้ก็พาฝูง
ไต่ถ้ำไม้ไผ่วิ่งตะบึงอิงไป, ถ้ำไม้เคาะตังโบบ้างโผงผาง,
บางตัวก็เอาหัวเข้าแฝงโพรงไม้ เพราะกลัว, ทูก็นำ
หัวเราะจริง ๆ.

บทที่ ๒๘

อ่านมาตรา กง เพียง -- อิง -- อิง

ผอง ของ หมอง กลอง

ล่อง ต້อง ท่อง ทำนอง

นิทาน คำมาตรา กงเรื่อง กตองซ้อง

ดูราสู่เจ้าทั้งผอง, พังแะ; ครูจะว่าแก่สู่เจ้าใน
เวณนี้, ถ้าครูจะชี้ให้สู่เจ้าตของ ๓ สิ่งคือซ้อง ๓
ระซัง ๑ กตอง ๑. ทั้ง ๓ อย่างนี้; สู่เจ้าจะเข้าใจ
อย่างไร? ถ้าจะเข้าใจว่า กตองเขาไม่มา กตองแกจะ

มาตรา กง

โพรงข้างใน, แลเอาหนึ่ง มาซึ่ง กริ่ง ตะปู ไว้ก็ ใช้ได้
แต่ข้อ กะระ ชั่ง นี้ เขาทำอย่างไร? ก็ต้องเข้าใจว่าเขา
เอาทอง มาหล่อ. ก็เมื่อเขาทำ ของ ๓ อย่างนี้ ไว้เพื่อจะ
ใช้อย่างไรเล่า? ก็คือ จะใช้ ให้รู้ เวลา หรือ จะให้ พัง
ต้ง เสนาะ เพราะ ๗ ก็ ได้. ใคร ได้ พัง ข้อ กถองระชั่ง
ต้ง ก็ รู้ ได้ ว่าถึง หน้า นี้ ๗ เขาทำ อย่างนี้ ๗. ถ้าจะไม่
ตี ก็ ไม่ต้ง, ถ้า ตี เข้า ก็ จะ ต้ง ไปต่าง ๗. แต่ ทว่า กถอง
ก็ คงจะ ต้ง อยู่ อย่าง ทำนองกถอง, ระชั่ง ก็คงจะ ต้ง อยู่อย่าง
ทำนอง ระชั่ง, ข้อ ก็ คงจะต้งอยู่ อย่าง ข้อ ๗ จะต้ง
อย่าง ระชั่ง ๗ จะต้ง อย่าง กถอง ๗ จะต้ง อย่าง ข้อ แป้ว
ไปมา ไม่ได้.

บทที่ ๓๐

อ่านมาตรา กง เพียง วิว-วง

กลวง บ่วง หวง ต้วต้วง

ตา พ่วง ผู้ นี้ ตั้งแต่ อายุ ได้ ๑๕ } ปี มากี่ ให้ พอใจ แต่ ทำ
๑๖ }

บ่วงไว้ คล้อง แะ แะ โคกระบือ เสมอมา, แะ คล้อง แะ
แะ โคกระบือ มาไว้ ฝูงใหญ่. เขา มาซื้อ ไป ได้ ราคา ของ
กระเน ตู อยู่ ใน สี่ ห้า ชั่ง. ทอง ที่ หามา ได้ แะ ก็ ไม่ พอใจ จะ
ใช้ เพราะ หวง. จึง ได้ เอา ไป ผึ่ง ไว้ ใน บึง แห่ง หนึ่ง,
แะ ต้อง ดำ น้ำ ลง ไป ผึ่ง เพราะ กลัว ว่า ใคร ๆ จะ มา ปะ เข้า.
พอ ถึง เวลา เข้า ๆ แะ ก็ ไป ดำ น้ำ คลำ ตู รู้ว่า ยัง อยู่ ก็ ไป คล้อง
แะ แะ โคกระบือ ใน บัว. พอ มา กลาง ทาง เจอ ช้าง ฝูง
ใหญ่; ตัว หนึ่ง ดำ ตู ตรง เข้า มา แทะ ตา พ่วง ๆ อายุ ได้
๓๐ ปี วัง หนึ่ง ช้าง ไม่ ไหว ก็ ไผ่ ลง ไป แะ น้ำ อยู่ ใน บ่อ แห่ง
หนึ่ง; ช้าง ไถ่ แทะ ตา พ่วง ไม่ได้ ก็ พา ฝูง ไป. ตา พ่วง
จะ หา พระ องค์ ได้ ก็ ไม่ได้, , พอ มี กวาง ทอง ตัว หนึ่ง จะ มา
หาน้ำ ชูคอ ชะเง้อ ลง ไป ตู ใน บ่อ; ตา พ่วง ได้ ที่ ก็ ทิ้ง บ่วง
คล้อง คอ กวาง เข้า, กวาง ก็ สดุ้ง ผวา วิ่ง หนี เข้า บัว. ตา พ่วง

มาตราง

ถือ บ่วง ไว้ ไม่วาง, กวาง ก็ พาตา พ่วงเข้าป่าไปแล ซา
 ตาพ่วงเสีย. น่าจะ ปราณี้ตาพ่วงตั้งแต่ ได้ ทองมา ประกวาง
 ทอง. แลไม่ได้ ใช้นำรุง ตัว ให้พอแก่ใจ ต้องทิ้ง ทองไว้
 ใน บึง, นี้ ก็ชื่อ ว่า ตาพ่วงฆ่า ตัว เสียเพราะบ่วง ที่ตาพ่วง
 ถือ ไว้ เอง. แล ห่วงทองของแก

บทที่ ๓๑

อ่านมาตราง เพียง — ยิง — ยิง
 เอียง เลี้ยว ไหล่ยิง เกลี้ยง

นิทาน คำมาตราง เรื่องนล เอียง ชี กวาง

เอียง สองตัว ไผ่มาแต่ป่า, มาปะ ผุ่ง กระบือ กตางทุ่งนา,
 ก็ ลงเกาะอยู่ที่ หลัง. กระบือก็เหะหมูไปพลาง, เอียง
 ทั้งสองได้แมลงต่าง ๆ ทำเหยื่อ ก็ดีใจ, ส่งเสียง ร้อง
 ให้พา ผุ่ง มาเกาะ หลัง กระบือ บ้าง. เสียง ดัง “
 เอียงเอียง เอียง, ๆ , ผุ่งเอียงได้ ฟังเสียง ก็ ไผ่มาเกาะหลัง
 กระบือ อยู่ หมู ใหญ่. เพราะว่า ที่ หลังกระบือ มีแมลง

มาตราง

ต่าง ๆ. ฝูง เอียง ไ้เหยื่อ พอแก่ ท้อง ก็ ยั้ง ดีใจ. ถึง
 ว่า กระบือ ตัวใหญ่ กว่า เอียง ก็ จริง, แต่ กระบือ มีใจ บ่ รานี้
 แก่ ฝูง เอียง ให้ ไ้ ไ้แมลง ทำ เหยื่อ; เพราะ ว่า เอียง ไม่ ไ้
 แ่ง จึง เหยื่อ กระบือ. มา เกาะ อยู่ ที่ หลัง เพื่อ จะ ขอ เหยื่อ;
 ไม่ ทำ ย่ำ ยี้ แต่ อย่าง ไ้ ให้ หมอง ใจ กระบือ, จึง ไ้ พะ
 พิง กระบือ ไป ใน ท่ง นา เสมอ.

บทที่ ๓๒

อ่าน มาตรางเพียง ๑ - ๑ - ๑
 เกรือง เมืออง กระเปอง

นิทาน คำ มาตราง เรื่อง คน ถีบ กระต๊อง

เครื่อง ทำเข้า ใน เมือง ไทยนี้; มีอย่าง หนึ่ง ชื่อ ว่า กระต๊อง.
 เวลา เมื่อ จะ ใช้ ทำ เข้า, เขา ก็ ไป ไ้ อยู่ ที่ หาง กระต๊อง,
 งอขา กระต๊อง หาง กระต๊อง ๆ ก็ ตั้ง หัว ชี้ หลังคา. แล กระ
 ต๊อง ลงมา ใน ที่ ไ้ เข้า ๆ ก็ มี ว่า, เขา ทำ ทำทาง ทำ เข้า ตั้ง ๑

มาตรา กง

ดูเบาแรงได้. กระว่า ใช้เท้าทำเข้าแลมิใช่จะทำได้แก่ผู้
หนึ่ง ใคร ๆ จะมาแบ่งเบาเขาทำบ้าง ให้เบาแรงก็ได้.

จงแลดูหนูทองกะ หนูเมือง พี่ น้อง ทำเข้าซิ. เขาแข่ง
เท้า ทำเข้า ใจ ดี น่าดูแท้ ๆ. พี่หนูแปลงก็ทำเข้าบ้าง,
มือเขาถือ ต้าไม้ แดเหวี่ยง ลงในที่ทำเข้า ก็น่าดู, แต่พี่ หนู
แปลง จะแพ้แรง กว่า หนู เมือง; เพราะหนูเมือง มี กระต๊อง
ใช้เท้าทำ ก็ได้, แต่หนูแปลง ต้อง ใช้มือถือ. เข้าที่ ทำนี้
เขา เอาเข้า สู้ ไว้, มาร ทำ บ้าง ก็ยังไม่ ได้ สู้ มา ทำ บ้าง.

บทที่ ๓๓

อ่าน มาตรา กง เพียง เ...ิง เ...ิง
เพลิง ตเกิง เฝิง เปิง

นิทาน คำ มาตรา กง เรื่องไฟไหม้บ้าน

คำ ว่าเพลิงนี้ ก็คือชื่อ ของ ไฟ ที่ได้ ใช้ อยู่, ไฟ ส่องแสง
สว่าง ในเวลา ค่ำ ๆ ไปถึง เข้า ได้. ถึงแม้ว่า ในที่ ไต แด

มาตรา ก

ดูไม่ได้. ไฟ ก็ ไล่ส่อง สว่าง ให้เรา ดูประสังข์ ของต่าง ๆ;
 แดได้ ใช้เผา จี้ หุง เข้า แด แดง บ้าง. ถ้าเรา ไม่ ตั้งใจ
 ระวัง, ไฟก็ จะไหม้ ผ้า แด หลัง คาเรา. พึง แด ดู
 กองเพลิง ที่ สว่าง โพลง อยู่นี้; เมื่อ ไฟ จะ ไหม้ หลัง คา
 นี้ ก็ มาแต่ เชื้อ ชีบ หรี ที่ เชื้อ ไว้ข้างฝา. ไฟ ก็ มาปะ ลำดี่ ที่
 รั้งหนู ทำ รู อยู่ ใน ฝา. จึงได้ ไหม้ ฝา โพลง มาถึง หลัง คา;
 บางที ไฟ นี้ มา แต่ ตะเกียง ที่ เขา ไม่ ระวัง ตั้งทิ้ง ไว้; หรือ
 ปะเตะตะเกียง ถัดไป. ไฟ ก็ ไหม้ ผ้า แด มุ้ง หรือ เสื่อ
 ก็ โพลง ตะเกียงเตะ แสง ถึงหลังคา. หรือ หุง เข้า ทิ้ง คุไว้
 ในเตา. ไฟ เผา เตา พัง ลง ก็ ปะทุ ไป ถึง ฝา หรือ เชื้อ แด
 ฟาง เข้า ไฟ ก็ โพลง ถึง หลังคา. เผา ไหม้ พระเพิง เบ่งไป
 ขอให้ เหล่าสุ เจ้าจะ ไป ไหน มา ไหน จง ระวัง ไฟ อย่า ไว้ใจ ไฟ.

มาตรา กน

บทที่ ๓๔

อ่าน มาตรา กน เพียง — น — น

กัณห์ยนัน พัน กัณห์ นาน

นิทาน คำ มาตรา กน เรื่อง กัณห์ยนัน

เมื่อสุเจ้าแลดู กัณห์ หยัน นั้น, จะเข้าใจ อย่างไร คือให้เข้าใจ
ใจว่า กัณห์ หยัน นั้น, จะใช้ฟันหรือแทงบ้องกัน ตัว ก็ ได้; แต่กัณห์
หยัน ไม่ใช้ของตี. ไม่คงอยู่นาน, เพราะเราใช้ทำเครื่องมือ
มือถือเท่านั้น. จะใช้ทางนี้ รู้ที่ ให้รู้ของตี, ของ
ตัว ไม่ได้. มีแต่จะทำสิ่งตัว ใส่ตัวผู้ตี; ถ้าสุแทง
อะไร ไฟต์ไปแทงเขา ใคร ๆ เข้า. เขา ก็จะเอาตัวสุไป
ชำระ ชั่งตวงหรือจำไว้ในที่ใดที่หนึ่ง; ถ้าจะแทงเข้าไป
ในปากเขา. ถ้า กัณห์ หยัน นั้นแรง ก็จะแทงทะลุเข้าไปได้
แต่ตัวตัว กัณห์ หยัน เท่านั้น, เราจึงว่า กัณห์ หยัน สู้ น้ำรู้
ที่รู้หนึ่ง สู้ ไม่ได้. เพราะว่าเมื่อสุเจ้า ได้รู้หนึ่ง สู้ ไว้,
สิ่งของจะไรที่ยังไม่รู้, เมื่อได้ปะตำราต่าง ๆ เข้า,

มาตราคน

ก็จะดูเข้าใจได้ ที่นี้น้ำรู้ของสูงจะแทงสิ่งของอะไร ๆ
ที่ยังไม่เข้าใจ; ให้เข้าใจได้เพราะได้มีน้ำรู้หนังสือ;
เราจึงว่าน้ำรู้หนังสือแทงกันหยั่น ทลุ; เพราะว่ากันหยั่น
แพ้หนังสืออยู่ในตัวเอง.

บทที่ ๓๕

อ่านมาตราคน เพียง

— น — น

กีน ดิน ขมื่น หลิน กลิ่น

นิทาน คำ มาตราคน เรื่องครูสอนศิษย์

ครู จะ ใ้ใครรู้ว่า ขมื่น ผง นี้เขาทำอย่างไร? หนูหลิน ว่า
ที่บ้านฉันมี ไร่ ขมื่น, อยู่ ในไร่ ๆ ฉัน มี ทั้ง ข่า จึง ก็มีกะทือ
ก็มี, ตะไคร้ ก็มี. ครูว่าถ้าอย่างนั้น, สู้เข้าไปในไร่
ว่าไม่ว่า จะรู้ ชื่อขมื่นได้, หนูหลิน ว่าฉันรู้ ได้, หัวมัน
มีสีเหลือง เขาเอามาทำ คั้น น้ำ, สุกี่สิ่งต่าง ๆ คือผัก

มาตรา กง

ละ บง พระนั้น สี่ เหลืองก็ มีสี่ ดินแดงก็ มี.ครู ว่า ก็ ชมัน ผงที่
 ทานนั้น เขา ทำอย่าง ไร เสา? หนู หลินว่า เขาเอาหัว ชมัน มา
 นึ่งหรือทิ้งไว้ ให้แห้ง แล้วทำ; แต่เขาหาเข้าสารมา ทำทำ
 แบ่งผงใส่ลงในรึ้นบ้าง ชมันผงที่ อย่างดีนั้น เขาใส่
 เบราะ ๆ ที่มีกลิ่นหอมขึ้นใจ ลง เพราะว่า หัว เบราะ นั้น
 เปน ยา เมื่อทาทั่ว ก็แก้ ใช้ ได้, ใบกีน ก็ ได้.

บทที่ ๓๖

อ่าน มาตรา กน เพียง

— น — น

คิน

ชิน

กิลิน

หมิ่น

ลอิน

นิทาน คำ มาตรา กน เรื่อง เด็ก นมเบีย

เมื่อคืนนี้ครู ส่งเบียให้ดูเจ้าตุซึ; เท่าไร? หนู ชิ่นเอา เบี้ยมา
 เขี่ย ๆ ดูเรียงเข้าไว้ที่ละ ๕ เบี้ย ได้ ๕ กอง. ครูว่ายัง
 ไม่พอ. หนู ชิ่นก็ เรียงใหม่ กองละ ๑๐ เบี้ย, ได้ ๑๐
 กอง. ครูว่า ก็ยัง ไม่พอ. หนู ชิ่นก็ ร้อง ให้ สอน

มาตรา ก

หนู พิน ก็เรียง บ้างกองละ ๑๐ เบี้ย. ครุว่า ได้เท่าไร เละ; หนู
พินว่า กองละ ๑๐ เบี้ยได้ ๑๐ กอง. ได้เพียง ๑๐๐ เท่านั้น.

ครุก็ ใ้หนู ถัดเรียง บ้าง, หนู ถัดก็เรียง กองละ ๑๐๐
เบี้ยได้ ๑๐ กอง. จึงว่า ใ้ ครุ พังว่าฉันเรียง ได้ ๑๐๐๐

เท่านั้น. ครุจึงว่า เบี้ย ๑๐ พันจะได้ เบี้ยเท่าไร? หนู
ถัด ก็เอา เบี้ย มากองที่ ละ ๑๐๐๐ ได้ ๑๐ กอง. ร้อง

ใ้ ครุ พังว่าฉันเรียง ได้ ๑๐๐๐๐ (หมื่น ๑) พอที ละ
เบี้ยที่ ครุ ส่ง ใ้. ครุ จึง ว่า เบี้ยนี้ ถ้าสุ ทั้ง ๑๐ ใส่เข้า
๑ ก็จะได้ เท่านี้ ๑๐๐ ถ้าจะ ทั้ง ๑๐๐ ใส่เข้า ๑ ก็จะได้
อย่างนี้ ๑๐๐๐ ถ้าสุจะ ทั้ง ๑๐๐๐ ใส่เข้า ๑ ก็จะได้ อย่าง
นี้ ๑๐๐๐๐ ถ้าสุจะ ใครรู้ หมื่น ๑ ก็ใ้ กอง เข้ากอง ละ
๑๐๐๐ กองละ ๙๐๐๐ ลงก็ ได้. หมื่น ๑ หรือ กอง ละ
๕๐๐๐ กอง ละ ๘๐๐๐ ก็ได้. หรือ กอง ละ ๓๐๐๐ กอง
ละ ๗๐๐๐ ก็ได้. หรือ กอง ละ ๔๐๐๐ กอง ละ
๖๐๐๐ ก็ได้. หรือ กอง ละ ๕๐๐๐ กองละ ๕๐๐๐ ก็ได้.

มาตราบกน

บทที่ ๓๗

อ่าน มาตราบกน เพียง — ๑ — ๑

กุน บุนทอง พูน หุ่น วัณ

นิทาน คำมาตราบกน เรื่อง นกขุนทอง

หนู กุน เลี้ยง ขุน ทอง ไว้ตัวหนึ่ง, ได้ต่อกรงทองเหลืองให้
 ขุน ทอง อยู่. ขุน ทอง เลี้ยง หวาน, เวลาเช้า ๆ หนู
 กุน ยัง ไม่ตื่น; ขุน ทอง ก็ ส่ง เสียง ว่า หนู กุน จ้า;
 ตื่น เอะ จ๊ะ; ฉนั้น จะ กิน เข้า. หนู กุน ได้ยิน เสียง
 ขุน ทอง ก็ ตื่น ขึ้น, มา ถ้าง หน้า แล้ว ก็ หา เขี้ยว มา เลี้ยง ขุน
 ทอง เวลา วัน หนึ่ง หนู กุน ให้ สิ่ง ไต ล้อ มา ตัว หนึ่ง,
 หนู กุน ก็ ตื่น แต่ ซ้ำ ลง ไป ชี สิ่ง ไต ล้อ ที่ กลาง บ้าน, พอ ได้
 เวลา ก็ มา หา เขี้ยว ให้ ขุน ทอง กิน; ครั้น วัน ต่อ ๆ มา
 หนู กุน ก็ มา ถ้าง ๆ ขุน ทอง ไม่มี เขี้ยว กิน, ก็ ร้อง แล
 มิน อยู่ ใน กรง. พอ หนู กุน มา ขุน ทอง ก็ ตี ใจ, อยู่ มา

มาตรา กณ

เช้าวันหนึ่ง, หนูพน มาปะ หนู กุน ชี สิงโต อยู่หน้า บ้าน
 ก็ขึ้น ชี สิง โต บ้าง; แลพา หนู กุน ชีไป ไกล บ้าน ไป ถึง
 ท่งนา, หนู กุน ก็ ไม่ ได้ ใส่ใจ ถึง ชุน ทอง. ไป ชี สิง
 โต วัง อยู่กลาง ท่งนา พอ เวลา ค่ำ ก็ มา บ้าน, ชุน ทอง
 ก็ ไม่ ได้ กิน เขี้ยว ๑ วัน. ครั้น เวลา เช้า หนู กุน ก็ตื่น ขึ้น ชี
 สิง โต ไป ท่งนา แต่เช้า, เวลา ค่ำ จึง มา บ้าน, ชุน ทอง
 ก็ ไม่ ได้ กิน เขี้ยว. มาถึง วัน ที่ ๒๒, วัน ต่อมา หนู กุน ไป

แต่เช้า แลมา บ้าน ค่ำ ๆ อย่างนี้ $\left. \begin{matrix} ๓ \\ ๔ \\ ๕ \end{matrix} \right\}$ วัน; เข้า น้ำในกรง

ชุน ทอง ก็ ไม่ มี, ถึง วันที่ $\left. \begin{matrix} ๖ \\ ๗ \\ ๘ \end{matrix} \right\}$ ชุน ทอง ก็ สงมา เกาะอยู่

ข้าง โถ น้ำ, เวลา กลางคืน หนู กุน คำนึง ถึง ชุน ทอง ก็ มา
 ดู ที่กรง, ปะ ชุน ทอง ตัว แขนง อยู่ ข้างกรง. หนู กุน เสียใจ.

มาตราณ

บทที่ ๓๘

อ่าน มาตราณเพียง เ็น เ็น

เย็น เจน เปน เห็น เล่น

นิทาน คำ มาตราณ เรื่อง เต็มนับ เบี้ย

วันหนึ่ง หนูเย็น นั่งอ่านหนังสืออยู่ที่โต๊ะ. พ่อได้ยื่น

เสียงเคาะฝาประตูตึกเกาะ ๆ ก็มาก. ประหนูเจนมาหา,

หนูเจนถือเบี้ยมากำมือหนึ่งวางลงที่โต๊ะของหนูเย็น ๆ

ไม่รู้ว่่าหนูเจนอายุได้เท่าไร? หนูเจนจึงเรียงเบี้ยเข้า

๑	}	ถึง ๙ เบี้ย ให้หนูเย็นดู. หนูเย็นก็เข้าใจ
ตั้งแต่ ๒		
๓		

ว่่าหนูเจนอายุได้ ๙ ปี แก่กว่าตัวเขา ๒ ปี. หนูเจน

จึงว่่าอายุฉันได้ ๙ ปี. ถ้าจะเอาเบี้ยเรียงที่ตัวทั้ง ๙

กองนี้ ทำอย่างหมอดูเล่น; ต่อไปล่วงหน้าเอาเบี้ยกองที่ ๑

มาตรา กณ

มาใส่ กของที่ ๙ เป็น ๑๐ ที่ ๑, เอา กของ ที่ ๒ มาใส่ กของ
ที่ ๙ เป็น ๑๐ ที่ ๒ เอา กของ ที่ ๓ มาใส่ กของ ที่ ๗ เป็น
๑๐ ที่ ๓ เอา กของ ที่ ๔ มาใส่ กของ ที่ ๖ เป็น ๑๐ ที่ ๔ เอา
กของ ที่ ๕ มาใส่ ท่อ กของ ๑๐ ที่ ๔ จึง ได้ เบี้ย เป็น อายุ ๔๕
ปี ต่อ ไป.

บทที่ ๓๙

อ่าน มาตรา กณ เพียง แ - น แ - น

แขน แว่นตา เทน แป้น

นิทาน คำ มาตรา กณ เรื่อง แว่นตา

เมื่อ สู้เจ้า แดตุตาแก่ ใส่แว่น ตา นั้น, สู้จะ เข้าใจ ว่าแกทำ
อะไร? ทำไม, แก จึงไม่ แดตุ สิ่งของที่ช่วย ใน ตา เปตา
เล่า, ที่ แก เอาแว่น มา ใส่ บัง ตา เสีย นั้น, ที่ คือ ให้
เรา รู้ว่า ใน ตา แก มัว จะ แดสิ่ง ของอะไร ที่ไม่ แน่, บางที่

ก็แถมไม่เห็น, ถ้า ใส่แว่น ตาเข้า ก็ พอ แผล เห็น ของ ใหญ่
 รู้ ได้ ว่า สิ่ง นั้น สิ่ง นี้, ถ้า ของ ไม่ สู้ จะ ใหญ่ ก็ แผล เห็น
 แต่ พอ ราง ๆ เท่า นั้น. แว่น นี้ ได้ ทำ ตา แกล ให้ สว่าง ขึ้น
 ได้. ก็ คือ ว่า แว่น เปน ของ ต่อ ใน ตา หรือ จะ ว่า เปน ของ หนูน
 ใน ตา ก็ ได้, แต่ จะ ว่า เปน ของ แทน ใน ตา ไม่ ได้ แท้.
 เพราะ เปน แต่ ต่อ ใน ตา ให้ เห็น ใกล้เคียง หรือ เปน แต่ หนูน ใน ตา
 ให้ เห็น สว่าง ขึ้น เท่า นั้น. แต่ หนังสือ ที่ สู้ อ่าน นี้ เปน
 แว่น ส่อง น้ำ รู้ ของ สู้ ได้ แท้; ถ้า สู้ ไม่ ได้ อ่าน หนังสือ สู้
 จะ รู้ สิ่ง ไต ให้ เปน อย่าง ดี ไม่ ได้. ถ้า สู้ จะ เอา แว่น มา ใส่
 อ่าน หนังสือ บ้าง, ก็ คง แผล เห็น ตัว หนังสือ แต่ ว่า อ่าน ไม่
 ได้ อยู่ นั้น เอง. เพราะ ฉนั้น สู้ ต้อง หา แว่น คือ อ่าน หนังสือ
 ได้ นี้ ชื่อ ว่า แว่น ส่อง น้ำ รู้, เมื่อ สู้ อ่าน ได้;
 สู้ ก็ จะ รู้ เรื่อง ใน หนังสือ ที่ สู้ อ่าน นั้น; สู้ ก็ ได้ รู้ เรื่อง
 ทั่ว ๆ เพราะ อ่าน หนังสือ, เรา จึง ว่า หนังสือ เปน แว่น
 หรือ แทน แว่น ส่อง น้ำ รู้ วิชา ทั้ง ปวง.

มาตรากน

บทที่ ๕๐

อ่านมาตรากน เพียง - น โ-น
 คะนน เณ โคน ต้นไม้

นิทาน คำ มาตรากน เรื่องหม้อ คะนน

พาทัว หนึ่ง เจ้า ของ เอาหม้อคะนน ใบหนึ่ง ใส่ น้ำ ตั้งบนหลัง
 จิ้งจุกพา ให้ ไป ในไร่; แดเท น้ำ ให้ ไหลไปใน โคนต้น
 ไม้ที่ขึ้น ใหม่ ๆ. เจ้าของนั้น ใช้พามา ตั้งนี้ เนื่อง ๆ. นาน
 มา ต้น ไม้ ใน ไร่ ก็ ขึ้นใหม่ทิวขึ้น; คะนน หนึ่ง ใบจะใส่
 ใส่ น้ำ ไม่พอ แก่ ต้นไม้ ทัว ไป. เจ้า ของ จึง ได้หม้อ คะนนบน
 หลังพา สอง ใบ, ถ้าไม่ มี กำ ลัง จะ พาหม้อคะนน ไป
 ก็ ทำ ที่จะ เกียง ๆ อยู่. มา วันหนึ่ง มีฝูงพามา กินอยู่
 ข้าง ไร่, พาทัว นั้น ก็ ใครจะ ไป ดูฝูงพาจึงทำที่ขยันขึ้น
 พาคะนนน้ำ ไป ที่ ต้น ไม้ นั้น ได้ ไม้ สู้ จะช้า. เจ้าของ ก็

มาตราณ

เข้าใจว่าพาจะไปหาฝูง; พอเทน้ำใส่ต้นไม้อั่วเจ้าของก็
 แก้วพาให้ไป ครั้นเวลาเช้าพาที่ขยันยิ่งขึ้น, พาคน
 น้ำมาแต่บ้านไม่ช้าก็ถึงไร่. ครั้นต่อมาเจ้าของจะ
 ดองใจพาใส่หม้อคนนน้ำซ้อนกันเข้า ๓ ใบ, พาที่

พามาได้. ครั้นนาน ๆ มากยิ่งซ้อนเข้าถึง ๕ } ใบจน
 ๖ }
 พาเหลือกำลัง, หลังพาที่เตาะถี่เจ้าของก็ไม่ได้ใช้
 พาตัวนั้นต่อไป.

บทที่ ๔๑

อ่านมาตราณเพียง — ोन — ोन

พงษ์พน ोन นอน กลอน

 นิทานคำมาตราณ เรื่องงูกับพงษ์พน

งูเห่านี้เป็นอย่างดุกว่างูทั้งปวง ไม่มีใครจะกล้าสู้มัน;

เมื่อจูเห่า ไปปะ ตัวอะไร ๆ ก็กิน เปนเหยื่อเสียสิ้น, แต่พังพอนนั้น ใจ กล้า; เมื่อพังพอน อยู่ใน บ่า ได้ เจอจูเห่า ตัว ตัวใหญ่. พังพอนก็ ทำนิ่ง ๆ อยู่. แต่จูเห่า นั้น ทำเสียง ฟู่ ๆ ชู ของอหิวาต์ เข้ามา, ทำที่ จะกินพังพอน. แด่เสียสิ้น ของมัน อยู่. พังพอน รู้ ตัว ว่า จูจะ เอา ตัว เปนเหยื่อ, จึง ไต่ถือ ตัว แด่ คำ นิ่ง ในใจ ว่า, จูเห่า นี้ ถึงเขาเล่า ลือ ว่า ตัวก็ จริง; แต่เรา ยัง ไม่ได้ ทำ อะไร ให้ เปนที่ เคืองใจ ของ จูเห่า; เมื่อ ต่าง คนต่าง หาเหยื่อ กิน, แด่จูเห่า จะกินเรา เปนเหยื่อเล่า; ทันใด นั้น พังพอน ก็แผ่น ไส้เข้าสู้งูเห่า. เมื่อ พังพอน จูเห่า สู้งู กัน อยู่ต่าง มุมะ เข้าหา กันสู้งู กัน อย่าง แข็งแรง จน อ่อน ใจ, เพียง ว่า จะ ไปไม่ไหว ต่าง ตนก็ นอน กิ่ง อยู่ กลาง บ่า. ผุ่งแมลงวัน ไต่กลิ้ง แด่ จู แด่ พังพอนก็ พลัน กรู กัน มาเกาะตาม แด่ ขี้ ๆ ที่ ตัว จู แด่ พังพอน นั้น; แต่ พังพอน มี เท้าเกาะ เขี่ยไว้, ผุ่งแมลงวัน ไม่กล้า ทำ แก่ พังพอน. แต่ จู นั้น

มาตรา กง

ต้องนอน นิ่ง ให้แมลง วันฆ่า อยู่ กลาง บัว นั้นเอง. พัง
พอน หนีแมลงไป พังได้.

บทที่ ๔๒

อ่าน มาตรา กน เพียง วน -- วน

กะดานชะนวน ถ้วน นวน

นิทาน คำ มาตรา กน เรื่อง กระดาน ชนวน

กะ ดานชะ นวนแผ่นหนึ่ง ราคา อยู่ ใน สลึงเพ็อง, ถ้าจะ
ซื้อ ทั้ง ๓๕ แผ่น จะ เปน กี่เพ็อง, สู้เจ้า จะ ทำ อย่างไรจึง
จะ รู้ได้. ถ้า สู้เจ้า จะวาง กะ ดานชะ นวน เรียง เปน
แผ่น ๆ ไป จน ถ้วน ๓๕ นั้น. ก็จะต้องเอา สลึงเพ็อง
วาง บน กะ ดาน ชนวน จนเท่ากะ ดานชะนวน ๓๕ แผ่น,
ก็จะรู้ว่า เปน สลึงเพ็อง ๓๕ หน. ถ้า จะเรียงแผ่น กะ
๓ เพ็อง, ก็รู้ได้ว่า ๓ เพ็องคง ๓๕ หน, จะรู้ได้ว่า เปน
กี่เพ็อง ยังไม่ได้. เราจึงจะชี้แจง ให้ สู้เจ้า เข้าใจดัง นี้;

มาตรา กณ

คือ ให้ตั้ง กระทาน ๓๕ แผ่นลง, เอา ๓ เฟือง วางไว้
ตรงตัว ๕ จึง ว่า ๓ เฟือง ๕ หน เปน ๑๕ เฟือง ที่หนึ่ง
ก่อน; ต่อ มาจึง ว่า ๓ เฟือง ๓๐ หน เปน ๙๐ เฟือง

๓๕
จึงเข้ากัน เปน ๑๐๕ เฟือง ถ้วน ต่อ ๓๕ แผ่น ดังนี้ ๓
๑๐๕

บทที่ ๔๓

อ่าน มาตรา กณ เพียง ๖-๖-๖
ตะเพียน เบียน โรงเรียน

นิทาน คำ มาตรา กณ เรื่อง คนจับปลา

คน ประ มง นั้น เรา จะ ตี เขา ว่า ทำ ชั่ว หรือ ทำ ดี? แนะสุ
เจ้า จง พัง คำ ครู สอน. แต่ เหล่า คน เรา นี้ เขา มี หน้า ที่
อย่าง ไบ่ บ้าง, เมื่อ คน ประ มง มา ตั้ง บ้าน อยู่ ใน ถิ่น หา
ปลา ก็ ต้อง ขำ ปลา กิน, คน เปน พราน ก็ ยิง เนื้อ กิน,

ทั้ง สอง อย่าง นี้ ก็ เป็น หน้า ที่ ของเขา, ปลาตะเพียนที่
 เขา ข้อน ได้, แล เนื้อ ทาเกลือ ไว้ นั้น; ตัว โตกว่าปลา
 กระเบน แท้. สูเจ้า จะว่า เขาฆ่าปลา ตัว ใหญ่ ๆ นี้ ชั่ว
 หรือ ไม่? ขอ ให้ เข้าใจ คน ละ ส่วน ดัง นี้ “ เขา มี สิ่ง
 ที่ แต้ หา ปลา; ที่ เขา หา ปลา นั้น คือ ได้ ทำ ใน หน้า ที่ ของ
 เขา ชื่อ ว่า เขา หมั่น แท้. แต่ ที่ เขา ฆ่า เนื้อ เบื่อ ปลา นั้น,
 ได้ ชื่อ ว่า เขา เบียน ผู้ อื่น แท้. เมื่อ สูเจ้า พา กัน มา อ่าน เขียน
 หนังสือ โรงเรียน เมือง ๆ นี้, สูเจ้า ก็ ชื่อ ว่า เป็น คน
 หมั่น ได้ ทำ ใน หน้า ที่ ของ ตน อย่าง ที่ ข้อ หนึ่ง. เมื่อ สูเจ้า
 เข้า สู โรงเรียน ไม่ รัง แก กวน ใจ กัน, ก็ ชื่อ ว่า สูเจ้า มี น้ำ ใจ
 ดี ต่อ กัน, ไม่ เบียน ผู้ อื่น ให้ ร้อน ใจ เป็น สิ่ง ที่ อย่าง ยิง.
 ข้อ สอง; เมื่อ ปลา ตะเพียน หา เขี้ยว กิน อยู่ ใน น้ำ นั้น,
 ปลา ตะเพียน จะมี ใจ ให้ คน ประมวง ข้อน ตัว มา ฆ่า กิน ที่ เรือน
 หรือ ฉน ไต เล่า? สูเจ้า เมื่อ กำลัง อ่าน หนังสือ อยู่ นี้. จะ พอ
 ใจ ให้ ใคร รัง แก กวน ใจ หรือ?

มาตรา กง

บทที่ ๔๔

อ่าน มาตรา กง เพียง — ๐๐ — ๐๐

เดือน เพื่อน เคลื่อน เหมื่อน

นิทาน คำ มาตรา กง เรื่อง จันทร อังคาต

เมื่อ สู่เจ้า แด่ดวง เตือน สว่าง อยู่ นั้น, เห็น เปน วงทอง
 นาคู; ไม่มี แหว่ง มี มัว เปน วัน ขึ้น ๑๕ ค่ำแท้. แด่ที่
 นี้ จะ เข้าใจ ต่อไป เปน อย่างไรเล่า? เมื่อ สู่เจ้า แด่ดวงอยู่
 คุ้งหนึ่ง ก็ เห็น ดวง นั้น มี ค่ำ มัว แหว่ง เข้า มา ที่ นั้น เสียงคน
 ที่ กลอง ช้อง ระฆัง อิง ไป ทั้ง บ้าน, ดวง เตือน ก็ แหว่ง เข้า
 ไป ครึ่ง ดวง, อยู่ ได้ คุ้งหนึ่ง ได้ ยืน เสียง ยิง ปืน บึง บึง
 ขึ้น, แด่ดวง เตือน หรีว ๆ เจียน จะ ไม่ เห็น ดวง. แสง สว่าง
 ก็ มัว ลง ๆ ที่ นี้ ก็ แด่ ไม่ เห็น ดวง. เห็น แด่ ดวง เตือน
 ผั่ง อยู่ ใน พ้า เท่า นั้น. ครั้น ได้ คุ้งหนึ่ง มี แสง ส่อง ช่าง
 ใต้ วง แด่ดวง จำ แจ้ เพื่อน ตาเรา, แด่ ไม่ ชำ ก็ พุ่ง แสง ไสน

ส่องสว่างทั่วฟ้าเหมือน ดั่งเก่า. เดือนก็ เคลื่อน ดวง ที่เข้า ๆ
จนเป็น วง เดือน เหมือน แต่ ก่อน , เมื่อ ได้ เห็น เช่น นี้
ให้ เข้า ใจ ว่า เวลา เรือน หนึ่ง สี่ ของ เรา ขึ้น ขึ้น นั้น เหมือน
เดือน ขึ้น. ๑ คำ มี แต่ จะ ตั้ง หน้า สว่าง คือ ให้ เข้า ใจ ที่ ยิ่ง
ขึ้น ไป ครั้น ได้ เรียน รู้ วิชา ถึง ที่, น้ำ ใจ ก็ ผ่องใส ดี จะ ทริ
ตรอง สิ่ง ไท ก็ ได้ ตั้ง ใจ เหมือน เดือน ขึ้น ๑๕ คำ แท้, ที่ นี้
ต่อ ไป เรา ก็มี หน้า ที่ จะ ใช้ วิชา ของ เรา. น้ำ ใจ เรา ก็ ตั้ง อยู่
ใน ระหว่าง ที่มี ของ มา ข้อง ดวง ใจ, ทำ ใจ ให้ หวัน ไหว ให้
เคลื่อน ไป ต่าง ๆ คือ ได้ แก่ หน้า ที่ ที่ เรา ใช้ วิชา ทริ ตรอง หน้า
ที่ จะ ทำ นั้น เอง. แต่ วิชา ที่ ได้ รู้ ถึง ที่ จริง นี้ ไม่มี สิ่ง
ไท จะ มา ทำ ให้ เสีย ได้; เหมือน เดือน ที่ มัว จน แด ไม่ เห็น
ดวง นั้น ที่ หลัง ก็ ต้อง มี แสง สว่าง มา เอง.

๕๗

มาตราคน

บทที่ ๔๕

อ่าน มาตราคนเพียง ๒ - ๓ - ๓

เงิน

นิทาน คำ มาตราคน เรื่อง ตรา ชั่ง ทอง

ของ ๓ สิ่งคือ ๑ คน ๒ ตรา ชั่ง ๓ เงิน ซึ่งเขาชั่งอยู่นั้น
ดูเจ้าเห็นหรือไม่? ทองดำดิ่งหนึ่ง เป็นราคาเงินเท่าไร?
ราคาเงิน อยู่ ใน ชั่ง กว่า ก็มี เงิน จะ ต่ำกว่าทอง หรือ?
ทอง ต่ำกว่าเงิน แท้! ชั่ง ที่เอา เงิน หรือ ทอง วาง ใส่ ตรา
ชั่ง ข้าง หนึ่ง เงิน มีค่า ถึง กว่า เท่า ของ ที่ ถ่วง คั้น ชั่ง นั้น
ทำไมจึงรู้ว่าราคาเท่านี้ กำลังแรงเท่านั้น ดังนี้ ได้?
เพราะว่า ได้ตั้ง ชะแนนไว้เป็นระยะ ๆ กัน, เมื่อใส่ของ
ที่ถ่วง ตรา ชั่ง ให้คอน กัน ตกลงระยะที่กระราคาเท่า กัน นั้น ถ้า
ตรา ชั่ง ทรง ของ ที่ ใส่ เสมอกันจะดีอย่างไร? คือดีแท้เป็น

มาตรา กม

ของ ตรง, เที่ยง ตรง อย่างยิ่ง! ตรงซึ่งแปล ว่าอย่างไรวะ
แปล ว่า กิ่งกะ คือ ตรง เที่ยง. ข้อ ที่ ตรงซึ่งเที่ยง ตรงนั้น
เป็นเพราะคน หรือ ของ? ของ ทั้ง ๓ สิ่ง นั้น เนื่อง กัน อยู่
คนก็ต้อง มี น้ำ ใจเที่ยงตรง, ตรงซึ่ง ก็ ต้อง กระยะ ให้ ได้
ส่วน, ตรงซึ่ง ข้าง หนึ่งๆ กำลัง แรงเงิน ทำ สิ่งหนึ่ง. เมื่อจะ
ซึ่ง ทองก็ ต้อง ไล่ ทองข้าง หนึ่งดู เห็น ว่าคน ตรงซึ่ง เท่า เสมอ
กัน ก็ เป็น อัน ใชั ได้.

บทที่ ๔๖

อ่านมาตรา กม เพียง — ม — าม

ฉลาม ตาม หาม

นิทาน คำ มาตรา กม เรื่อง เรือ ไบ

เมื่อเรา แล่น เรือ ไป ใน กลาง เทสใหญ่ นั้น, ถ้า แล ดู ข้าง
หน้า ข้างหลัง ก็ จะ แล เห็น ผัง แต่ ไว ๆ. ถ้า เรือ แล่น ยิ่ง ไกล

มาทรวากม

ไป ก็ จะ แล เห็น แต้ น้ำ แล พ้ำเท่า นั้น. ถ้าเราจะ แลดู
 เท่า ปลา เล่น ใน กตาง เทล เช่น นั้น ก็ จะ เห็น ใ้แต่ ปลา บาง
 อย่าง, คือ ปลา ฉตามเปน ต้น ซึ่ง เปน ปลา ใหญ่, ถ้าเรือ แล่น
 ไป เจอปลา ฉตามเข้า ก็ น่า กลัว ที่ จะ เสียที่ แก่ ฝูง ปลาฉตาม
 พากัน ท้อง อยู่ ตาม คลื่น เข้า กัน ขวาง เรือไว้. เมื่อ เปน เช่น
 นี้ ก็ สำ แดง กำ ลังสอง อย่าง, คือ ฝูง ปลา จะ หาม เอา เรือ
 ให้ ทะ แคง เอียง จน น้ำ เข้า ใน ลำ เรือ ได้; หรือ ฝูง ปลา
 จะ พา คลื่น ใหญ่ เนือง ๆ กัน มา โดน เรือ ๆ ก็ จะ เสีย อย่าง
 หนึ่ง. ถ้า หา ไม่ ฝูง ปลา เหล่า นั้น มี พากัน หาม เรือ
 อยู่ ก็ จะ พา ให้ เรือ นั้น ใกล้เคียง เข้า มา ได้ อย่าง หนึ่ง.

มาตรากรม

บทที่ ๔๗

อ่าน มาตรา กรม เพียง — มี — มี

อ่อนนุ่ม รีม

นิทาน คำมาตรากรม เรื่อง ปุ่ตอก กราบ

ปุ่ณา นั้น แต่ ก่อน ก็ เปน ปุ่แสวงแรงเดิน ไปมาได้, ครั้นอยู่
 มา คะ เน ตออยู่ ในไม่ เกิน กว่าปี หนึ่ง ขึ้น ไป, ปุ่ นั้น ก็มี
 กะตอง หลัง แด ตาม ตัว ที่ แสง อยู่ นั้น แก่ เข้า, เนื้อ ในที่
 ถ่อน มี เชื้อ บาง ๆ เกาะ อยู่ ตาม เนื้อที่ ถ่อน นั้น. ครั้นต่อ
 มาเชื้อ บาง ก็ หนา กะตอง หลัง ก็ กะเทาะ เปน ฝาเขี่ยอน ได้
 น้ำ ก็ ไหล เข้า ไป ใน ตัวปุ่, ทำให้ เชื้อ หนาขึ้น แต่ว่า
 ปุ่ นั้น ยัง อ่อน เป็ลลีย อยู่, ต่อ แขน้ำ อยู่ นาน วัน มา จึง มี แรง
 พะยุ่ง ตัว แด ขา ศถาน มา นอน อยู่ ที่ เคียง กะตอง เก้า ของ
 ตัวนั้น. เมื่อ สู้เจ้าเดิน ไป แด เห็น คงจะ เข้าใจ ว่า ปุ่ นอน

มาตรากรม

อยู่ สองตัว, ถ้าเอามือเขี่ยดู จะรู้ได้ว่ามีแต่กะตองเปล่า
ตัวหนึ่ง ที่ อยู่ริม เคียง กัน นั้น ก็ เดิน ไป ไหนไม่ได้, อ่อน
นิ่มนอน เพลีย อยู่ ; ถ้า ครูจะถามว่า ปุณนั้น มี ความ ดีอย่าง
ไร บ้าง? ผู้เจ้า จะต้อง ค้นหา ความดี ของ ปุ มาเล่าให้ ครู
ฟัง จง ได้.

บทที่ ๔๘

อ่าน มาตรากรม เพียง — ม — ม
พม ลม

นิทาน คำ มาตรา กรม เรื่อง คนทอดทุก

พื้ม เปน เครื่อง มีข ทอดผ้า ห่ม ของ คน เรา เมื่อ เรา ได้
ใช้ ผ้า หรือ เห็น อยู่ เสมอ ๆ ก็ คง จะ ไม่ รู้ ว่า ผ้า นี้ มา แท้ ไหน?
เขา ทำ อย่าง ไร? จง แด ดู คน ทอด ผ้า นั้น จำ ไว้ อย่า ลืม เขา
ที่ พื้ม เข้า มา ประทะ ยืน ผ้า ได้ ครู หนึ่ง, แด ดู ผ้า ก็มี ดี

มาตรากรม

ต่าง ๆ ที่นี้เรารู้ได้ว่าเขากระตือรือร้นต่าง ๆ นั้น, เปนสิ
มัว แดแดง ตำ ระคน ปน กัน อยู่, บางทีผ้า นั้น เขา ทอ ให้ เปน
แต่ สี ล้วน ก็ ได้, ในบ้าน เมือง ที่ ใกล้ ต่อ ความ ร้อน นั้น
ต้อง ใช้ ผ้า บาง ๆ แดผ้าไหม. แต่ บรรดา คนเรา ทั้ง ปวง นี้
ยอม ใช้ ผ้า นุ่ง ห่ม เปน เสื้อ แด กางเกง ทัว ไป เว้น ไว้ แต่
คน ไทย ใช้ ผ้า นุ่ง ผ้า ห่ม กันมานาน.

บทที่ ๔๘

อ่าน มาตรากรม เพียง — ม — ม

แมลงมุม ดุมเกวียน กลุ่ม

นิทานคำมาตรากรม เรื่อง แมลงมุม

แมลง มุมนี้ สีสัก เหมือน ฟาง เข้า, หรือ หนุ่ย แห้ง เกาะ อยู่
ตาม ฝา เรือน ถ้า มัน นิ่ง อยู่ เรา ไม่ ทน ตู ให้ แน่ ก็ จะ เข้า
ใจ ว่า หนุ่ย แห้ง หรือ ชี้นอะไร ๆ เพราะว่า แมลง มุม ตาม บ้าน

มาตรา กม

นี้ตัว ไม่สู้ จะใหญ่ คนแต่ก่อนเล่าว่า “แมลง มุม ตัว ใหญ่
เท่า ตุ่ม เกวียน ก็มี. พากัน ทำรังอยู่ที่ ปล่อง หรือช่องถ้ำ,
แต่แมลง มุม ตาม บ้าน นี้ มีอย่าง ต่าง ๆ วิธีทำ รัง ของ
มันนั้น คือ มีใยแปลเส้น ที่กัน ๆ นั้น ถ้าจะว่าก็เหมือน
กลุ่ม บ้าน, เพราะเวลา เมื่อ มัน เดิน วงไปนั้น เส้นใย
ก็เกาะ อยู่ ตามกิ่ง ไม้. ครั้น มัน เดิน วงเวียนไป นาน ๆ
เส้น ใย ก็เป็น ทราสังไขว่กัน แลดู เหมือน สติง ช้อน ปลา, ตัว
แมลง มุม ก็ เข้า เกาะอยู่ กลาง ใจ รัง, มีแมลง ต่าง ๆ บิน
มา เจอ รัง นั้น ก็ ไป ไม่ได้. ต้อง เป็นเหยื่อ แก่ แมลง มุม
จึง เห็น ได้ว่า ความ หมัน ของ แมลง มุม ซึ่ง เข้า ใจ ทำรัง
อยู่ ซึ่ง เป็น ทำเลหา เหยื่อ กิน ได้ คดอง นี้ เป็น ความ ตี
ของมัน อย่างยิ่ง.

อ่าน มาตราคม เ-ม-ม
เค็ม

นิทานคำ มาตราคม เรื่อง ฝน

เมื่อ ถึง น้าฝน มาแต่ บน พ้า ปลา ก็ ได้ ใช้น้าฝน, คือฝน
นั้น ได้ ทำ ให้ต้น ไม้ต่าง ๆ งามดี ผลิหน่อ แขนง แดใบทำ
ให้ชุ่มชื้น. ตาม พัน ดิน เปน ที่ เย็น ใจ เรา อย่าง ยิ่ง จึง
ว่า ฝน นี้ เปน ของ ที่ เรา ต้อง ใช้อย่าง จำ เปน, ต้อง รู้ เวลา.
น้าฝน ๆ จะมี มา นั้น ทั้ง แต่ เดือน ๙ กตาง เดือน ไป เปน
น้าฝนแท้. แต่ เรา แล เห็น ฝน มา แต่ บน พ้า นั้น เรา จะ
เข้าใจ ว่า ฝน มี อยู่ ข้าง บน เราแท้. แต่ ที่ จริง ฝน ไป แต่
ข้าง ถ่าง คือ ฝน อยู่ ใน เขต ก่อน. ฝน นั้น เมื่อ อยู่ ใน เขต
เปน น้ำ เค็ม อยู่, ครั้น น้ำ ใน เขต ร้อน เหลือ กำลัง เต็ม ที่
ก็ เปน ไช้ ขึ้น ไป บน พ้า น้ำ ใน เขต นั้น ต้อง ความ ร้อน

มาตรา กม

อยู่เสมอ เมื่อเป็นเช่นนั้น ก็มี ใจ ขึ้น ไป ข้าง บนเสมอ
 ใจนั้น ไม่ได้พาเขาน้ำ เค็ม ขึ้น ไป กลับเขา เค็มทิ้งไว้ น้ำฝน
 จึง ไม่เค็มเมื่อ ขึ้นไป สูงเข้า ก็พัน ที่ ร้อน จึงถึงที่เย็น ครั้น
 ต้อง ความเย็น ก็จะเข้ากัน เป็น ก้อน น้ำ แต่ไม่มีที่ อยู่
 เพราะ ไม่มีที่ค้าง จึง ได้ลงมา ข้าง ต่ำ ครั้น มาถึงที่ ร้อน
 ก็ เขื่อน ตัว จะ เป็น ใจ ใน ที่ ระหว่าง ร้อน นั้น จึง เรา
 เห็น เป็น ฝน ได้เต็ม ไป ทั้ง ท้องฟ้า ถ้า เขื่อน ตัว มี ทัน ก็
 ถลัน ลงมา ทั้ง ก้อน ก็มี

บทที่ ๕๑

อ่านมาตรา กม เที่ยง แ—ม แ—ม

แพลงม แจ่ม แรม

นิทาน มาตรา กม เรื่อง พระจันทร์

เมื่อเรา จะไป หาเพื่อนฝูง เก่า ตาม บ้านไกล แลใกล้ ในเวลา

มาทรากรม

กลางคืน เราต้องรู้เวลาที่ เรา จะไป แล มา ตาม ถนน
 นั้น จะต้อง มี ฟัน แลไฟ ได้เห็น สอง ให้สว่าง ทนทาง
 ที่ เรา จะเดิน ถ้าเรา รู้แน่ เวลา นั้น เดือน จะ ขึ้น มาเรา ก็
 ไม่ต้อง หาไฟ เรา ใช้แสงเดือน เดิน ก็ได้ คือ ให้รู้ว่า ขึ้น
 ค่ำ หนึ่ง เวลา ย่ำค่ำ ไป ได้เห็น เดือน แพลมแจ่ม ขึ้น มา
 อยู่ ชั่ว ๔๘ นาที ต่อวัน ขึ้น ๒ ค่ำ ได้เห็น สูง ขึ้นมา
 แจ่ม อยู่ ชั่ว ๙๖ นาที (คือ ได้ ๑ หุ่ ๓๖ นาที)
 ต่อวัน ขึ้น ๓ ค่ำ ได้เห็น สูง ยิ่งขึ้น มา กว่า นั้นอยู่ ชั่ว ๑๔๔
 นาที (คือ ได้ ๒ หุ่ ๒๔ นาที) เรา ได้เห็นแจ่ม กระจ่าง
 สูง ทวี ขึ้น มา กระเน ตู ได้ ๖๘ ๔๘ นาที จนถึงวัน ขึ้น
 ๑๕ ค่ำ ก็สว่าง ใหญ่เต็มดวง ตั้ง อยู่ ๗๒๐ นาที (คือ ได้
 ๑๒ ชั่วโมง พอ ย่ำรุ่ง สว่าง ก็ ดวง เข้า ข้างแรม พอ ย่ำค่ำ
 ไป ได้ ๔๘ นาที จึง ได้เห็น ดวง แต่ แหว่ง ไปบ้าง ครั้น วัน
 แรม ๒ ค่ำ เข้า ไป สองเท่า นั้น ๙๖ นาที คือ ๑ หุ่ ๓๖

มาตรากรม

นาที่จึงได้แสดเห็น ดวง แหว่ง ก็ ทวีเหมือนกัน ครั้น แรม
 ๓ คำได้ ๑๔๔ นาที่ (คือ ๒ ทุ่ม ๒๔ นาที่) จึงได้
 เห็น ดวง ซ้ำ ไป ที่ละ ๔๘ นาที่ แหว่ง ก็ ทวี เข้าไป จน
 ถึง แรม ๑๕ คำคืน ยังรุ่ง จน สว่าง แด ไม่เห็น ดวง จึง
 แปลกกัน ว่า สิ้น เตือน คือวัน แรม ๑๕ คำ นั้น ไม่ได้เห็น
 ดวง อยู่ ๑๒ ชั่วโมง ต่อ นั้น ไป ก็ เปน ข้าง ขึ้น.

บทที่ ๕๒

อ่าน มาตรากรม เพียง — ม โ—ม

ลม คม โคม

นิทาน คำ มาตรา กรม เรื่อง ของ จุฬไฟ

ไฟที่เรา ใช้ อยู่ นี้ เรา เข้าใจ ว่า ไฟ เปน ของ สว่าง แล ร้อน
 แต่ ที่ แท้ นั้น คง จะ ไม่ ตรง อย่าง ที่ เรา เข้าใจ เพราะ ว่า
 ไฟ นั้น มี สีส เปน ต่าง ๆ บางที มี แสง สว่าง แดง เหลือง

มาตรา ๓๓

มีวงนอนต่าง ๆ กัน ฉะนั้น เราจึงเข้าใจ ได้ว่า ไฟ นี้
ถ้า กิน เชื้อ ที่มี น้ำมัน อย่างหนึ่ง ก็ จะ มี สเปกตรัม อย่างอื่น
ได้เช่น ตัวอย่าง น้ำมัน ไข หรือ น้ำมัน ต้นไม้ ก็ดี ยัง ทำให้
ต่าง ๆ กัน ไป ได้ ไฟ ไม้, ไฟ เตียน, ไฟ โคม, สาม อย่าง
นี้ ก็ ไม่ เหมือนกัน ไฟ นั้น ยังมี สเปกตรัม อย่างหนึ่ง เข้า บำรุง
เด่น อยู่ใน ไฟ นั้น ทำ ไฟ ให้ มี กำลัง แรง ส่องแสง สว่าง
ลม ที่ บำรุง ไฟ นั้น ก็ มา แต่ กำลัง ความ ร้อน ของ ไฟ นั้นเอง ไฟ
ที่ ส่องแสง ความ ร้อน นั้น ก็ เป็น เพราะ ความ วิ่ง ของ ไฟ
นั้นเอง ความ วิ่ง นั้น ก็ เป็น เพราะ สิ่ง ที่ พอง ตัว เอง
คือ กิน เชื้อ จึง ส่องแสง สว่าง ๆ ก็ มา แต่ สิ่ง ที่ ไฟ กิน ไว้
คือ เชื้อ ความ ร้อน ที่ เผา เรา ให้ พอง ก็ คือ ไฟ วิ่ง มา ถูก เรา
เข้า เหมือน บ้าน หว่าว ถูก เรา กำลัง ลม ต้น ไฟ จึง ไหม้
เรา พอง ทลุ พัง ไป ได้

มาตรา กม

บทที่ ๕๓

อ่าน มาตรา กม เพียง — อิม — อม

ยอม ย่อม พ้อม มอม พร้อม น้อม

นิทานคำ มาตรา กม เรื่อง คน สำน พ้อม

ตัว เท่าเส้าแต่เงา เท่า พ้อม คำนี้ เปน คำเก่า นม นาน
 ท่าน ใช้ เปน กระตุ้ ความ ตัว อย่าง ของ คน ที่ ทำ ดี แด ทำ ชั่ว
 คือ อย่างไร เถ่า ตัว เท่าเส้า เท่านั้น เงา จึง ไต่ โต ใหญ่
 เท่า พ้อม นี้ ก็ เปน เพราะ เสี่ยง เถ่า ลือ ความ ดี หรือ ดี เตียน
 ความ ชั่ว ที่ คน นั้น ทำ ไว้ จะต้อง เข้าใจ ว่า ความ ดี ที่ เถ่า
 ลือ นั้น คง จะ โต ใหญ่ กว่า พ้อม ใบนี้นี้ แท้ เพราะ คำ ลือ
 นั้น ไต่ ตัง ไปไกล เมื่อ ใคร ทำ ความ ดี แด ชั่ว ไว้ อย่าง
 ไร คน ทั้งปวง รู้ เข้า ก็ จะ ระบุ ชื่อ เขา ว่า ผู้ นั้น ว่า คน นั้น
 เปน คน ทำ ชั่ว อย่าง นั้น ๆ ทำ ดี อย่าง นี้ ๆ ชื่อ เสี่ยง ผู้

มาตรา กม

นั้น ก็ ไต่ตัง ไปไกล อยู่นาน ชั่ว พ้า แถดิน เมื่อ คน ทั้งปวง
 ระบุ ชื่อผู้นั้น ขึ้น ก็ เหมือน ได้เห็น ตัว ผู้ทำดี ทำชั่ว นั้น ชื่อ
 เสียง นั้น โต ใหญ่ กว่าตัว คนแท้ จึง ว่าตัว เท่าเสาเงา
 เท่าพ้อม ขอ ให้ ระวัง ตัว จงดี เมื่อ ความชั่ว มาพ้อม
 กัน เข้า จะต้อง เสีย ชื่อ อยู่ นาน อย่า ทำใจ ให้มัว มอม
 น้อม ไป ใน สิ่ง ชั่ว ได้ เมื่อ ยอม ให้ ใจ ชั่ว ย่อม จะมี ชื่อ
 เสียง ชั่ว ยอม ให้ ใจดี ย่อม จะมี ชื่อ เสียง ดี

บทที่ ๕๔

อ่าน มาตรา กม เพียง — วัม — วม

ถ้วม หลวม รวม

นิทาน คำ มาตรา กม เรื่อง น้ำ ถ้วม บ้าน

เมื่อ ถึง เดือน ๑๒ นั้น น้ำป่า ไหล มาแต่เหนือ ถ้วม ถนน
 หนทาง เจ้ง ไป ใน ที่ ต่าง ๆ น้ำ ก็ ทวี ยิง ขึ้น จน ถ้น ลำ

มาตราคณ

แม่น้ำลำคลอง ถ้าม ไร่นา บ่่าตอน ตอนเสาเรือน ให้ถ่ม พัง
 ลง เพราะว่า หนทาง น้ำ ที่ จะเดิน นั้น มีแต่ทางหนึ่ง เท่านั้น
 ถ้า ริมฝั่ง แม่น้ำ ทั้งสอง ข้าง นั้น จะมีลำคลองเป็น ระยะ มา
 น้ำ ก็ จะบ่า ไปตาม ลำคลอง เหล่านั้น ได้ น้ำ ในแม่น้ำก็
 จะไม่มี กำล้ง กล้า เพราะแบ่ง ไป เสีย ใน คลอง เหล่านั้น
 ฉนั้นโตเล่าคนที่ ใช้เงิน นั้น มี ประตุ แบ่ง ความ เสีย อยู่ ๓
 คือ เสีย ค่าซื้อ ของเล่นหนึ่ง เสีย ค่า กินยา เมาหนึ่ง เสีย
 ค่า พนัน หนึ่ง เมื่อ ต้อง เสีย ใน ๓ อย่าง นี้ อยู่เสมอ
 ก็ ต้องเป็น คน จน อยู่เสมอ เพราะเขา ได้ หดุม ตัว เข้า
 ไป ใน ทางชั่ว รวม พร้อม สามแพรง นั้น จะ ร้อนใจ เพราะ
 จะไม่มีเงิน ใช้ พอ

มาตรา กม

บทที่ ๕๕

อ่าน มาตรา กม เพียง ๕ — ยม — ยม

เลียม เกรียม เตรียม

นิทาน คำ มาตรา กม เรื่อง เลียม ตก บ่อ

หนู แดง ถือ เลียม ไป แะ ข่า ข้างบ่อ เลียม กระตอน ไฟต์
 ลง ไป จม อยู่ ใน บ่อ หนู แดง ก็ จะ ลง ไป เอา เลียม ไม่ ได้
 จุ่นง่าน ใจ เติน มา บ้าน แด คิด ว่า “แม่ รู้ เข้า เห็น จะ ดี ”
 จึ่ง นิ่ง ความ ไว ใจ นั้น กรม เกรียม อยู่ เสมอ ท่อ เมื่อย ไต
 ไป เวียน ตุ ที่ บ่อ ก็ ได้ เห็น ต้า เลียม ไส่ อยู่ ก็ ยิง สกั้ง หัว ใจ
 ว่า “แม่ มา ข้าง บ่อ แด ลง ไป จะ เห็น กระม้ง ” เมื่อ กริ่ง
 ใจ ดัง นี้ ยิง มี ความ เหว่ ร้อน ทวี ขึ้น ต่อ มา สอง สาม วัน
 เติน ไป เห็น หัว ข่า ที่ เอา มา ไว ข้าง เรือน หัว ข่า นั้น ก็
 เติน ใจ ถึง เรื่อง ที่ ทำ เลียม จม ลง ใน บ่อ ยิง ทวี ความ

มาตรา กม

ร้อนใจ แดง งุ่นง่าน ใจ จน ไม่เป็น อัน จะกิน อัน จะนอน
 ครั้น แม่ จะ หา เสียม จะ ใช้บ้าง ก็ ไม่เห็น จึง ถาม หนูแดง
 ว่า ใคร เขาไป หนูแดง ก็ ว่า เมื่อ จาน ขึ้น นี้ อยู่ ข้าง เรือน
 แม่ ก็ ใช้ หนูแดง ไป หา หนูแดง ก็ จำ ใจ คั้น “แต่ ความ
 จริง นี้นี้ รู้ อยู่ ว่า ตัว เขา ไป ทิ้ง ไว้ ใน บ่อ ” เพราะ กลัว
 แม่ จะ ทัก หรือ ตี เตียน ว่า ทำ ชั่ว แด มาหา แม่ ว่า “ไม่เห็น ”
 แม่ ถาม ว่า “ใคร เขาไป ” “ฉัน ไม่เห็น ใคร มา ” หรือ
 หนูแดง เขา ไป ไว้ ที่ ไหน ๆ , “ฉัน ไม่ ได้ เขา ไป ” เมื่อ
 หนูแดง ได้ ว่า ตรง ๆ ว่า “ไม่ได้ เขา ไป ” ฉนี้ ก็ ชื่อ
 ว่า ใช้ คำ ไม่ จริง ต่อ แม่ ของ ตัว ที่ นั้น ก็ พากัน มา เรือน แต่
 หนูแดง ร้อน ใจ อยู่ เสมอ ทั้ง กลาง วัน แด กลาง ค่ำ กลัว แม่
 จะ ไป เห็น เสียม เข้า จน คั้น วัน หนึ่ง นอน ไม่ได้ ให้
 ยิ่ง ร้อน แร้ง ใน ใจ แต่ เรื่อง เสียม นั้น มัน เตือน ใจ เพราะ
 ตัว ทำ อ้อ อั้ง มา จน ใช้ คำ ไม่ จริง ก็ เห็น ว่า ชั่ว ทั้ง สิ้น
 ทำให้ ไม่ เป็น อัน กิน อัน นอน จน สบาย มา จน สว่าง

มาตรา กม

จึงได้สติ ชื่นมา จึงได้ตระเตรียมตัวเข้าไปหาแม่ ว่า
 “เสียมที่หา กัน วานนี้ นั้น ฉันทิ้งลงไป ใน บ่อ ฉันจึงได้
 ขำความไว้จนบ้านนี้ เมื่อตะกี้ยังร้อนใจจนเหงื่อไหล
 ไหลไป ทั้งตัว จึงมาขอตัว กะแม่ เพื่อแสดง ความซื่อ ที่
 ได้อำพราง นั้น อย่า ให้เสียใจต่อไป ” แม่ ว่า “เท่านี้ แด
 หรือแม่จะ ว่าอะไร ”

บทที่ ๕๖

อ่าน มาตรากรมเพียง ๕ — อิม — อิม
 กระเพือม งูเห่ลือม เลือม

นิทาน คำ มาตรากรม เรื่อง งูเห่ลือม

คนหนึ่งเป็นคน ช่าง ถ้าเดิน ไป ที่ แห่งใด เห็น งู เข้า
 ก็ตี แตะฆ่าเสีย, งู ที่ ฆ่า นั้น ก็ เป็นเชื้อ แก่ ผึ้ง แร้ง กา
 ตัวเองก็ ไม่ได้ กิน. วันหนึ่ง ไป ใน บ่าเห็น ไข่ งู เห่ลือม
 อยู่ ใน ภู ก็ เอา มา ใส่ ใน กะทะ น้ำร้อน, แม้ งู ไข่ ไม่

มาตรา กม

เห็น ก็ ตาม ตม กถึน มา จน ถึง กะทะ น้ำร้อน, งู รู้ว่า ไข่
 อยู่ ใน กะทะ ก็ ก้ม หัว ลง ไป จะ ล้วง เอา ไข่ ขึ้น มา; กำลัง
 น้ำร้อน พุ่ง กะพ้อม พล่าน เต็ม กะทะ, พอ หัว จุ่ม ลง ไป
 ก็ จม อยู่ ใน กะทะ น้ำร้อน นั้น. วันหนึ่ง คนนี้ ถือ แหวน
 ไป ที่ บ่อน้ำ, เห็น งู เหลือม เล่น น้ำ อยู่ ใน บ่อ, ก็ พุ่ง แหวน
 ลง ไป แทะ เข้า กลาง ตัว งู ๆ ก็ จม น้ำ ดำ เข้า รู. ผู้ นั้น
 จะ รั้ง แหวน มา ไม่ได้ เพราะ งู แรง กว่า, พอ เวลา จวน
 เย็น ก็ มา บ้าน. กลาง คืน งู นั้น มี ใจ เคือง ตาม มา ถึง เรือน
 แต่มัน ปีน ขึ้น เสา เรือน ไม่ได้; เพราะ แหวน คา ตัว มัน
 อยู่, เลี้ยง ปีน ตัง ผลง ๆ ก็ ลง มา ดู เพราะ เข้าใจ ว่า คน
 เข้า บ้าน, ครั้น เดิน ไป ข้าง เสา งู เหลือม ก็ ขำ ผู้ นั้น เสีย
 นั้ และ ความ เลื่อม ของ งู แด คน.

มาตรา กม

เขา เห็น ตัวอย่าง เข้าเขาเข้าใจเปลี่ยนแปลง, เหมือนอย่าง
เดิม ริ จะ ทำ คุ่ม แด ไท ก็ ต้อง รู้ว่า, น้ำ นั้น มัน เปน ของ
ขี้ม ไท ไต่, จะ สาน กะบุง หรือ ทำ ถุง ใส่เหมือนเข้าสาร
ไม่ได้, ต้อง ไต่ ตัวอย่าง มา แต้ บ่อ หรือ หลุม; หรือ เห็น
กระพ้อไม้ ที่ ชิง น้ำ ไว้ ไต้ นั้น มา เปน คร. เช่น คน จะ
เริ่ม ริ จะ ทำ เรือ ก็ ต้อง เห็น ใบไม้แห้ง, ที่ หล่น ล่อง ลง มา
ตาม กระแส น้ำ นั้น ก่อน เปน แท้, คน ที่ ทำ เรือ น ก็ ต้อง
เห็น ถ้า เห็น ไพรง หรือ รังนก รังหนู เปน ต้น.

บทที่ ๕๘

อ่าน มาตรา เกย เพียง — ย — าย

กะต่าย ตาย หลาย

นิทาน คำ มาตรา เกย เรื่อง กะต่าย ตื่น ตุม

กะต่าย บ้า สองตัว นอน อยู่ ไต้ พุ่มไม้ ใกล้ ต้น มะตูม, แต่
เวลา นั้น เปน ครึ่ง ฝน ตั้ง เสียงลม ดังตึงตึงอยู่. กะต่าย พัง

มาตรา เกย

เสียง ฅม กู๋ ๆ. ตั้งตั้ง ก็ให้ มี ความ กรังใจ ว่า; ถ้า
แผ่นดิน จะ ถล่ม ลง เรา ก็ คง จะตาย เปนแท้. ทนไต่ นั้น
มะตูม ก็ หล่นผลุด ลงมา ตังตูม เคียง หัว กะต่าย ๆ ก็ ผลุดผวา
ว้าง โทง ๆ ไม่ ได้ แตะ หน้หลัง. ที่นั้น เสือ กวาง กา ไก่
ในป่า ต่าง ก็ ถามว่า ว้าง ไปไหน? กะต่าย บอกว่า แผ่นดิน
ถล่ม จง พวกกัน หนี ไป ให้ ไกล. ผุ่ง เนื้อ ทั้งปวง นั้น ก็
พากัน ว้าง ตาม กะต่าย ไป เปน หตายวัน, กะต่าย ว้าง นำ
หน้า ไป ช่อนใจ ก็ ลง นอน กิ่ง อยู่ ใต้ ต้นไม้. มี ลิง ตัว
หนึ่ง มา ถามว่า เอง เปน ไร จึง มา นอน อยู่ ที่นี้, กะต่าย
เล่า เรื่อง ให้ ลิง ฟัง ว่า แผ่นดิน ถล่ม. ลิง ให้ กะต่าย พา
มา ดู ที่ ดิน ถล่ม, กะต่าย ไม่ เต็มใจ พา ลง มา. ครั้น พา
มา ถึง ที่นอน กะต่าย, ลิง ก็ เข้า ไป ดู ไม่ เห็น สิ่งใด. เห็น
แต่ มะตูม หล่น กิ่ง อยู่, จึง รู้ว่า กะต่าย นี้ ต้น มะตูม นี้เอง
พา เพื่อน ผุ่ง ว้าง ขึ้น ไป ทั้ง ป่า.

มาตรา เกย

บทที่ ๕๙

อ่าน มาตรา เกย เพียง —, —, —

ตาจ๋วย ตะกุดดิน พลั้ย

นิทาน คำมาตรา เกย เรื่อง เสือ ตกถ้ำ

ตาจ๋วย เป็นคน เมือง กุยกะ อ้วน ท้อง พลั้ย, วันหนึ่ง ไป
 ในป่าหา หวาย ตะกุด มา ขาย. แก พากัน ไป หลาย คน.
 ครั้น ไปถึง ที่ชุมนุม ต่างคน ก็ พากัน เข้าป่า ไป. ตาจ๋วย
 เข้าชุมนุม อยู่แก กัดหัวเสือ จะมา, แก ก็ ขึ้นไป อยู่บนต้นไม้.
 ครู่หนึ่ง เสือ ก็ มา เห็น ค่าย ชุมชุม นั้น มี รังสูง, จึง ลง
 โยน ลงไป ตูปะ ภูเขา เข้าสาน, เสือ ก็ คว่า ภูเขา เข้า ขึ้น หดง
 แผ่น ข้าม รัง มา. เมื่อ ลงดู เห็น ว่า ข้าม เข้า ไปได้ ก็ หึง
 ภูเขา เข้า ไว้เดิน เข้าป่า ไป. พอ เพื่อนกัน ชน หวาย มา,
 ตาจ๋วย ก็ เล่า ให้ ฟัง, คน เหล่านั้น ก็ คลั่ง หวาย ขึ้น วง บน
 กะทู้ รัง ไขว่ กัน เป็น ตาข่าย. เวลา กลางคืน ก็ พากัน เข้า

มาตรา เกย

นอน อยู่ใน ชุมชุม นั้น. เสือ ก็ จะ มา กินคน จึง ตะกุกตอก
 ผ่าน โผน ขึ้นไป จะ ชำมรวิ, ขา เสือ ก็ เข้าไป ครอบม อยู่ ใน
 ทาข่าย นั้น. เสือ มา ก็ตัว ก็ ต้อง ครอบม คล้อง อยู่ ใน ทา
 ข่าย ทั้ง สิ้น. ครั้น เวลา เข้า ๆ คน เหล่านั้น ตื่น นอน ได้
 เห็น เสือ ก็ เสียม ไม้ แหยม ๆ แทะ เสือ, เสือ เอา หงั ไว้
 ใต้ หาย ผืน.

บทที่ ๒๐

อ่าน มาตรา เกย เพียง โ—ย โ—ย
 ปลา โขม ง โกรย ขะ โม ย โบ ย

นิทาน มาตรา เกย เรื่อง ทำโป๊ะ

เรา ได้ ใช้ ทัพแวง กิน อยู่ เมือง ๆ นั้น, คือ ปลา ทุ ปลา โขม
 โกรย ซึ่ง มี อยู่ ใน เทล สยาม นี้. คน ประมง ได้ ทำ อวน
 แทะ โปะ ใน แหวง เทล บ้าน แหลม นั้น มี ดี กว่า ที่ อื่น; แทะ
 ปลา ที่ หา มา ได้ นั้น มัน เปน ปลา เปน ๆ. ครั้น ตาย เรา

มาตรา เกย

จะเอาไว้ กิน นาน ๆ. ก็ต้อง แซ่เกลือไว้ ให้เนื้อ ปลาเค็ม,
 แด ไล่ แผลง ผึ่ง แสง ทวัน ไว้จนแห้ง; จึงเอาไว้ ได้นาน,
 ทั้ง บี ได้ หายพ่น กระบุง. เป็น สิ้นค้า ได้อย่างหนึ่ง ของ
 กรุงสยาม แด เป็น สิ้นค้า ไม่สู้แพง นัก พอแก่ คนจน ๆ
 จะซื้อ กิน ได้ตามใจ ของตน. แต่บางที่มี ชะ โมย พายเรือ
 เข้าไป ไกล, เจ้าของ เห็น ก็เอาหวาย โบยชะ โมย ก็หนีไป.

บทที่ ๒๑

อ่านมาตรา เกยเพียง — อีย — อย

ไก่อ้อย ปล่อย น้อย

นิทานคำ มาตรา เกย เรื่อง ไก่อ้อย

เมื่อเรา แลดู ฝูง ไก่อ้อย นั้น ล้วน แท้ เตี้ย ๆ, เพราะ ขา
 มัน สั้น. ไก่นี้ซื้อ ไก่อ้อย เพราะ คนเขา เลี้ยง ไว้แต่เดิม
 มา, เขา ชัง ไว้ แลไม่ได้ ปล่อย ให้ไป ไกล มัน จึง เชื่อง คำน

มาตรา เกย

ก่อนคนแก่ เจ้าของ. แต่ถ้าเจ้าของ ปล่อย เสีย ไม่ดูแล, หา
เหยื่อ ให้กิน, น้ำ ที่ โกง เหล้า นี้ จะตาย; เพราะหา เข้ากิน
ไม่ได้. แต่ความ ที่ แท้ นั้น มัน ก็ หา เลี้ยง ท้อง ของมัน
เอง ได้; คือว่า มัน หมั่น ค่อย เชื้อ หากิน ตาม พื้นดิน นั้น
เอง. เหยื่อ ที่ มัน หากิน นั้น หา ได้ ตาม กำลัง ลำแข้ง แดง ตีน
ของมัน. แม้ โกง ตัวหนึ่ง ก็ ยัง หา เหยื่อ เลี้ยง โกง น้อย ๆ
ได้ หาย ๆ ตัว, โกง น้อย จ้อย นั้น ถ้า ใหญ่ ขึ้นมา พอ มี
กำลัง แข็งแรง ก็ หา เลี้ยง ตัวเอง ได้ เหมือนกัน. เพราะ ว่า
แม่ มัน ได้ สอน ให้ เข้าใจ หากิน ไว้ มา แท้ น้อย ๆ นั้น

บทที่ ๖๒

อ่าน มาตรา เกย เพียง — วย — วย

กะบวย ด้วย

นิทาน คำ มาตรา เกย เรื่อง ตัก น้ำ

เมื่อ เรา แดง ของ ใส น้ำ ทั้ง ๖ สิ่ง นั้น ก็ น่า ฉงน, จึง จะ

มาตราเกย

มีคำชี้แจงให้เข้าใจดังนี้ (๑) ถ้าที่เรือนเรามีตุ่มน้ำ
 ใบใหญ่สูง, เราจะต้องใช้กะบวย จ้วงน้ำขึ้นมา.
 (๒) ชัน นั้นก็ ใช้ ใส่ น้ำ อยู่แต่ใน เรือน, ถ้าชันจ้วง
 น้ำไม่ถึง ก็ต้องใช้ กะบวย. (๓) ที่นี้เราไปถึง บ่อ
 น้ำ ทำอย่างไร เราจึงจะได้ น้ำกิน, ต้องใช้ โพง ๗ น้ำ
 ขึ้น มาเพราะ คัน มัน มี. (๔) ถ้าหา คัน จะทำ โพง
 ไม่ได้ ก็ต้องใช้ แครง, แครง นั้น มีสายถื่อ หย่อน ลงไป
 ในบ่อได้. (๕) ถ้าเรา จะเอาน้ำ มาบ้าน ก็ต้องใช้
 ครุ แล ถึง; แต่ครุ นั้นเขาทำ ด้วยไม้ ไม้สวน ทาชัน น้ำมัน
 ยาง ไม่สู้จะ ทน. (๖) ถึง นั้น เขา ทำ ด้วย แผ่น
 กะตาน แต่เป็น ของ ราคาแพง.

มาตรา เกย

บทที่ ๒๓๘

อ่าน มาตรา เกย เพียง — อีย — อีย

เล็ ^๑อีย เหน็ ^๑อีย เม็ ^๑อีย

นิทานคำ มาตรา เกย เรื่อง เครื่องมือ

มือเราทั้งสองนี้ มีแต่ เนื้อ อ่อน ๆ? เรา จะใช้ผ้าเงา
 เคาะ ท่อย ของแข็ง ๆ ก็ไม่ได้. จึง ต้อง มีเครื่องมือ ใช้
 ดังนี้; คือ ขวาน แด พร้า ไต้ ใช้ผ้า พัน ถาง ไม้ เลี่ยม
 ไม้ แหถม แด ไม้ หนา เปน เหลี่ยม ๆ, จะ ผ่า ให้ บาง เปน
 กระดาน ไม่ได้ ต้อง ใช้ เลื่อย; เลื่อย ก็ มี หลาย อย่าง. คือ
 เลื่อย ใหญ่ แด เลื่อย มือ ๆ เปน เครื่องมือ ที่ ใช้ง่าย ๆ, คือ
 เลื่อย ไม้ สั้น ๆ เลื่อย กดอน ระแนง มุง หลังคา เรือน. ด้วย
 ว่า ไม้ กดอน ระแนง นั้น; ถ้า จะ ผ่า ด้วย พร้า หรือ ขวาน
 ก็ จะ ไ้ โดย ช้า, จึง ต้อง ใช้ เลื่อย ๆ มัน มี พัน เปน
 ชี ๆ มัน คุ้ง ไป มา ไม้ ก็ ร้อย หรอ ไป ที่ ตะน้อย ๆ; ที่

มาตรา เกย

กว่าใช้ พร้าได้ แลขวาน. ถึง จะเหนื่อย หรือเมื่อย ถ้า อย่างไร
ก็ต้องทำ, เพราะ เครื่องมือ เหล่านี้ แข็ง ดี กว่า มือคน.

บทที่ ๖๔

อ่าน มาตรา เกย เพียง ๒ — อ ย ๒ — ย

เค ย เล ย เณ ย

นิทาน คำ มาตรา เกย เรื่อง ช้อน กุ้ง

กุ้ง เคย นี้ ตัว เปน ฝอย ๆ อยู่ใน น้ำเค็ม, (เทล) คน
ประโมงหา สฉิง แล แห ไป ช้อน มา ทำ กะปี่; ที่ ไว้ กะปี่
นั้น มี น้ำเค็ม ไหล และ ๆ อยู่เสมอ. เขา จึง หา โห หรือ
ช่าง มา รองไว้ ได้ น้ำ มา ใช้ เจือ แกง ต้ม ต่าง ๆ, คือ น้ำเคย
น้ำเคย เช่น นั้น เขา ทำ ด้วย กุ้งฝอย; แต่ คำว่า น้ำปลา ที่ ใช้
ต้มแกง อยู่ นั้น เขา ทำ ด้วย ปลาทุ, จึง มี ชื่อ สอง อย่าง คือ
น้ำเคย อย่างหนึ่ง น้ำปลา อย่างหนึ่ง. บางที เขา ทำ ตัวย

มาตรา เกยวอ

ปู แสม ก็มี. คือ น้ำปูเค็ม นั้น แต่ ยัง ไม่มี ชื่อ ว่า น้ำปู;
เพราะ ชื่อ น้ำปลา นั้น มี คน เข้าใจ ทักกัน. ชื่อ น้ำปู นั้น ก็
เลย ๆ มา ไม่มี ใคร รู้ ตู ฉะย ๆ กันไป.

บทที่ ๖๕

อ่าน มาตรา เกยวอ เพียง —าว —าว

ลาว กาว ขาว

นิทาน คำ มาตรา เกยวอ เรื่อง หัวเมืองลาว

ที่เมืองเหนือ นั้น ชาวเมืองเป็น คน ลาว, คือ ลาวเฉียง,
ลาวกา; แต่ชาวเมืองเรา รู้ทั่วกัน นั้น เป็น ชื่อ ลาวพวน,
ลาวพุงขาว, ลาว พุงดำ, ลาว ทรงดำ ต่าง ๆ กัน. เมือง
เหนือ นั้น คือ ไฟฟ้า ข้างแผ่นดิน, บางเมืองเป็นเมือง อยู่ใน
บารุงของ กรุง สยาม (เมืองขึ้น). แต่ว่า เมืองเชียงใหม่,
เชียงรุ่ง, เชียงราย, เชียงแสน, เชียงตุง, ก็เคยเป็น ลาว
บ้าน พี่เมืองน้อง แห่กัน แลกกัน ลาวเหล่านี้ อยู่ใน ลาว

มาตรา เกยวอ

ฝ่ายเฉียงเหนือ. ยังลาว ฝ่ายเหนือ เท่านั้น, คือเมืองหลวง
พระบาง, เวียงจันทน์, เมืองพนม, เมืองล้านช้าง, ครั้นพระเจ้า
ร่วมชาวนั้น. เรา จะ ขึ้น ไป ชม หวังเมืองเหล่านี้; นำฝน
ก็ ถัด แต่ ไร่ป่า. จึง ต้อง ไป ได้ แต่ นำแสง, แต่ จะ
เดินเรือ ไป จนถึง เมือง เหล่านี้ ได้ แต่ บางเมือง เท่านั้น.

บทที่ ๖๖

อ่าน มาตรา เกยวอ เพียง — ว — ว

ง ว น ว ท ว ห ว

นิทาน คำ มาตรา เกยวอ เรื่อง คน หัก หมา

ต่าง ว่า ใน บ้างัว ใหญ่ แห่งหนึ่ง; ถ้า คน เดิน หลง หนทาง
เข้าไป, ก็ หน้าที่ จะ ตาย โดย แท้. เพราะว่า บ้างัว นั้น เปน
พง ตง หนา, มี แต่ ต้น งัว ขึ้น อยู่ สล้าง เปน ตง เปน ทิว ไป,
ไม่มี ต้น ไม้ อื่น ปน เลย. ใน บ้างัว นั้น มี แต่ เสือ ข้าง หมา
บ้าง หมา ใน ถิ่น แต่ คุ ๆ ร้าย ๆ ทั้ง สิ้น. ถ้า คน หลง

มาตรา เกยวอ

เข้าไป ในบ้านนั้น จะ ก็ต้อง วิ่งหนีขึ้น ต้นจ้าว. ตาม ต้นจ้าว
 นั้น มีแต่ หนามแหลม ๆ, ต้อง ปีน ป่าย หนามจ้าว หนี
 ขึ้นไป บน กิ่งสูง. ครั้น ขึ้นไป ก็ โดน หนามจ้าว แทะ เนื้อ
 แทะ นิ้วมือ ทลุ เปน แผล ๆ นาน เข้า ก็ ทน ไม่ไหว, มือ
 ตื่น ตัน ก็ กัดถึง ลงมา ข้าง ต่าง. หมาใน หมาป่า ก็ เข้า ส้า
 ครว้า ยื้อกัน. ครั้น คนนั้น หนี ได้ ก็ วิ่ง ขึ้น ต้นจ้าว อื่น.
 นาน ๆ ก็ อ่อน หิว เข้า ก็ กัดถึง ลงมา แทะ เวียน ขึ้น เวียนลง อยู่
 อย่างนี้. กว้า จะ ตื่นใจ เพราะ ว่า จะ หนี ไปไหน ก็ ไม่พ้น.

บทที่ ๒๗

อ่าน มาตรา เกยวอ เพียง เ-ว เ-ว แ-ว แ-ว

เลว เร็ว เค้าแมว แล้วย แร้ว

นิทาน คำ มาตรา เกยวอ เรื่อง นก เค้าแมว

เค้าแมว ตัวหนึ่ง มา หา กิน เวลา นั้น ยัง ไม่มี แมลง บิน
 มา ก็ ยัง คอย อยู่ที่ กิ่ง พุ่มไม้ เตี้ย ๆ ยังมี สอง คน ถือ

มาตรา เกยวอ

แล้วเดินมาเห็นเค้าแมว ก็ตั้งใจ จะคล่อง, จึงแบ่ง กัน เข้า
ข้าง หน้า คนหนึ่ง เต้นรำ ทำท่าทาง ล้อเลียน ให้เค้าแมว ดู
อยู่ห่าง ๆ, จนเพลิดน. คนหนึ่ง ก็ ค่อย ๆ ย่อง เข้า ข้าง
หลัง ไตยเร็ว. คราว ฆาเค้าแมว เข้า ไปได้แล้ว, ก็
พา กัน เดิน ต่อไป. (ในเรื่อง นี้เค้าแมว หน้า ที่ จะ เสีย
ใจ อยู่; เพราะ ตัว เหวด ไหล มา หดง ดู เพลิดน ไป, จน
เขา คราว เอา ตัว ไป.)

บทที่ ๒๘

อ่าน มาตรา เกยวอ เขียง ไ่ ยว ไ่ ยว

ไ่ ยว ไ่ ยว ไ่ ยว

นิทาน คำ มาตรา เกยวอ เรื่อง ไ่ ยว

ตัว ไ่ ยว นี้ อยู่ รู ดิน ไ่ ยว ชาย เหวด ตัว คล้าย ปู แสม; แต่
ย่อม กว่า ปู. บางตัว ก้าม ใหญ่ กว่า ตัว ของ มัน. เรา ทรง

มาตรา กก

ดู ก็ น่ากลัว มัน จะ ทรงก้าม ไม่ ไหว, แต่ ไม่ เช่น นั้นเลย.
มัน ใช้น้ำ ก้าม หาเหยื่อ กิน คล่อง แคล้ว อย่างดี ที่เดียว. เวลา
ที่ คอย แลดู อยู่ ก็ ไม่ ไหว จะ ได้ เห็น มัน ใช้น้ำ ก้ามใหญ่, แต่
ที่จริง มัน ใช้น้ำ เสมอ. คือ เมื่อ มัน เดิน ไป ใน เสน นั้น ก้าม
ใหญ่ ก็ เชื้อ ๆ ค่อย ไป พลง. ก้าม น้อย ก็ ส่งเหยื่อ ที่
ก้ามใหญ่ นั้น, ใส่ เข้า ที่ ฟัน มัน ๆ ทำท่าทาง น่าดู เต็มที่.
บางที มัน ทำ ท่า เหมือน กระต๊อง ข้อมเข้า ที่ ทำ เช่นนี้, คือ
เอา ก้าม เจาะ ตรง ลง ไป หาเหยื่อ ใน ใต้ ดิน กิน.

บทที่ ๒๗

อ่าน มาตรา กก เพียง — ก — าก

ลัก หมาย มาก ลาก นัก

นิทานคำ มาตรา กก เรื่อง หมาย

คน ชาวสยาม เรา่นี้ พอใจ กินหมาย กัน; แต่ หมายนั้น ไม่
ใช่ เปนเหมือน เข้า หรือ ขนม. คือว่า จะกิน ได้ มาก สัก

มาตรา กก

เท่าใด ๆ ให้อ้อม แก่ หิว แทนเข้า ก็ไม่ได้. แต่ความ ยินดี
 กินหมาก นั้น, ทั้งผู้ดาก มากดี มี มาก ด้วยกัน, ทั้ง บ้าน
 ทั่วเมือง. จนเป็น สินค้าอย่างดี ของ ชาวเมือง ถึงแก่ทำไว้
 ใหญ่โต นึก เป็นรองเป็นคู่ คือ ที่ รู้ทั่วกัน ว่า สดวก มาก
 นั้น ๆ. คำขาย กัน มี ราคา อย่าง แพง ถึง ห้า ใบ เพียง ก็มี
 หมากสด นั้น ราคา เบา ลงมา หน่อย, หมากแห้ง นั้น ราคา
 ก็ ถอย ลงมา เหมือนกัน. คน เสีย เงิน ค่า ซื้อ หมาก กิน

กะ ตัวกัน อยู่ ใน วันละไฟ, ปี ๑ เงิน $\frac{๒|๓}{๑}$ แต่ ว่า

คนที่เขา ไม่ กินเขา ก็ ไม่เสีย เงิน. เพราะ ว่า หมาก ไม่
 เป็น ของ จำเป็นเหมือนเข้า แด ขนม, แต่ คน ที่ กิน ๆ ก็
 มาก ขึ้น ไป กว่า นั้น.

มาตรา กก

บทที่ ๗๐

อ่าน มาตรา กก เพียง — ก — ก

พริก ชีก หลีก

นิทาน คำมาตรา กก เรื่อง ไร่พริก

ถ้า ท่านเข้าไป ในสวน พริก ก็ จะ ได้ เห็น ของ ต่าง ๆ. ใน ไร่พริก นั้น มี ผัก หน้ำ หลาย อย่าง, ล้วน เปน ของ กิน ท้ม แง แด เข้า ยา ต่าง ๆ จน จะ หลีก ไม่ ไหว. คือ พริก ใหญ่, พริก ชีฟ้า, พริก ชีหนู, พริก ทาง, พริก ทุ้ม, พริก ไทย, พริก เหลือง, พริก เตี้ย ไข่, พริก ขาว, พริก เขียว, พริก แดง, พริก ม่วง, แด มะเขือ, ขิง, ข่า, กระเทียม, ฝรั่ง, กระชาย, ตะไคร้, ขมิ้น, หวาน, กระเพรา, แมงลัก, ผัก กระโถน, โหระพา, ต่าง ๆ. ล้วน เปน ของ นำ ตู นำ ชม ทั้ง สิ้น, เขา พวน ติน เปน ท้อง ร้อง ท้อง คุ. แด ทาง น้ำ ใส ผัก หน้ำ เหล่า นั้น ขึ้น ใบ ชุ่ม ขึ้น งาม ตี. ถ้า ท่าน จะ ทำ สวน ผัก หน้ำ นี้ ไร่ ที่ ชีก ฟาก ข้าง หลัง ใน บ้าน เรือน ท่าน, ก็ จะ เปน ที่ เพศ นิใจ มาก.

มาตรา กก

บทที่ ๗๑

อ่าน มาตรา กก เพียง — ก — ก

ปัก ลึก หมัก

นิทาน คำ มาตรา กก เรื่อง ปลาปัก

ปลาปักมี ใน แวง เมือง หดง พบาง, คนตาบอด ข้า
 เจียงเตี่ยวหา มา ขาย. ปลา นั้น โต ใหญ่เท่า ควายเถลิง.
 บึงลึก ในหนองหนึ่งมีมากหลายตัว. ทั้ง ๑๐๐ ทั้ง ๑๐๐๐
 ตัว ขึ้นไป. มีอยู่ที่แม่น้ำโขง ที่ แก่ง อ่างหิน เหนือ เมือง
 พวน ขึ้นไป ไตยชม มาก. ถ้าหากมา ได้แล้ว ต้อง ทำ ผ่า
 แล่ เนื้อ นั้น ช่วย กัน หลายคน, เนื้อ ปลานั้น เปนมัน เปลว
 เหมือน เนื้อ หมู. ตัวหนึ่ง มี น้ำมัน ที่ หลอม ได้ อยู่ใน ๕
 ไห ๖ ไห, น้ำมัน นั้น ใช้ตาม ตะเกียง แทน น้ำมัน มะพร้าว
 ก็ได้. คนตาบอด ใช้เนื้อ ปลา นี้ ทำ ปลาเจ่า กินได้, ชื่อขาย

มาตรา กก

เปนสินค้าอย่างหนึ่ง ใน เมืองลาว. แต่เด็ก ๆ ช่าน มัก
จะเข้าใจว่า ปลาบึกเปน ปลาหมึก. ไม่ใช่ปลาหมึก นั้น อยู่
เขตต์กต่าง หาก.

บทที่ ๗๒

ช่าน มาตรา กก เพียง — กิ — กิ

ปลาตุก ตุก ลูก

นิทาน คำ มาตรา กก เรื่อง ปลาตุก

ปลาตุก นั้นเรา ยัง ไม่รู้ว่า มาแต่ แห่งใด, เพราะว่า เวลา
นำฝน นั้น. ในที่ ตามทุ่ง ไร่ ทุ่งนา ซึ่ง แต่ ก่อน แห่ง ผาก
ไม่มี น้ำ, แด ทางคลอง ลำน้ำ ต่อกัน เดย. ถ้า ฝนลง
น้ำ ช้ง อยู่ก็มี ปลาตุก หลาย ๆ ทั่ว. เมื่อ ไตร่ตรอง ดูก็
ต้องเข้าใจเอาว่า มาแต่ ฝน; เพราะว่า มี ฝน มา จึง มี
ปลาตุก ได้ ก่อน ปลา อื่น ๆ. แต่ที่ จริง ถึง ปลา อย่างอื่น
ก็ มาแต่ ฝน เหมือนกัน แต่ มา น้อย, ปลาตุก นี้ มีสองอย่าง

มาตรา กก

คือ ปลาทุกทะเล อีก อย่าง ๑ ที่ยาว กว่า ปลาทุก ที่เรา กิน
กัน ทุกวัน ๆ. ถูกปลา ทั้งหลาย เรา เข้าใจ ว่า มา แต่ ไหน
เล่า, คือ มา แต่ ไข่ ปลา ถ้า นำ ปลา ไข่ เรา พา กัน เว้น
ไม่ ฆ่า ปลา ๆ ก็ จะ ไข่ ได้ ถูก ปลา ๆ ใหญ่ เรา จะ ได้ ปลา
ค้าขาย กัน มาก ๆ.

บทที่ ๗๓

อ่าน มาตรา กก เพียง ๒ — ก — ก

เหล็ก เด็ก เล็ก

นิทาน คำ มาตรา กก เรื่อง เหล็ก

ของ ที่ แฉง แด เห็น ยว ด้วย นั้น, คือ เหล็ก ๆ นั้น ทำ ส่ว
ขวาน เครื่องมือ เลื่อย ต่าง ๆ. เมื่อ กล่าว คำ ว่า เครื่อง
มือ เรา ต้อง เข้าใจ ว่า, เครื่องมือ เขา ทำ ด้วย เหล็ก แต่
เหล็ก นั้น, เมื่อ เติม เปน แร่ อยู่ ตาม ใต้ ดิน แล ภูเขา. คน
เรา เขา มา ถุดง หดอม ตะลาย ไหล. ครั้น แห่ง ก็ กลาย เปน

มาตรา กก

ก้อน เหล็ก, จึงเอาตัวเหล็ก นั้น ใส่เตาเผา ให้อ่อน.
แล้ว ที่ ให้ยาว ทำเป็นเครื่องมือ ใช้. เด็กเล็ก ๆ ไม่รู้จัก
เหล็ก ต้องถาม ผู้ใหญ่ จึง จะรู้; แต่ ไป ดู โรงทำเหล็ก
สนุก มาก ที่.

บทที่ ๗๔

อ่าน มาตรา กก เพียง แ— ก แ— ก

แรกนา แตก แปลก

นิทาน คำ มาตรา กก เรื่อง แรกนา

นักเรียนทั้งหลาย นี้, น้อย คน นัก ที่ จะ ได้ ไป ดู เวลา
แรกนา ๆ หลวง นั้น เป็น คราว สนุกมาก. มีชาวบ้านแตก
ตื่น กัน ไป ดู, เป็น งาน ใหญ่ ประจำ ปี อย่างหนึ่ง; คือ
เมื่อ ถึง คราว นำฝน ฤดู ต้น นั้น. มี พระยา คนหนึ่ง ว่า ที่
กระทรวง (กรมนา) ไป ไถนา. เวลา ไถ นั้น มี ผู้หญิง

มาตรา กก

เถาแก่ ใน วงหวดวง นำ กระบุง เข้า ไป, แด คอย ช่วย กัน
ไปรย เข้า นั้น, แด พระยา ที่ ถือ หางยาม นั้น ก็ ช่วยหว่าน
เหมือนกัน. พระยา นั้น แต่งตัว สดวก สวม เสื้อครุย, คัน
ไถ ก็ งาม งาม ทาทอง. กัว โส แด ธา ที่ แต่ง ชุดมผ้า
ริ้ว ทอง; เถาแก่ นั้น ก็ นุ่ง ผ้า แต่งตัว อย่างดี. เวลา
พระยา เติบ กระบวน มา จะไถ, หรือ เวลา กระบวน ไถนา
นั้น เปน ที่ น่าดู ยิ่งนัก, แปลกกัน กว่า กระบวน แห่งอย่างอื่น
บทที่ ๗๕

อ่าน มาตรา กก เพียง — ก โ—ก

ครก ตก ไชลก หก

นิทาน คำ มาตรา กก เรื่อง กติงครก ขึ้นเขา

คำ ว่า กติงครก ขึ้นเขา นี้, เปน คำ กล่าวเปรย คน ที่มี
ความหมั่น มาก; คือ น้า ที่ของ คน หมั่น นั้น เปน คน ไตร่ตรอง
มาก, กัวย มี นิทาน เถา ว่า คน ผู้หนึ่ง ครู จะ ปรงยา อย่าง

มาตรา กก

ที่ให้กินแก่ ไร่ต่าง ๆ. แต่ยานี้ ต้องปรุงไธลกบนเขา;
 เพราะ กลัว คนอื่น จะ เห็น เข้า. ครั้น ครู ให้หา ครก มา
 สัก ใบ หนึ่ง เขา ก็ ไป หา ได้ แล้ว; แต่ ครก นั้น ใหญ่
 หนัก เหลือ กำลัง คนเดียว จะ ยก ขึ้น ไม่ ได้. จึง ยื่น ไตร
 ของ ตู ว่า ครก นี้ ทำ ไฉน จะ ยก ขึ้น ไป บนเขา ได้, ครั้น
 เขามือ ผลัก ๆ ตู ครก นั้น ก็ เขยื้อน ไหว. ทันใด นั้น ก็
 ได้ ดำน้ำ ขึ้น มา, ผลัก ครก ให้ หมุน กถึง ไป ได้ จน
 ถึง ต้นเขา, แล้ว กถึง ต่อ ขึ้น ไป บนเขา แต่ มือ ต้น
 แข่งขานี้ ช่อน เพื่อยึด ที่; ครั้น กถึง ขึ้น ไป ได้ สูง ครก
 ไถน บุ่ม หิน เข้า คนนั้น ก็ เสีย ท่า, ครก ก็ กถึง หก ลง มา
 ถึง ต้นเขา อย่าง เดิม อีก. คนนั้น ก็ ต้อง กถึง ขึ้น ไป ใหม่;
 แต่ เวียน กถึง ขึ้น แดก ตก ลง อย่างนี้, หลาย ครั้ง หลายคราว,
 เปน ความ ลำบาก มาก แท้. แต่ ว่า ความ หนั น มาก จึง
 กถึง ขึ้น ไป ถึง ที่ ครู อยู่ บนเขา จน ได้ ไธลก ยา ท่า ยานี้.

มาตราคก

บทที่ ๗๖

อ่าน มาตราคกเพียง — อก — อก

จิ้งจอก ดอก บอก

นิทาน คำ มาตราคก เรื่อง หมาใน

หมาจิ้งจอกเวลา กลางคืน วันหนึ่ง เตือนหางาย, เดิน มา
จะ หาเนื้อกิน, ได้แต่เห็น ดอก ทองกวาว แดง ๆ อยู่บน
ต้น ก็เข้าใจว่า ชื่นเนื้อ. จึงยืน แหงน ดู อยู่ ได้ สัก ครู่หนึ่ง
ก็มี หมาจิ้งจอก มา อีก; ตั้งแต่ หมาจิ้งจอกตัว แรก
มา ยืน อยู่ นั้น, ก็ นำ ให้หมาจิ้งจอก อื่น ๆ ทั้ง ตัวผู้ตัว
เมีย ลูก เด็ก ลูกใหญ่ มา มาก พา กัน แหงนดู ดอก ทองกวาว
นั้น หลาย ผุ้ นั้. ต่าง มา ยืน แหงนดู อยู่ อย่างนั้น, แย่ง
ชิง กัน จะ บิน ขึ้น ต้น ทองกวาว, แดง ชัย เहां กัน ต่าง ๆ
อยู่ จน สว่าง ก็ แด ไม่ เห็น ชื่นเนื้อ. เพราะ มัน เปน ดอกไม้
ต่าง ก็ พา กัน ไป; ครั้น กลางคืน ก็ แด เห็น เปน ชื่นเนื้อ

มาตรา กก

อีก จึงพากัน มาแย่งชิง กัน อีก. แต่ทำเช่นนั้น จน ผู้,
หมา นั้น หิว โหย โหยแรง, ต่อ หมา ใน มาบอก จึง รู้ ความ,

บทที่ ๗๗

อ่าน มาตรา กก เพียง — วก — วก

หมวก ลวก พวก

นิทาน คำ มาตรา กก เรื่อง ร่ม กับ หมวก

หมวก แด ร่ม สอง อย่างนี้, จะว่า สิ่งใด ดี กว่า กัน; เพราะ
ว่า ร่ม ก็ ได้ ใช้นี้ เมื่อ เวลา ฝน ตก มาก. ถึง นำ ร่ม นี้ ใช้นี้
ได้ สดวก ดี เหมือน กัน; แต่ หมวก นั้น ก็ เปน ของ งาม
อย่าง โอ่ โถง. เพราะ ว่า ใส่ หมวก แด้ กัน ร่ม ด้วย ก็
ได้, ถ้า ไม่มี ร่ม หมวก ก็ กัน ฝน กัน ร้อน ได้ แต่ ที่ เนิภาะ
หัว เรา เท่านั้น. หา สดวก ใจ เหมือน พวก ใช้นี้ ร่ม ไม่.

มาตรา กก

บทที่ ๗๘๘

อ่าน มาตรา กก เพียง — ยก — ยก

ลำเนียก เจียก เรียก

นิทาน คำมาตรา กก เรื่อง ต้น ลำเจียก

ดอกไม้ที่มีกลิ่นหอม นั้น เป็น ที่ ยินดี ชื่นใจ เรา; เพราะ
 ฉนั้น ถ้า เรา ได้ ตม ดอกไม้ หอม, ใน เวลา เช้า ๆ ทุกวัน
 หรือ ใน เวลา กลางคืน ทุกคืน นั้น. น้ำ เต็ม หัวใจ แฉว่ง
 กาย เรา จะ สบาย มาก, ทั้ง ความ ดำหริ สิ่งใด จะ คง
 แฉว่ง ปรุ ไป รัง สดวก ดี. ดอก ลำเจียก ก็ เป็น ของ มี มาก
 อยู่, แต่ ที่ เรียก ว่า ดอกไม้ นั้น. เรา จะ ตม ให้ ถูก จมูก
 ไม่ ดี, เรา สำเนียก ตุ ว่า ถอง ดอกไม้ นั้น มัก จะมี แมลง
 เต็ก ๆ เท่า ถอง ผง เกาะ อยู่ โดย มาก. ถ้า แมลง หลง
 เข้า ไป ใน จมูก ได้, จะ พา ให้ มัน มั่ว วังเวียน ชัก ให้ ไม่

มาตรา กก

สหาย. เรา ต้องเอา ดอกไม้ นั้น วาง ที่ ข้าง หัวนอน ให้
 ห่าง ๆ ทั่ว, พอ ให้กลิ่น พุ้ง มาถึง จมูกเรา จึง จะดี
 กว่า ตม. แต่ บาง ครู ว่า อย่า ตม เลย เปน ดี มาก.

บทที่ ๗๙

อ่าน มาตรา กก เพียง ๔ — อิก ๔ — อิก

นกเงือก เหนือก เือก

นิทาน คำ มาตรา กก เรื่อง ปลาตุ๊ก

นกเงือก นี้นัว ใหญ่ โต, มี ปาก สอง ชั้น อยู่ กัน เปน
 คู่ ใหญ่. ปาก นกเงือก นี้นัว ยาว มาก, มี จมูก โท่ง
 เหนือ ปาก ขึ้น ไป นั้น เหลือง. เรา แดตุ ก็ ไม่ เห็น พ้น มี
 แต่ เหนือก ตาม ปาก ข้างบน ข้างล่าง, เวลา กิน ของ ก็
 ขยอก กลืน เชือก เข้า ไป ไม่ ต้อง เคี้ยว. จะ ขยอก ปาก นี้นัว
 ยาว คอย จิก ของ กลืน กิน, คนเรา พอ ใจ ใ้ ปาก นก
 เงือก นี้นัว ทำ ตม เลือ. แด ใ้ ผัง ถึง ของ ต่าง ๆ งาม ๆ,

มาตรา กก

แทน ข้าง ก็ ได้. ถ้า จะ เทียว หา ปาก นก เจือก ที่ งาม ๆ
 นั้น ก็ หา ยาก นั้. จะ ต้อง ไป ยิง นก ถึง กลาง บ้า.

บทที่ ๘๐

อ่าน มาตรา กก เพียง — ก — ก

เพิก เบิก เลิก

นิทาน คำ มาตรา กก เรื่อง ครู สอน ศิษย์

นี่ แนะ ครู จะ ชี้แจง ให้ เข้าใจ, ใน นานี้ นักเรียน ที่ จะ
 เถาเรียน หนังสือ นี้ อย่า ได้ เพิกเฉย ละเลย เสีย. ต้อง เปน
 คน หมั่น แด มี น้ำใจ หนักแน่น ต่อ คำ สั่งสอน ของ ครู, แด
 นักเรียน ต้อง เปน คน ทน มาก ๆ. ด้วย ว่า ได้ เรียน มา
 มา ถึง เถมนี้ แลว ก็ อ่าน หนังสือ ได้ มาก แลว, จะ เลิก
 เรียน เสีย ก็ ไม่ ดี. แด ยัง จะ อ่าน ต่อ ไป ก็ ไม่ มาก อีก สัก
 สอง สาม เถม ก็ จะ เปน คน รู้ ได้. น้ำใจ ของ ครู นี้ ถึง
 ได้ ว่า กล่าว จู จัก จิก ต่าง ๆ ก็ ดี. ครู จะ ตั้งใจ ให้

มาตรา กต

นักเรียนเป็น คน ดี ต่อไป. แล รัก นักเรียน ทั้ง หน้า กัน
ทุกคน. ขอ ให้ ตั้งใจ หมั่น เฒ่าเรียน ให้ มาก ๆ, ครู
จะ เบิก ลูกตา นักเรียน ให้ สว่าง ช่าง หน้า ต่อไป.

บท ที่ ๙๑

อ่าน มาตรา กต เพียง — ดี — าด

ตัด กระจาด ขัด พาด หัด

นิทานคำ มาตรา กต เรื่อง ตานัก สำน กระจาด

“ไม่” ไม่ บำ นั้น เรา ใช้ ได้ หลาย อย่าง, ตัด มา ทำ กระทุ
รี แล เสาค้ำ จุน หรือ ทำ ฝา เรือน กลอน ฝา ต่าง ๆ. ทั้ง
ทำ เป็น เช่ง ปลาทู, แล กระจาด, กระบุง, กระบาย, ตะกร้า,
ตะแกรง. แต่ กระดัง นั้น เขา ก็ ทำ ด้วย “ไม่” ไม่ บำ เหมือน
กัน; คือ เขา ขัด “ไม่” ไม่ บำ มา จัด ออก ออก เป็น เส้น มาก ๆ
แล้ว เหลา มัด ไว้, ถ้า ได้ มาก ก็ สำน กระจาด, แล กระดัง,
ตะแกรง, เป็น ลาย ขัด พาด กัน ไป มา น่า ดู. ถ้า เรา ไม่ได้
ฝึก หัด จะ ทำ บ้าง ก็ ยาก อยู่. ต้อง หา ครู มา จึง จะ ทำ ได้

มาตรา กต

บทที่ ๘๒

อ่าน มาตรา กต เพียง — ด — ด

ติด ไม่ ชัดไฟ คิด

นิทาน คำมาตรา กต เรื่อง ของ เกิดไฟ

ไฟที่เรา ใช้กัน อยู่ทุกวันนี้. ก็ เป็น ของ ปลาท ได้ อย่าง
 หนึ่ง. คือ เวลา อยู่เฉย ๆ ก้อนหิน นั้น ก็ เย็น, ไม่ได้
 ส่องแดง ร้อน อย่งไร. ครั้น เอา เหล็ก เคาะ เข้า ก็ แทะก เป็น
 ประกาย, ไฟ ถูก มือ ก็ พอง ถูก เชื้อ ก็ ติด เป็น ไฟ ขึ้น ได้.
 ถึง ไม่ ชัดไฟ ก็ เหมือนกัน, เมื่อ วาง อยู่เฉย ๆ เรา แทะดู
 ก็ ไม่ เห็นไฟ; ถ้า ชัดกัน เข้า ไฟ ก็ สุก ไพลง ขึ้น. เรา
 คิดว่าไฟ นั้น แท้เดิม มัน อยู่ อย่งไร? แล้ว เขา ทำ อย่งไร
 จึง มี ไฟ ได้, ไฟ นั้น อยู่ ทุกหน ทุกแห่ง. คือ ใน ตำ ไม้
 ไร่ แห่ง นั้น ก็ มี ไฟ, เขา เอา ไม้ ไร่ มา บาก เป็น กำน

มาตรา กต

แล้วเอาอีก อันหนึ่ง สี่ รุกข์ กัน ไปมา ก็ ไต่ ไฟ. คือที่เขา
เรียก ไม้ สี่ ไฟ นั้น. รวม เครื่องมือ ที่ เรา ใช้ ให้ มี ไฟ นั้น
คือ ไม้ ชัด ไฟ ๑ หิน เหล็ก ไฟ ๑ ไม้ สี่ ไฟ ๑ กระบ้น
ไฟ ๑ เท่านั้น โดย มาก. นักเรียน อยาก จะ รู้ ว่า ไฟ อยู่ ที่
ไหน ? ทำไม จึง มี ไฟ ได้ ก็ จง ถาม ครู ดู.

บท ที่ ๙๓

อ่าน มาตรา กต เพียง — ดี — ดี
จิ ด ย ด ย ด

นิทาน คำ มาตรา กต เรื่อง ครู สอน คิษย์

ถ้า นักเรียน ทั้งหลาย, จะ มี เวลา เข้า สู่ ที่ ประชุม คราว ไค
คราว หนึ่ง, ใน ที่ ประชุม เช่น นั้น. จะมี เรื่อง ราว ยืด ยาว
บ้าง, ใน ที่ นั้น อย่าง กล่าว คำ ยืด ยาว คน เดียว ทั้ง เรื่อง.
ทัก ว่า เรื่อง ยืด ยาว นั ก, จะ พา ให้ จิต ใจ ข้าง เวลา,

มาตรา กต

จงแบ่งปัน ตอน ๆ. ให้แก่ คนอื่น ที่เขาอยู่ใน ที่ ประชุม
นั้น ได้ว่า กล่าวเล่า ต่อไป, แล้ว คนผู้ฟังเขา จะได้ จำคำ
ใด คำหนึ่ง มา ยึด ถือ ไว้ บ้าง. ฝ่าย เรา ก็ ช่วย กล่าว คำ
อื่น ๆ ต่อไป. คือ ว่าอย่า แย่งชิง กัน กล่าว, อย่า
กล่าว คนเดียว ทั้ง เรื่อง, ให้แบ่ง กัน ว่า กล่าว บ้าง.

บทที่ ๘๔

อ่าน มาตรา กต เพียง — จ — จ

จุด ลัด พุด มะกรูด

นิทาน คำ มาตรา กต เรื่อง เรือ ดำเภา

หนทาง ของ พวก ค้าขายทั้งหลาย นั้น, มีความ จงใจ
ใคร่เดินทางน้ำ มาก กว่า ทางบก. เพราะว่า เรือ ที่ขึ้นทุก
สินค้า นั้น ไป เร็ว มาเร็ว กว่า ทางบก ๆ นั้น ถึงจะมี ไคท่า
ที่ดี, พ่อค้าทั้งหลาย ไม่ ยินดี นึก. เพราะ ต้อง เสีย

มาตรา กต

คำจ้าง แพง; แต่ทาง น้ำ นั้น โดย ของ เล็กน้อย กำลั ของ
 ตนเอง, ก็ พอ จะ ขวนขวาย หา เรือ บันทุก ไป ได้ ตาม
 หนทาง ไกล่ไกล. เพราะฉะนั้นในแม่น้ำ ลำคลอง, จึงได้
 ขุด แยก แยก ออกเป็น ถึงก้าน ออกไป, หลาย แยก หลายคูล
 ด้วย ว่า เรือ นั้นเอง, ชักนำ ให้แม่น้ำลำคลอง แพร่ หลาย
 ออกไป จน จะหา ที่สุด คง ยาก นั้. ทั้งนี้ ก็ ได้ แก่ คำ ที่
 พูด ว่า ๆ น้ำ พังเรือ เสือ พัง บ้าน นั้น เอง.

บทที่ ๙๕

อ่านมาตรา กต เพียง — ด — ด

เปิด เกล็ด เทด

นิทาน คำ มาตรา กก เรื่อง เป็ด

ถึง เป็ด ไม่มี เกล็ด เป็ด ก็ ดำน้ำ ไป ได้ เหมือน ปลา. ถ้า
 ถึง คราว ข้าม ฟาก เป็ด ว่าย ต้อง ไป ได้ เหมือน เรือ. เมื่อ

มาตราว กต

ขึ้นบกแล้ว เบ็ด ก็ เดิน หรือ วิ่ง ไป ได้ เหมือน น้ำ. เวลา จะ
 ทิ้ง บิน เบ็ด บิน ไป ได้ เหมือน นก. ตุเบ็ด เหล่า นี้ ก็ นำ
 ปลา นก, เพราะว่า ตัว ก็ เท่านั้น เอง ทำ ความ ผิด หัก ตัด ได้
 หลาย ชนิด นก. แต่ว่า จะ ถือ เอา ความ จริง ไม่ได้, เพราะ
 เบ็ด งาน หลาย อย่าง นก. ด้วย ว่า แท้ บัน ตา ผู้ ที่ ทำ
 หน้า ที่ แท้ อย่าง เดียว, ก็ ย่อม ทำ ได้ คล่องแคล่ว ที่, เหมือน
 ปลา ๆ ที่ ว่าย น้ำ นั้น คล่องแคล่ว เร็ว นก. ม้า ก็ วิ่ง เร็ว นก.
 นก ก็ บิน สูง นก. เรา จึง ว่า สิ่ง ทั้ง ปวง นั้น มี ของ เปน
 หัว หน้า ทุก อย่าง, คน ทั้ง ปวง ก็ มี ของ คล่อง ใจ อยู่ อย่าง
 หนึ่ง เหมือน กัน. เปน สิ่ง ที่ จะ นำ ให้ ผู้ นั้น ได้ ดี ได้ ชั่ว
 ตาม น้ำ ใจ ตน. ถ้า ถูก ที่ ชั่ว เปน หัว หน้า จะ พา ตน ให้
 เสีย คน ไป เปน แท้.

มาตรา กต

บทที่ ๘๖

อ่าน มาตรา กต เพียง แ—ดี แ—ด

แหวด แหวด แหวด แหวด

นิทาน คำ มาตรา กต เรื่อง พรานยิง แหวด

นอแรดนั้น ถ้าจะเรียก ให้ถูก, ก็คือเขาแรดนั่นเอง. แต่
เขา ไม่เรียก อย่างนั้น; เพราะ ว่าแต่เดิม นอแรด แรก จะ
มีขึ้น มา นั้น. มัน เป็น บุ่ม ไป เป็น นอ ใน ขึ้น มา ที่
หน้าผาก แรด แต่ อัน เดียว. ไม่มี เหมือน เขา วัว เขา ควาย
ทั้ง หาย. จึง ได้ เรียก ชื่อ ตาม ที่ ถูก ทา แหวด เห็น. ถึง ตัว
แรด นั้น มัน ก็ คล้าย ๆ วัว หรือ ควาย เหมือน กัน. เพราะ
ว่า มัน กิน หญ้า แหวด ใบไม้. เขา เล่า ว่า แรด นั้น ถูก ทา มัน
ฟาง แหวด คน ไม่ ถนัด, ถึง แหวด เห็น คน แล้ว มัน ก็ ทำ หน้า
เฉย อยู่, แต่ สอง หู นั้น มัน ทำ ที่ จะ วิ่ง. ความ เชื่อ ถือ ที่ จริง
ของมัน นั้น เชื่อ จมูก มากกว่า ตา. ถ้า จมูก ได้ กัด ลิ่น แน่

มาตรา กต

แล้ว, ก็วิ่งไล่ไม่รอ รั้งเลย. คน ที่ คอย ยิง จึง ค่อย ย่อง
ไป อยู่ เสี้ย ที่ ไต้ ลม มัน ก็ ไม่ได้ กลืน. แรต นี้ จะ แผล
เสียง เหมือน ช้าง หรือ เสือ นั้น, ก็ ไม่มี ใคร สู้ จะ ตก ใจ กลัว.
ฝูง หนึ่ง ถ้า จะ ว่า ก็ สัก เจ็ด แปด ตัว หรือ มาก กว่า นั้น, แด
มัน ทน แดต ฝน ดี กว่า วัว เพราะ หนึ่ง มัน หนา ย่น เปน เก ลี ต ๆ.

บทที่ ๘๗

อ่าน มาตรา กต เพียง — ด โ — จ
โนด โดด ปด หมด

นิทาน คำ มาตรา กต เรื่อง ตู กมะนาว

ว่า ด้วย คน โดด เตา นั้น เปน คน ไม่ รู้ จัก อะไร, พูต
ปด ๆ ไป โดย ไม่ รู้ อะไร ก็ ได้. เมื่อ ครู ถาม ว่า มะนาว
กลม นั้น, มี คน บั้น แทะ กลิ้ง ให้ กลม หรือ ว่า กลม เอง.
เด็ก เตา นั้น ก็ ว่า เขา ทำ ให้ กลม. ครู ได้ ฟัง จึง นึก ปลา ต นั ก

มาตราช กค

เด็ก คนนี้ ที่ จะ ยัง ไม่เคย เห็น มะนาว. จึง ไล่ พา เข้า ไป
 ใน ไร่ มะนาว, แล้ว ถาม ว่า นี่ ต้น อะไร? ดู เห็น ลูก
 มะนาว หรือ ไม่. เด็ก บอก ว่า เห็น แล้ว. ครู ถาม ว่า เห็น มี
 รอย คน เหลว กัด แทะ ตัว มี ต ข้าง หรือ? เด็ก แลดู
 เห็น มี รอย พรุน ๆ ก็ บอก ครู ว่า “มี” ครู จึง ชี้ ลูก
 เด็ก อ่อน ให้ ดู ว่า นี่ มี รอย มี ต หรือ ไม่? เด็ก นั้น ก็ ว่า
 “มี” ครู จึง ชี้ ดอก มะนาว ให้ ดู ว่า นี่ มี รอย มี ต ข้าง
 หรือ ไม่, เด็ก นั้น เมื่อ แลดู ก็ ว่า “มี” ครู ก็ จวน จะ
 ไม่มี คำ ถาม ให้ ไต่ต้อน ต่อ ไป; จึง นั่ง อยู่ สัก ครู หนึ่ง
 ก็ ชี้ มะนาว ลูก อ่อน ที่ มี ดอก แห้ง ติด อยู่ นั้น, ที่ ไหน เรียก
 ว่า ลูก ที่ ไหน เรียก ว่า ดอก? เด็ก นั้น ก็ ชี้ ลูก เขียว สด
 อ่อน นั้น ว่า “นี่ ลูก” พอ เด็ก ชี้ ลูก ครู ก็ ค่อย มี ใจ ตี
 ชื่น. จึง ชี้ ตรง ดอก แห้ง นั้น ว่า นี่ เรียก ว่า อะไร? เด็ก
 บอก ว่า “ดอก แห้ง” ครู ก็ ยิง ตี ใจ หมด ความ หนัก ใจ.

มาตรา กต

เพราะ รู้ว่าเด็กคนนี้ พอ จะ ไม่เขลา นัก, แล้ว ครู ก็ชี้แจง
เรื่อง ลูก มะนาว กตม แดเขา ความ แหถม ให้ ฟัง ต่อไป.

บทที่ ๘๘

อ่าน มาตรา กต เพียง — อติ — อติ

บอด ลอด ลอด

นิทาน คำ มาตรา กต เรื่อง คน ตามบอด

คน ตามบอด นั้น จะ ทำ อะไร ก็ ต้อง ใช้ มือ คลำ, ความ จำ
ได้ ทุก อย่าง แม่นยำ อยู่ ที่ ดินมือ ของเขา. เวลา เดิน ไป
ตาม ถนน นั้น ก็ ใช้ ไม้เท้า ก้าว ว่าง ไป, ความ ดำเนิน ก
ไม่ ทำว นั้น แม่น คล้าย ตา แดเห็น. ถ้า ยก ไม้ ไป จิ้ม สอด
สอด เข้า ที่ ใด ซึ่ง เปน ที่ ผิด ทาง ที่ เขื่อน เป้วระ, ก็ รู้ ได้ ทัน ที่
ทัน ใด นั้น. ความ คลำ ด้วย มือ นั้น เปน ที่ แม่นยำ นัก.
ตามบอด นั้น มี วิชา หลาย อย่าง, ที่ เขา จะ ทำ ได้ ด้วย มือ:

มาตรา กต

จักสาน กระบุง ตะกร้า เข่ง กระดาษต่าง ๆ. ยังวิชา เครื่อง
เล่น คือ ดี่ ตี ตี เป่า ขลุ่ย เผลี้ย ระนาด จ้องหน่อง, และเหลา
ทำได้เอง. ใน บางคน ถึง กระ อำน หนังสือ แล คีต ตุกคิต
ได้, แต่ ตัว หนังสือ นั้น เขา ตุน ตัว นู่น ๆ แต่ พอ มี คถา
รู้ได้. ถึง ตุกคิต ก็ เหมือนกัน เขา ทำ เปน บุ่ม เม็ด ๆ
ตาม ตัว ตุกคิต ให้ รู้ ว่า ตุก ที่ ๑ ที่ ๒ จนถึง ๑๐ แต่
ตาม บท ที่ ไม่มี เครื่องมือ นั้น, ใช้ คิด ด้วย นิ้ว มือ ของ ตน.
คือ แบ่ง นิ้ว ข้าง ละ ๕ ใช้ หัก ถด ทอน กัน อยู่ใน ตัว, คือ.
งอนิ้ว ชี้นิ้ว เปน ทำทาง ต่าง ๆ.

๑๑๕

มาตรา กค

บท ที่ ๘๘

อ่าน มาตรา กค เพียง — วด — วด

ทวด หนอง ชวด

นิทาน คำมาตรา กค เรื่อง เจ็ด ชั่ว บุญ

ทวด นั้น เป็น คน แก่ กว่า คน ทั้งปวง, คือ เป็น พ่อ ของ
ปู่ ๆ นั้น เป็นพ่อ ของ พ่อเรา ๆ เป็น พ่อ ของ ลูก ๆ เป็นพ่อ
ของ หลาน ๆ เป็น พ่อ ของ เหลน. ใน คน ที่ เป็น ลูก กัน
ต่อ ๆ มา แก่ ทวด จน ถึง เหลน นี้, เด็ก คิด ว่า ทวด นั้น
จะ มี อายุ จน ได้ เห็น เหลน นั้น. ทวด หนอง ชาว ต้อง มี
อายุ ได้ ๑๒๑ ปู่ ต้อง มี อายุ ได้ ๑๐๑ พ่อ ต้อง มี อายุ
ได้ ๘๑ ทวด เรา ต้อง มี อายุ ๖๑ ลูก เรา ต้อง มี อายุ ๔๑
หลาน เรา ต้อง มี อายุ ๒๑ เหลน จึง ได้ ๑ ปี ถ้า ทวด
อายุ ไม่ ได้ ถึง ๑๒๑ ปี ก็ จะ ไม่ ได้ เห็น เหลน

มาตราชด

บทที่ ๙๐

อ่าน มาตราชด เพียง — ปิด — ปิด

เฉียด เขียด เกลียด

นิทาน คำมาตราชด เรื่อง เขียด

ปาด ขาวาว น่ำ เกลียด เกาะ อยู่ข้าง ปาก บ่อ. วันหนึ่ง งู
 เลื้อยเฉียด มา ใกล้ๆ. ปาด ตกใจ โดดหนี ไป ทัน ได้ รอด
 ทาย ไป คราวหนึ่ง. ต่อ มา ผนตก ขึ้น มา หา เขียด กิน.
 เขียด วิ่งมา แลเห็น ก็คิดว่า เอา ปาด ไป, แล้ว ดิ้น หลุดหนี มา
 ได้. ที่นั่น นาน ไม่ ออก มา หา กิน เลย. วันนั้น ควาย มา
 ผูก ใหญ่, เดิน ไป ตรง ที่ ปาด อยู่ ปาด ก็ ตกใจ, โดด ไป
 แล้ว คลาน ขึ้น ไป อยู่บน เวียน คน. แมว มา เห็น เข้า ก็
 ขยี้ ข่วน ตีน. ปาด หัว ถดถอก ปอด เจียน ตาย แต่ ยัง
 หนี ไป ได้ อีก ครั้งหนึ่ง. เมื่อ ปาด นั้น คิด ถึง ตัว ก็ เปน

มาตรา กต

ที่ลำบากเต็มที. ด้วยว่า ตัว ไม่มี กำลัง แด่เขี้ยววงจะ
 ท่อสู้กระผู้ใดได้. นึกน้อยใจ จะ ไคร่ตายเสีย ก็ คลาน
 ขึ้นไป บน ยอด มะขาม ทำ ที่ จะ ให้ อดตาย. ครั้น อยู่หลาย
 วัน เข้า ก็ หิว จึง คลาน ลงมา ปากบ่อ จะ หา น้ำ กิน. แต่ พอ
 เดิน เข้า ไป ใกล้ ปากบ่อ. ถูก เขียวตเล็ก ๆ เห็น เข้า ก็
 ตกใจ, ก็ พากัน โดดน้ำ วังหนี ต่อม ไป. ปาก ก็ นึก
 ขึ้นมา ได้ว่า “อ้อ” ตัว เรายัง ก็ ยังมี ผู้กลัว อยู่บ้าง.

บทที่ ๑๑

อ่าน มาตรา กต เพียง ๒ — อธิ — อธิ

เลียด ให้เลียด เผลียด

นิทานคำ มาตรา กต เรื่อง หัวใจ

เลือดที่ปน น้ำสี แดง แด่น อยู่ทั่ว ตัว เรายัง, มี ที่ อยู่ใน
 หัวใจ, สายเลือดที่ ล่าม ต่อ มา จาก ที่ หัวใจ นั้น มี สอง.

มาตรา ๕๓

สายหนึ่งเป็น ทางเลือดเดินเข้า. สายหนึ่งเป็น ทางเลือดเดินออก. น้ำเลือดที่เด่นออก จากหัวใจนั้น, สีสแดง แล่นไปทั่ว ทัวเรา. ข้อ ที่เลือด จะแล่น ไป ได้เสมอ นั้น, เป็นเพราะหัวใจ ฉี้นำ ให้เลือดแล่น ไป เสมอ น้ำ เลือด ที่เดิน ไป ทัว ทัว เรา นั้น. ถึง กำหนด เดิน เต็ม ที่ แล้ว, ก็ย้อน กลับ มาหา สายเลือด ที่เดิน เข้า หัวใจ. แต่เลือดจำพวก นี้ สีดำ คดำ, แล่น เข้า ไป สู่ ปอด ๆ ก็ ผด เลือดทำ นั้น กลายเป็น เลือดแดง ส่ง เข้าไป ใน หัวใจ ๆ ก็ ชีต ส่งไป จน แล่น ไป ทัว ทัว. วนเวียน กัน อยู่เท่านี้ ไม่ รู้จักเหือดแห้ง. ถ้า น้ำเลือด เดิน ไม่ เสมอ แล้ว เรา ก็เพื่อยชัก ให้อ่อน กำลัง สีหน้า ตา ผาด ผืด ไป, ต้อง คิดอ่านแก้ไข บำรุงเลือด ให้เดิน เสมอ ไว้.

มาตรา กต

บทที่ ๙๒

อ่าน มาตรา กต เพียง ๑ — ด — ๑

เกิด เกิด เป็ด

นิทาน คำ มาตรา กต เรื่อง ตี เกิดทิ้ง

เกิดทิ้ง นี้เป็น เครื่องเล่น สนุก อย่าง หนึ่ง ของ พวกเรา,
 เพราะ งาน แห่ ทั้งปวง. คน ก็ มัก ใช้เกิดทิ้ง ประโคม,
 แล ตี แห่ ไป ข้าง หน้า เป็น อัน มาก. จะ ทำ สิ่ง ใด เกิดทิ้ง
 ก็ เป็น ที่ สนุก สนาน มาก. เกิดทิ้ง ก็ เป็น พวก กลอง น้
 เอง, แต่ ถูก มั่น ยาว บางที ก็ เรียก กลอง ยาว. ข้าง
 หัว ขึง หนัง หุ้ม ให้ ตึง, ข้าง กัน เป็ด กลวง ให้ ลม ออก,
 คน ตี เกิดทิ้ง นั้น ฉลาด ทำท่า ตี เล่น ตก ขัน ๆ ได้ หลาย
 อย่าง. นิ่ง ตี นอน ตี ยืน ตี เดิน ตี ย่อ ตี เคียง ตี ได้ หลาย ท่า
 นั้. ใช้ ตี ด้วย มือ สอก เข้า คาง หัว ตีน ถอง เตะ แทะ
 ตาม เรื่อง ของ เขา. สนุก นั้ มัก ใช้ ใน งาน แห่ คน ที่ จะ

มาตรา กบ

เป็น พระ ไตย มาก. เกิดทิ้ง นี้ เป็น ของเก่า, ได้เกิด
ขึ้น มี มา นาน แล้ว. เป็น วิชา เครื่องเล่น อย่างหนึ่ง ใน
กรุง สยาม เรา. ถ้า จะ ว่า ไป ที่จริง ข้อ ที่ มี งาน แล้ว หา
เกิดทิ้ง มา เล่น ประ โคม นั้น. อยู่ ข้าง จะ เขิก กระเวิก ก็ ก
ก็ อึง สนุก สนาน มาก.

บทที่ ๓

อ่าน มาตรา กบ เพียง — บ — าบ

ประด๊ บ รั บ อาบ

แมงสาบ กับ จั บ

นิทาน คำ มาตรา กบ เรื่อง คน ช่าง ทอง

เจ้า แผ่นดิน แท้ ครั้ง ก่อน นาน แล้ว, วันหนึ่ง จะ ใคร่ ทอง
เครื่อง ประดับ อย่าง ราคา มาก. ให้ ช่าง ทำ ด้วย ทอง เนื้อ
ดี อย่าง สยาม. ครั้น ช่าง ทอง ทำ ถวาย แล้ว, มี ชุนนาง

มาตรา กบ

คนหนึ่ง คัดค้านว่า, นายช่างทำทอง ปลอมปน เนื้อทอง,
ที่แท้เสียแล้ว. ก็ ไม่มี ใคร จะ ทดลอง ให้เห็น จริง ได้;
จึง บ่าวร้อง ว่า ใคร รับ ทดลอง ให้เห็น จริง ได้, จะ ยก
เงิน ให้ มาก ถึง ราค ทอง. มี คนหนึ่ง คิด ตรិตรอง จะ
ใคร่รับทดลอง, วันนั้น กลางคืน เดิน ไป ถึง ท่า ตะพาน น้ำ.
ก็ เบื้อง ฝา ออก โดด ลง ไป อาบน้ำ. กำลัง น้ำ ก็ อุ้ม
ตัว ผู้ นั้น ลอย เบา พอ รู้ สึก ได้, ใน คุ้งหนึ่ง นั้น ชาย ผู้
นั้น ก็ ขึ้น มา จาก น้ำ แล้ว เข้า ไป รับ ทดลอง. เอา เครื่อง
ประดับ นั้น ชั่ง น้ำหนัก แล้ว ก็ เก็บ ไว้, แล้ว เอา ทอง ที่
แท้ ชั่ง ให้ ได้ น้ำหนัก เท่ากัน กับ เครื่องประดับ นั้น. แล้ว
ก็ เอา ทอง ชั่ง แปะ ใน น้ำ ด้วยกัน ทั้ง สอง อย่าง, น้ำหนัก
ทอง ปลอม นั้น ก็ แปร ตก ไป ; จึง รู้ ว่า มี ทอง ปน เจือ อยู่ใน
ทอง นั้น เท่านั้น ส่วน, ก็ จับ นายช่าง ชี้ออ คน นั้น ได้.

๑๒๒

มาตรา กบ

บทที่ ๙๔

อ่าน มาตรา กบ เพียง — บ — บ

สิบ ริบ

นิทานคำ มาตรา กบ เรื่อง ว่า ด้วย สิบ

ว่า ด้วย สิบ, คำนี้ เขียน ได้สอง อย่าง. คือ สิบ เขียน ด้วย
ตัวหนังสืออย่างนี้หนึ่ง, ๑๐ อย่างนี้หนึ่ง, เมื่ออ่าน ๑๐
ทีละหนึ่ง ไปว่า ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ดังนี้แล้ว,
ถ้าจะนับชื่อสิ่งของ, ก็จะมี ๑๐ อย่างละสิบสิ่งเท่านั้น.
ถ้านับเป็นกองก็ได้สิบกอง มีของ ๑๐๐ สิ่งด้วยกัน

๑๐	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙
	๙	๘	๗	๖	๕	๔	๓	๒	๑

ถ้าจะ ประสม สิบ ก็ต้อง ริบ ประสม ให้เร็ว ดังนี้ ๑ กับ ๙
เป็น ๑๐, ๒ กับ ๘ เป็น ๑๐, ๓ กับ ๗ เป็น ๑๐,
๔ กับ ๖ เป็น ๑๐, เอา ๕ บวก เข้า เป็น ๕๕,

มาตรา กบ

ถ้า ๑๐ ชัก ๑ เหลือ ๙, ชัก ๒ เหลือ ๘, ชัก ๓
เหลือ ๗, ชัก ๔ เหลือ ๖, ชัก ๕ เหลือ ๕,

ถ้าเรียงตัวให้ตรงกัน ก็เป็นดังตารางข้างบนนั้น
บทที่ ๙๕

อ่าน มาตรา กบ เพียง —.บ —.บ

ลูป ตะครูป ลูป

นิทาน คำ มาตรา กบ เรื่อง ไข่ลม

ลม นั้นเรา แทะ ไม่เห็น ชัด, เป็น แต่เห็นใบไม้ ไหว หรือ พัด
ถูก ตัว เย็น ๆ เราก็ ว่า ลม. ใคร จะ ได้ ตะครูป จับลม
หรือ ลูบคลำ เล่น เหมือน แมว ไม่ได้ เลย, แต่ลม นั้น มี
กำลัง แรง มากนัก. พาเอา สิ่งของ แทะ เสี่ยง ให้ แล่น ไป
ใน พ้า ได้, ถ้าที่ใด กัน บัง ไว้ลม ออก ไม่ได้ แต่ลม ยัง
ดัน ไว้เต็ม กำลัง. ถ้า ของนั้น ทาน ไม่ไหว ลม ก็ พัง ออก
มา จน ได้, ถ้า ทาน ไว้ ได้ลม ก็ดัน จน ปลิวไป. คนที่

มาตรา กบ

เข้าใจ ใช้ลมนั้น, เขาจับ ใช้ได้ตามใจเขาเช่นกระบอก
 ชีต นั้น มีลมดูดเอา น้ำ ไว้; แล ชีต นั้นให้ น้ำ ออก มา
 ได้ ไกล ๆ. คน ชัก สูบ นั้นเรา แลดู ลม ใน สูบ ก็ ไม่ เห็น,
 ครั้น เขา ชัก สูบ ก็ เกิด ลม นั้น ออก มา. ทั้ง รูด เป่า ไฟ
 ให้ ไฟ ดง อยู่ เสมอ ได้, จึง เห็น ได้ ว่า ลม นี้; ถ้า รูด จัก
 ใช้ ก็ จับ ใช้ ได้ เหมือน ม้า แด่ ฟ้า.

บทที่ ๔๖

อ่าน มาตรา กบ เพียง — ป — ป

เจ็บ เจ็บ เหน็บ เหน็บ

นิทาน คำ มาตรา กบ เรื่อง ฝน ลูกเห็บ

ฝน ที่ ตก ลง มา แต่ ใน ฟ้า นั้น ก็ ตก แต่ คราว น้าฝน, แต่
 ยังมี ฝน อีก ชนิด หนึ่ง ตก เป็น ก้อน แข็ง. ชาวเรา เคย
 เรียก กัน ว่า ฝน ลูกเห็บ; แต่ ฝน นั้น ตก เป็น ครั้ง คราว
 ถ้า ตก ถูก ใคร แล้ว ก็ หนาว เหน็บชา ไป ทั้ง ตัว, แต่

มาตรา กบ

นาน ๆ ถึงจะตกสัก หน หนึ่ง. แต่ น้อย คน ที่ จะ ได้ เห็น
 ฝน นั้น สัก ครั้ง หนึ่ง, คือ เรียก ฝน ตก เห็น. เด็ก ๆ ชอบ
 เก็บ เล่น, ถ้า ตก ตัว ก็ เจ็บ ได้. ยัง ฝน น้ำ ค้าง อีก อย่าง
 หนึ่ง, บางที เรียก ว่า หิมะ, ฝน ชนิด นี้ ตก เป็น ลอ ของ,
 ห้อง พ้า มัว. ฝน ฝน ที่ ตก ลง มา นั้น แค้น แข็ง ลง มา กอง
 อยู่ ตาม หลังคา แด กอหญ้า พื้นดิน คล้าย ปุย นุ่น. ถ้า ตก
 ลง หนา มากนัก เข้า ทั้ เขา คน ไ้ ก็มี. ฝน ชนิด นี้ มัก ตก
 เสมอ. ห้อง พ้า ก็ หนาว จัด แต่ มัก ตก ตาม เมือง ฝรั่ง
 เป็น ต้น. ฝน ชนิด นี้ ใน เมือง เรา ก็ ตก อยู่ เสมอ ๆ, คือ
 นำ หนาว แต่ เรา "ไม่ สำ เนียก, เพราะ ว่า ตก ลง แล้ว ก็
 ละลาย ไหล คล้าย ฝน ที่ เคย ตก. ไม่ แค้น แข็ง เหมือน ฝน
 ที่ เมือง นอก, ด้วย ว่า ห้อง พ้า ของ เรา ร้อน จัด. ฝน หิมะ
 จึง ละลาย ลง มา ที่ เดียว. แต่ เรา จะ รู้ ได้ ทั้ นำ หนาว ด้วย,
 ว่า วัน ไ้ จะ มี ฝน ชนิด นั้น ตก ๆ ๆ, คน ย่อม พา กัน
 หนาว จัด เติม ทั้. แต่ ฝน ก็ ตก เป็น ลอ ของ อยู่ เสมอ.

อ่าน มาตรา กบ เพียง แ — บ แ — บ

แถบ แปลบ แวบ

นิทาน คำ มาตรา กบ เรื่อง หญิง ลูกอ่อน

วันหนึ่ง ฝนตกน้ำท่วม ตาม บ้ำดอน ถึง เพียงเฮ็ด, มีสองคน
มาแต่ทางไกล จะ มาหา พี่น้อง, ผู้หญิง นั้น มีลูก เด็ก
คนหนึ่ง แล้วยัง ขี้ท้อง ก็ แก่ อยู่ด้วย. หนาว ฝนจัด ปวดท้อง
จะ คลอด, เวลา ก็ เป็น เวลา กลางคืน น้ำ ลำบาก นัก. ให้
พ่อ เต็ก ไป หา ที่ ดอน ๆ, ครั้น พ่อ เต็ก ไป เทียว คลำ ๆ
หา, เพราะ แดก ไม่ เห็น มีด ตลอดจน ไป, พ้า ก็ แถบ แปลบ
แวบ หนึ่ง. ได้ เห็น หวปดวก ก็ คลาน เข้าไป ดู เจอ งู เหา
ใหญ่ ที่ กัด ทาย, หญิง ลูกอ่อน ที่ ยืน แะ น้ำ นั้น คอย จน
กึก ปวดท้อง เหลือทน ก็ คลอด ลูก ออก มา. แล้วย ก็ คว่ำ ลูก
อุ้ม ไว้ ทั้ง รก แด เลือด ยิ่ง ลำบาก ใจ เพียง น้ำตา ไหล, พอ

มาตรา กบ

จวนสว่างก็ ออกเดิน จะ หา ที่ ตอน, แต่ จะ ตาม หา พ่อ
ของ เต็ก ด้วย. ได้เห็น นอนตาย แขน้ำ ฟิง หัวปลวก อยู่,
งูเห่า ที่ อยู่ ที่ นั้น ด้วย, หญิง นั้น ก็ ตกใจ ทั้ง ผัว หนึ่ง ไป.

บทที่ ๔๘

อ่าน มาตรา กบ เพียง — บ โ — บ

โอบ หลบบ กบ

นิทาน คำ มาตรา กบ เรื่อง กา โอบ กบ

กา ตัวหนึ่ง บิน มา พอ แลเห็น คน อย่าง กบ อยู่ ใน เตา. ก็ ใคร่
จะได้ กบ กิน, จึง ทำ บิน ชยับ เต้น เข้า มา จับ อยู่ ใกล้ ๆ.
ครั้น เจ้าของ กบ เผลอ ก็ โอบ, แต่ คว่ำ กบ หา หัน ไม่.
เจ้าของ ที่ ด้วย กับ ปลา กา ก็ หลบบ, กบ ก็ กระเด็น หลุด
จาก หัน ไป, กบ ก็ ตก น้ำ หาย. เจ้าของ ก็ ได้ ติดตาม มา
จะ ชิง กบ ก็ ไม่ หัน, กา เห็น เจ้าของ กบ ไป ไกล ก็ ไผ

มาตรา กบ

ลงมา โฉบเอา กบ ที่ เตา คาบ บิน ไป อีก. กบ กำลัง บึ่ง ไฟ
ร้อน ๆ กา ก็ ปล่อง วาง เต็ม, พลัด ตก ลง กลาง น้ำ
จม หาย ไป.

บทที่ ๙๙

อ่าน มาตรา กบ เพียง — อป — อป

งอบ ลอบ ขอบ

นิทาน คำ มาตรา กบ เรื่อง หมวก งอบ

ในเมืองไทยเรา นี้, ถ้า จะ ว่า ด้วย หมวก ที่ ใช้ กัน นั้น ก็
ได้ ใช้ แต่ ของ เมืองอื่น โดยมาก. หมวก ที่ ใช้ แต่ ก่อน
ของเรา ที่ ทำ ได้ ด้วย ฝีมือ ไทย นั้น เรียก ว่า หมวก งอบ ๆ นี้
สาน ด้วย เส้นตอกไม้ ไม้ ที่ เหลว ให้ บาง ๆ นั้น. แต่ ลาย
หมวก นั้น เปน ตา กรวย อย่าง หยาบ แล เลื่อย ต, แรก ที่ จะ
ลง มือ สาน นั้น. ต้อง หา ไม้ ถาก เปน หุ่น ทำ ให้ เหมือน

มาตรา กบ

หมวกเสียก่อน, แล้วจึงสานไป ให้ รอบ ตาม หุ่น นั้น.
 ครั้น สาน แล้ว ก็ เย็บ ด้วย ใบ สาน ๆ นั้น ต้องเลือกหาที่
 สอด งาม อย่างดี. แล้วผ่า ไม่ เปน ทับ ทำ แบบ ไว้ สำหรับ
 คีบ สาน, แล้ว เจียน ด้วย มีด, เรือง ราว ทำ หมวก นี้
 ก็ เปน ความ ยาก ชွ่ย; มิใช่ ทำ ได้ ง่าย ๆ, คน ใช้
 หมวก งอบ นี้ ราคาก็ แพง ใช้ ได้ ทั้ง นาน ตั้ง นาน. เพราะ
 ยึด ใบ หมวก นั้น ใหญ่ ร่ม หัวคน มา ถึง หน้า.

 บทที่ ๑๐๐

อ่านมาตรา กบ เพียง — วบ — วบ

ควบ รวบ อวบ

นิทาน คำมาตรา กบ เรื่อง ควบ ม้า

ม้า มั่น เมื่อ แรก เกิดมา ก็ เบรียว ไม่ ให้ คน จับ, แล ตัว
 ม้า ก็ ช้วน อวบ. แล ม้า ก็ วิ่ง เร็ว ไตต ก็ สูง กว่า วัว แล

มาตรา กบ

เพราะ, คือนั่น ก็ เตะ เก่ง. เพราะว่า บางที ม้า ก็ รวบ ขา คัด
 เตะ พร้อมกัน ทั้ง สองข้าง ก็ ได้. พัน ก็ มี ทั้ง ข้างบน ข้าง
 ถ่าง ปาก กัด คน ก็ ได้, ครู จะถาม นักเรียน ว่า ม้า นั้น ทำไม
 จึง ยอม ให้ คน จับ, มาผูก ขั้ว ขี่ควบ จึงเดิน ได้ต่าง ๆ ได้?
 ถ้า ม้า จะเตะ จะกัด คน ๆ จะทำ อย่างไร ได้, นี่ม้า ก็ ไม่
 ทำไม คน กลับ ยอม ให้ คน ขี่ ขั้ว ไปได้ตามใจ คนขี่นัก,
 หนังสือ ที่ ตำเรียน นี้ แท้แรกก็ ยาก; ถ้านาน เข้า คดอง
 ปาก คดอง ใจ ก็ ไม่ลำบาก เลย, จะ เขียน จะอ่าน ก็ ได้
 ตามใจ เหมือน กัน.

บทที่ ๑๐๑

อ่าน มาตรา กบ เพียง ๖ — ยบ ๖ — ยบ

เก็บบบ เรียบ

นิทาน คำมาตรา กบ เรื่อง เข้าเก็บบบ

เข้าเก็บบบ นั้น เขา ทำ ด้วย แป้ง เข้าเหนียว, แต่ ต้อง หา เข้า

มาตรา กบ

เหนียว มาทำ เปน แป้ง บั่น ให้ แห้งก เรียบร้อย ก่อน, แล้ว
 ด้วย น้ำตาล แด เคี้ยว เมตต์ งา ลง ใน นั้น ด้วย. แล้ว จึง
 ตี ไข่ หม้อ ชะนวน ต้ม น้ำ ให้เดือด, หา ไข่ ผูก ปากหม้อ จะให้
 เส็ก แดใหญ่เท่าใด ก็ ให้ ไข่ เขา ส่วนตาม ปากหม้อ. ถ้าจะ
 ทำให้ มี ลวดลาย งาม เปน ดอกไม้ ชนิด ไต, ก็ ให้หา
 ไข่ ม่วง อย่างที่เก่า เปน ไข่สอง, หรือ ไข่ ดอกไม้ ผูก
 ปาก หม้อ นั้น, ก็ จะ มี ไข่ ผูก ขึ้น ที่แผ่น ไข่เรียบ นั้น
 เรียบ ร้อย ดี.

บทที่ ๑๐๒

อ่าน มาตรา กบ เพียง — อิบ — อิบ

เหลือบ เกลือบ

เกือบ

นิทานคำมาตรา กบ เรื่อง แมลงวัน

เสียงอะไร บิน หวู่ ๆ เราแลไป ก็ ได้ เห็นแมลงเหลือบ เกาะ

มาตรา กบ

อยู่ที่ ขามเคลือบ ก็ รู้แน่ว่า ไม่ใช่แมลงวัน ; เพราะ ว่า
 เหลือบ นั้น ตัว เขื่อง กว่า แมลงวัน, ในทันใด เมื่อ เวลา
 เรา แตะ นั่น มีแมลงวัน ตัวหนึ่ง บิน มา ตรง เข้า กัด เขา
 แมลง เหลือบ, แมลง เหลือบ เกือบ สู้อแมลงวัน ไม่ได้ ก็ บิน
 หนี. แมลงวัน นั้น พอ ไป ปะ ผุง แมลง ผีง กำลัง บิน มา
 หา น้ำ ผีง มา ไล่ รัง. แมลงวัน ก็ ตรง เข้า กัด เขา ผีง
 แมลง ผีง, แมลงวัน สู้อแมลง ผีง ไม่ได้ ก็ บิน หนี ไป. พอ
 บิน ไป หน่อย หนึ่ง ก็ ไป ปะ เหลือบ อีก ตัว หนึ่ง เกาะ อยู่ ที่ ผัก หน่อ,
 ผัก หน่อ ที่ เขา ตาก ไว้ นั้น สีส้ม ก็ คล้าย กับ ตัว เหลือบ, แมลง
 วัน เห็น เป็น ว่า เหลือบ ตัว โต เหลือ เกิน ; คิด ว่า จะ สู้อเขา
 ไม่ได้ ก็ รีบ บิน หนี ไป โดย เร็ว.

มาตรา กบ

บท ที่ ๑๐๓

อ่าน มาตรา กบ เพียง — บิ — บิ

กำเร็บ เป้! เต็บ

นิทาน คำ มาตรา กบ เรื่อง เด็ก กินเข้า

เด็ก เมื่อ ยัง เด็ก อยู่ นั้น ย่อม มี ใจ กำเร็บ มาก, เมื่อ เห็น
 ขนม เขา หาบ มา ขาย. จะมี เงิน ซื้อ เขา หรือ ไม่มี ก็ ไม่ รู้.
 คน ที่ เขา ขาย นั้น เขา จะ ให้ เป้ ต่ำ, หรือ แลก เปลี่ยน ก็ ไม่ รู้.
 รู้ แต่ ว่า ขนม ก็ ยาก กิน เท่านั้น. ความ กำเร็บ ของ เด็ก นั้น.
 ถ้า พ่อ แม่ ยอม ให้ เป็น เข้า กิน เอง ก็ ยิง กิน เต็บ, เป็บ คำ
 โต ๆ จน ไล่ ปาก ไม่ เข้า. หรือ ลำลัก กระฉก กระไฮ ร้อง
 ให้ เตะ เตะ เหวะ เหวะ โส่มม มาก. ถ้า เรา ป่วย เด็ก เด็ก เป็บ เข้า
 กิน เอง แล้ว ย่อม จะ โส่มม มอม. เพราะ ฉนั้น ถ้า เด็ก กิน
 เข้า แล้ว ต้อง อาม น้ำ ให้ ทุก ๆ คราว ไป.

แบบเรียน มีจำหน่ายที่ออฟฟิศกรมศึกษาธิการ คือ :—

บาท

อัฐ

๑ เลขประโยค ๓ รวม ทั้ง ๓ ชั้น (สำหรับ เรียน เข้า ได้
ตาม หลักสูตร ของ กรม ศึกษา ธิการ)

๓๕

๒ เลข ประ โยค ๒ ชั้น ๑ (สำหรับ เรียน เข้า ได้ ตาม
หลักสูตร ของ กรม ศึกษา ธิการ ชั้น สูง ขึ้น ไป)

๓๕

๓ เลข ทศ นิยม (สำหรับ ประ โยค ๒ ชั้น ๒ ชั้น ๓)

๔๗

๔ คำ รากาย กรรม (สำหรับ ฝึก หัด ดัด ร่าง กาย ให้
บิรุณ แข็งแรง แล สำหรับ ฝึก ให้ นักเรียน ทำ การ
ได้ เรียบ ร้อย แล พร้อม ๆ กัน)

๓๒

๕ คำ ราม ท สิ่ง ของ (สำหรับ สอน ให้ เด็ก มี ความ สังเกต
แล มี ความ คิด เกิด ขึ้น กับ ให้ มี ความ รู้ ด้วย สิ่ง ของ
ที่ เห็น ที่ ใช้ อยู่ ทุก วัน)

๕๒

๖ แบบ คำถาม คำตอบ (สำหรับ ชี้ ให้ เห็น เปน ตัวอย่าง
ว่า นักเรียน ควร จะ ตอบ ข้อ ได้ ของ กรม ศึกษา ธิการ
อย่างไร)

๒๔

๗ ฉันท ดักษณ (สำหรับ เรียน วิชิ แต่ง โคลง
ฉันท กถอน ต่าง ๆ)

๓๖

แบบเรียน มีจำหน่าย ที่ ออฟฟิศกรม ศึกษาธิการ คือ :--

บาท

อัฐ

๑ นิติ หัตถ์ สัตว์ ประ โยค ๑ (สำหรับแนะนำ ครู แด
ชี้ทางให้จัดโรงเรียนให้ ได้ระเบียบตามความต้องการ
ของกรม ศึกษาธิการ)

๑

๒ ชีวศาสตร์ แอนต์ เวสต์

๑

๓๐ ดรอว์มิงส์ แอนต์ คอปปีมิงส์

๑๒

๓๑ ขรรคมจรียา (สำหรับให้นักเรียนรู้จักประพจน์ความดี)

๑

๓๒ ภูมิศาสตร์ (สำหรับให้รู้ประเทศบ้านเมือง)

๓๒

๓๓ แบบเรียน เร็วเล่ม ๑ ปก อ่อน

๒๔

๓๔ " " ๒ " "

๓๒

๓๕ " " ๓ " "

๒๔

๓๖ พระบรม ราชโองการ ๑ ๑ ๑ ประกาศการศึกษา

๔๔

๓๗ เด็กเซอร์วิธ สอน (ว่าด้วยหน้าที่ครู)

๓๒

๓๘ พุทธจริยา (ว่าด้วยเรื่อง พระพุทธศาสนา)

๔๐

๓๙ ภาพ ก, ข, (สำหรับจำตัว ก, ข,)

๓๐

๔๐ ฉากภาพ ก, ข, ผ้า " "

๓๖

๔๑ " " กระดาษ " "

๘

๔๒ บันไดทองเล่ม ๑ (สำหรับหัดอ่านเทียบแบบ
เรียน เร็วเล่ม ๑)

๕๐

